

קונטרס

אאלפך חכמה

בלבבי משכן אבנה

אוצר האותיות

ערך בגד

תורת שעשועים

לא מוגה כלל

קונטרס
אאלפך
חבמה

בלבני משכן אבנה

אוצר האותיות

ערך בגד

תורת שעשועים

לא מונה כלל

נשמח לקבל הערות והארות,
וכן תוספות קצרות על
הקונטרס, על מנת לתקן
ולהוסיף במהדורה הבאה
בע"ה.

כמו כן, המעוניין לסייע להגיה
את הקונטרס כל שבוע לפני
צאתו, יפנה למערכת.

להאזנה לשיעור
בקול השו"ב

073-295-1245 ישראל
USA 605-313-6660

ומקישים: כוכבית [*]

סולמית [#] - <

[מספר שיעור] - <

סולמית [#]

© כל הזכויות שמורות

לקבלת העלון השבועי
ברוא"ל יש לשלוח בקשה
לכתובת:

bilvavi231@gmail.com

לקבלת העלון השבועי
בפקס

יש לשלוח בקשה לפקס
המערכת: 03-5480529

ללקיחת חלק בהוצאות
הגדולות של הדפסת הספרים
לזיכוי הרבים, ניתן לצור קשר
עם מערכת

'בלבבי משכן אבנה'

טלפון: 052.763.8588

פקס: 03-5480529

ת.ד. 34192 ירושלים 9134100

bilvavi231@gmail.com

תוכן העניינים

"בא אל התיבה"

ערך בגד

עבודה

ז	בלבכיפדיה עבודת ה' פורים תשפ"ב
יד	בלבכיפדיה עבודת ה' פורים תשפ"ג
כה	אוצר האותיות בנדים מהותם ותיקונם
כו	אוצר האותיות בנדי שבת קודש

מחשבה

מא	בלבכיפדיה מחשבה
נד	אוצר האותיות בנגד - בוגדים
סח	אוצר האותיות בנדים של חול ושבת קודש
עט	סוגיות מחשבה

רל"א שערים

פג	צירוף ב-ג • צירוף ב-ד • צירוף ג-ד
----	-----------------------------------

קבלה

פו	בלבכיפדיה קבלה
צב	מילון ערכים בקבלה

ארמית

צה	מילון ערכים בארמית
----	--------------------

ליקוטים

צמ	עבודה
קג	מחשבה

מדור עבודה

בלבביפדיה עבודת ה'

בגד - פורים תשפ"ב

בגד - פורים תשפ"ג

אוצר האותיות

בגדים - מהותם ותיקונם

אוצר האותיות

בגדי שבת קודש

בלבניפדיה עבודת ה'

בגד (א)

שורש הבגדים בימי הפורים

"וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים"
 (אסתר ט כח). ב' ימים יש בפורים, פורים דפרזים ופורים דמוקפים. יתר על כן, כאשר י"ד אדר חל ביום שישי עושים פורים משולש, זה בחינת ג' ימים של פורים. יתר על כן, בשנה מעוברת יש פורים קטן דפרזים ומוקפים, ופורים גדול דפרזים ומוקפים, וזה בחינת ד' ימי הפורים. אם כן בימי הפורים יש בחינה של ב'ג'ד' - בגד. כל זה מתגלה במדרגת יום הפורים. יתר על כן מתגלה במדרגת קריאת המגילה שהיא נקראת ב"א, ב"ב, ב"ג, ב"ד ובט"ו, לא פחות ולא יותר; זה לא דין של יום הפורים, אלא זה דין בקריאת המגילה שכפרים מקדימים ליום הכניסה, ובוזה מתגלה אופן נוסף - האות ה', בבחינת בגד-בגדה.

שורש הדברים הוא בעמלק. כידוע עמלק נקרא כלב, כלשון הפסוק (תהלים כב כא) "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי", והוא שורש ג' קליפות טמאות שהם שור, חמור וכלב, "ויהי לי שור וחמור" (בראשית לב ו) והשורש המחבר של השור והחמור דקלקול הוא כלב. שור חמור וכלב [הם] ראשי תיבות: שכח-חשך, ומכל מקום עמלק נקרא כלב. בהקבלה לבגד, בגד יש שלושה כינויים: מאני, לבוש ובגד, ר"ת כלב - כ'לי ל'בוש ב'גד. זהו פן יסודי אחד במדרגת עמלק ובבן בנו המן, גילוי של כלב מדין כ'לים ל'בושים ב'גדים.

הבגדים מתגלים בכמה מקומות יסודיים במגילה. הרי מהו שורש כל סיפור המגילה? "כשבת המלך אחשוורוש על כסא

מלכותו וכו' עשה משתה לכל שריו ועבדיו" (אסתר א ב-ג), לאחר מכן הוא מבקש "להביא את ושתי המלכה לפני המלך בכתר מלכות וכו' ותמאן המלכה ושתי לבוא" (שם יא-יב). ידועים דברי חז"ל שהייתה משעבדת בנות ישראל בשבת בלא בגדים, לכך ביקש אחשוורוש שהיא תבוא בלא בגדים, והיא לא באה כי צמח לה קרן. זה שורש הכעס של אחשוורוש על ושתי, ומכוח כך נשתלשל כל סדר המגילה. נמצא שסדר הדבר התחיל ממקום של העדר בגדים, מכוח כך מתחיל סדר המגילה.

לאחר מכן המן נעשה מקורב למלך וגזור את הגזירה על היהודים, "והמלך והמן ישבו לשנות והעיר שושן נבוכה" (אסתר ג טו), "ומרדכי ידע את כל אשר נעשה ויקרע את בגדיו וילבש שק ואפר" (אסתר ד א), "שק ואפר יוצע לרבים" (שם ג). היה כאן שינוי של לבושים, מרדכי מפקיע את הבגדים הרגילים, ו"יקרע את בגדיו", ומתגלה לבוש של "שק ואפר יוצע לרבים". לאחר שמרדכי קורע את בגדיו, אסתר שולחת לו בגדים אחרים: "ותשלח בגדים להלביש את מרדכי וכו' ולא קיבל" (שם ד). אם הבגדים היו רק ענין צדדי, לא היו שולחים בגדים אחרים להחליף, אלא כתוב כאן שכל שורש הדבר הוא במהלך של בגדים: בתחילה בושתי מתגלה העדר בגדים, לאחר מכן קריעת הבגדים של מרדכי והחלפתם בלבוש של שק, ואסתר שולחת להחליף את הבגדים ולא קיבל.

נמשיך בסדר הדברים: "כלילה ההוא נדדה שנת המלך" (אסתר ו א), כאן מגביהים את הקול לפי שזה תקפו של נס, הביאו את

המקומות המגולים בקומת האדם

בקומת האדם, בכללות - האדם כולו מוקף בלבושים, ויש ג' מקומות עיקריים שאין באדם לבושים: בראש, ובאצבעות הידיים והרגליים. בראש אמנם יש כיסוי הראש, לאשה זה מדאורייתא, "ופרע ראש האשה בשוק" מכלל שיש לה כיסוי, ולאנשים יש כיסוי הראש דרבנן, "כסי רישא כי היכא דלהוי עלך אימתא דשמיא", אסור להזכיר שם שמים בגילוי ראש כי בעי יראת שמים. אבל מ"מ הפנים של האדם גלויים. מלבד כך יש את האצבעות הגלויים, עשר אצבעות הידיים ועשר אצבעות הרגליים, הרי לדינא רגליים יחפות אינם מקום של גילוי בכללות, כבר ממקום הברך זה לא נחשב גילוי, כל מקום לפי מדינתו. אבל המקום הברור שבו יש העדר כיסוי ברגליים זה בבית המקדש שהיו הולכים יחפים. א"כ אלו הם הג' מקומות שיש בהם העדר של כיסוי: העדר של לבוש, הפנים בראש, ה' אצבעות הידיים וה' אצבעות הרגליים, ובעצם זה י' ידיים וי' דרגליים.

מהו שורש כוחו של עמלק? על הפסוק "ויזנב בכך כל הנחשלים אחריו" (דברים כה יח) אומר רש"י מדברי חז"ל "ויזנב מכת זנב, היה לוקח ערלותיהם של ישראל וזורק כלפי מעלה ואומר הא לך מה שבחרת". האדם נולד ערום, "ערום יצאתי מבטן אמי וערום אשוב" (איוב א כא), אבל יש מקום אחד שמכוסה בשעת הלידה, האות ברית קודש מכוסה בערלה, זה כיסוי דקלקול. יש כיסוי דתיקון, לדוגמה כאשר היו נושאים את הכלים במדבר היו מכסים אותם, אבל בערלה שמכסה את האוב"ק מתגלה כיסוי דקלקול, ועל מנת להפקיע את הכיסוי דקלקול של הערלה יש מצווה להסיר את הערלה.

כמו"כ בדיני צניעות יש דין לכסות דייקא את הערלה. בכללות צורת הצניעות היא לכסות את כל גופו, אבל שורש מקום

ספר הזכרונות ויהיו הדברים נקראים מאליהם, ואחשורוש אומר מי האיש אשר עשה לו טובה ולא שילמו לו כגמולו, המן חושב שהכוונה אליו ולכן הוא אומר "יביאו לבוש מלכות אשר לבש בו המלך" (שם ח). כלומר, שורש מפלתו של המן זה מ"בלילה ההוא נדדה שנת המלך". תחילת תוקפו של הנס הוא מכך שהוא חשב שהוא האיש שהמלך חפץ ביקרו, לכן הוא מציע "יביאו לבוש מלכות אשר לבש בו המלך וסוס אשר רכב עליו המלך וכו' וקראו לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו" (שם ח-ט); המן חושב שמדובר עליו, הוא רוצה לאחוז באותם בגדים, אבל אליבא דאמת האחיזה בבגדים מגיעה דווקא למרדכי, "מהר קח את הלבוש ואת הסוס כאשר דברת ועשה כן למרדכי היהודי היושב בשער המלך" (שם י).

מקור נוסף לבגדים במגילה הוא כשאסתר מגיעה למלך אחשורוש, "ותלבש אסתר מלכות" (אסתר ה א), אז כפשוטו היא לבשה בגדי מלכות. רש"י מביא את דברי חז"ל "שלבשתה רוח הקודש", נשתדל לחזור לזה בהמשך. מ"מ מכוח אותם בגדים נעשה כל ההשתלשלות של המשתה השני ומפלתו של המן, ועל ידי כן "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות וכו'" (אסתר ח טו). בחמישה מלבושים יצא מרדכי מלפני המלך ונעשה משנה למלך.

אלו הן הדוגמאות השורשיות איך מהלך הדברים במגילה, מתחילת הגזירה ועד ההצלה מתגלה במהלכי לבושים. השורש הזה של בגדים הוא השורש של כוחו של עמלק, כמו שהוזכר: כ'לים ל'בושים ב'גדים [הם] ר"ת כ'לב, ולכן דייקא אסתר קוראת לו כלב, "הצילה נא מיד כלב יחידתי", ולבסוף הנס נעשה ג"כ מכוח הבגדים.

לריעותא: ראשית כיסוי הפנים זה גילוי של קלקול, כדרשת הגמרא הידועה בחולין (קלט:)
 "אסתר מן התורה מנין שנאמר ואנכי אסתר אסתר פני", אסתר זה הסתר פנים מכוח ההסתרה של עמלק והמן; הסתר הפנים הוא מכוח מה שהיה זורק מילותיהם כלפי מעלה לכסות את המקום המגולה. הוא מעמיד את הדבר באופן דקלוקל, זה כוחו של עמלק.

החלק השני של הקלקול הוא שהוא לא מכסה את הפנים בכיסוי דתיקון, אלא בכיסוי דקלקול. הדוגמה ההפוכה של כיסוי הפנים בכיסוי דתיקון הוא מה שנאמר במעשה דיהודה ותמר: "ותכס בצעיף" (בראשית לח יד). היא כיסתה פניה באופן דתיקון, אבל עמלק מכסה את הדבר באופן דקלקול של ערלה. א"כ זה התרתי לריעותא שיש בעמלק: כיסוי הפנים שהוא שורש ל'הסתר אסתר פני ביום ההוא', והפגם השני הוא שהכיסוי מגיע מתפיסת ערלה של כיסוי דקלקול. זה כוחו של עמלק, על זה נאמר 'ויזנב בך' מכת זנב.

לפי"ז נתבונן ונבין, מה זה מכת זנב? הגמרא בעירובין אומרת שמעיקרא בברייתא אדם הראשון, לחד מ"ד הוא נברא דו פרצופים, ולחד מ"ד הוא היה באופן של פנים וזנב, וזה היה שורש הנקבה. בעומק זה השורש לכך שכל המגילה מסתובבת מסביב לנשים: ושתי ומיתת ושתי, 'יביאו אל המלך נשים מכל המדינות', אסתר והצלתה. כל מעשה המגילה הוא במהלך של זנב. המן שהוא בן בנו של עמלק הוא מכת זנב, ואשה היא ג"כ זנב. זה שורש כל צורת המגילה באופן של זנב. מכוח אותו זנב נעשה כוח שליטת הרע של עמלק-המן שמכסה את מציאות הפנים כמו שהוזכר.

בעומק יש כאן דבר והיפוכו: מצד אחד עמלק כשלעצמו זה כיסוי פנים בשתי ההבחנות של הקלקול שהוזכרו, ואילו הצד

הכיסוי הוא לכסות את מקום הערוה, שלא יהיה לבו רואה את הערוה, כגון בדיני תפילה. כך מצינו בחטא אדם הראשון שנאמר (בראשית ג ז) "ויתפרו עלה תאנה", 'תאנה' מלשון תאניה ואניה, מלשון און, "כוחי וראשית אוני" (בראשית מט ג). זהו מקום אות ברית קודש שהוא כוח אונו שבאדם, והיכן היה עיקר מקום התפירה של עלה התאנה? במקום האונו, מקום האב"ק.

כך משמע גם בלשון הפסוק (בראשית ג ז) "ויעשו להם חגורות", עיקר חגורה זה להפריד את הלב מן הערוה, שלא יהיה לבו רואה את הערוה בשעת התפילה, לכן יש דין של חגורה בתפילה. א"כ עיקר מקום הלבוש הראשון שהתגלה, הן בתפירת עלה התאנה והן בחגורות, עיקר מקום הכיסוי הוא במקום הערוה. כיסוי דקלקול זה הערלה עצמה, והתיקון הוא הסרת הערלה ולבוש. אמנם זה לא תיקון שלם כמו מדרגת קודם החטא, כי קודם החטא לא היה לבוש כלל, כדרשת הגמרא 'לבוש' לא-בוש, לא היה לבוש אלא היה 'ולא יתבששו' (בראשית ב כה), אבל מתולדת החטא התחדש מציאות של בוש ואז צריך לבוש, והלבוש מסלק את הבושה, לא-בוש כדרשת הגמרא.

שורש כיסוי דקלקול בעמלק

א"כ שורש עמלק הוא 'ויזנב בך כל הנחשלים אחריו' מכת זנב, כלומר: הוא אווז בערלה דווקא כי היא שורש הכיסוי דקלקול, והוא לוקח את אותה ערלה וזורק כלפי מעלה ואומר 'הא לך מה שבחרת'. מה זה כלפי מעלה? כפשוטו הכוונה כלפי שמים, אבל בדקות הוא זורק אותה כלפי מעלה של צורת אדם, כלפי הראש שהוא מקום המגולה, כלפי הפנים. לשם הוא זורק את מקום הערלה, לכסות את הפנים. הוא לוקח את הכיסוי דקלקול ומכסה את הפנים, ואז יש כאן תרתי

וזרש אשתו" (אסתר ו יג), משורש אשה דקלקול. כוח נוסף של קלקול זה עשרת בני המן, 'עשרת בני המן צריך למימרינהו בנשימה אחת', יש כאן כוח של קלקול כנגד כל מהלכי העשר דקדושה; עשרה מאמרות שבהם נברא העולם, עשרת הדברות וכו', כנגד זה עומד הכוח דקלקול של עשרת בני המן. כך מיוסד בדברי רבותינו. ע"פ מה שהוזכר השתא, שורש יניקתם של עשרת בני המן הוא ממקום האצבעות המגולות; שורש עשרת בני המן הוא מאותו מקום שמתגלה בצורת אדם עשרה, במקום האצבעות, שם מקום העשר ידיים ועשר דרגליים. זה שורש המקומות הגלויים שבאדם: פנים, י' אצבעות הידיים וי' אצבעות הרגליים.

ההבחנה הנוספת של מקום מגולה בקומת אדם זה בחינת השערות שהם כיסוי לראש, אבל הם עצמם מקום המגולה כשלעצמו. על זה באה המצווה דאורייתא שצריך עליהם כיסוי, הן באשה, או מדרבנן באיש כמו שהוזכר, זה מקום השער שהוא השער לקומת האדם מלעילא לתתא. על שם כן נאמר "ומרדכי יושב בשער המלך" (אסתר ב ט), "וכראות המן את מרדכי יושב בשער המלך ולא קם ולא זע ממנו וימלא המן חמה" (שם ה ט). אז כפשוטו זה בשער המלך כי שם מרדכי היה יושב, אבל בעומק, כל תוקפו של המן שהוא כעס ומכוח כך נשתלשל פעולתו שהוא רוצה להשמיד את כל עם מרדכי - כל זה היה מכוח מה שמרדכי ישב בשער המלך, זה היה המקום שלו.

א"כ המן הוא מזרעו של עמלק שהשורש שלו היה לקיחת הערלה שהוא כיסוי דקלקול, והעמדתו על מקום הפנים שיוצר לו מציאות של כיסוי, ועל ידי כן הוא מתחבר לכוח השערות דקלקול שמכסות את מקום הפנים. נדגיש, מצד התיקון, שערות הדיקנא

השני דקלקול זה ליצור מציאות של העדר בגדים על כל הגוף כולו, ובעיקר במקום הערוה, ששם בעיקר צריך שיהיה מציאות של כיסוי. כמו שהוזכר, הרי מקום הערלה הוא כיסוי דקלקול של אב"ק, בתיקון מסירים את הכיסוי דקלקול דערלה ויש דין של בגדים, ועיקר מקומם הוא במקום אות ברית קודש. ושתי היתה משעבדת את בנות ישראל בלא בגדים בשבת קודש, ומכוח כך נאמר שתבוא לפניו המלכה בלא בגדים, כלומר זה הצד ההפוך של כיסוי דקלקול דעמלק. מדין המן-עמלק לוקחים את הבגד דקלקול של הערלה ומשליכים אותו כלפי מעלה למקום הפנים, ואילו שורש ושתי דקלקול מגלה את הצד ההפוך של אותה מטבע, להיות בלי בגדים כלל, ובעיקר במקום הערוה ששם נצרך שיהיה כיסוי. זה הצירוף של שני הצדדים דקלקול יחד.

חז"ל מביאים על אחשוורוש והמן את המשל הידוע, שאחד היה לו תל ולשני היה גומא, זה מילא את גומתו בתילו של חברו וכו'. זהו יחס של צירוף של אחשוורוש והמן. ישנו יחס של צירוף של המן וושתי, כידוע לחד מ"ד ממוכן הוא המן והוא מצטרף לשורש של הקלקול של ושתי, שורש ושתי דקלקול הוא צד אחד, והוא ממשיך את הקלקול בפנים הפוכות שלו. זה שורש מציאות דקלקול כפי שנתבאר: או בלא בגדים כלל, או שכוח הכיסוי עולה למעלה וחל על מציאות הפנים כיסוי דקלקול. זה תמצית הדברים, מכוח כך משתלשל כוחו של המן.

הקלקול במקום הגילוי משורש עשרת בני המן

נחדד: במגילה הרי המן זה כוח אחד של הרע, והכוח הנוסף של הרע שמתגלה במגילה זה בזרש אשתו, "ויאמרו לו חכמיו

זה לגלות מי האבא, וכשהוא שואל איה אבא מה עושה האב? משליך אותו למקום הכיסוי, למקום הלבוש, זה נקרא השליכו לכלבים. כמו שהזכרנו, עמלק הוא משורש 'כלב', כלים ל'בושים ב'גדים, א"כ הוא השליך אותו בחזרה למקום הכיסוי. זה המשל שנאמר, כשהבן שואל איה אבא במקום הגילוי מחזירים אותו בחזרה למקום הכיסוי, זה אופן אחד של ירידה שנופלים לעמלק. האופן הנוסף של נפילה לעמלק הוא למקום אצבעות הידיים ולמקום אצבעות הרגליים, לא לכיסוי של עמלק בן בנו של קרהו, אלא למדרגת עשרת בני המן שהם שורשם במקום האצבעות, במקום עשר האצבעות הגלויות, זה עוד סוג של שליטה.

נחזור ונחזור: יש את כוחו של המן שהוא בן בנו של קרהו שהוא השורש של מציאות הכיסוי, ויש את הכוח של עשרת בני המן ששורשם במקום הגילוי, גילוי של מקום תוקף הדין במקום אצבעות הידיים ואצבעות הרגליים, זה ירידה למקום הגילוי. זה השורש בושתי שהיתה משעבדת את בנות ישראל בלא בגדים, ובעומק שורש הצירוף של המן עם ושתי הוא מכוח בני המן שהם שורש הידיים, שורשם הוא במקום עשרת האצבעות, הם נמצאים במקום הגילוי. כאן מונח שני הכוחות הללו.

לפי מה שנתחדד, כשתלו את המן ואת בניו על העץ, בעצם תלו את שני הכוחות ההפכיים של הקלקול: המן שהוא שורש הכיסוי נתלה על העץ, ובניו שהם שורש הגילוי ג"כ נתלים על העץ. זה שורש השם של 'מגילת אסתר', מגילה זה לשון של גילוי, ואילו אסתר זה לשון של כיסוי. אז כפשוטו מגילת אסתר משמעה לגלות את ההסתרה, ודאי שזה אמת, אבל למהלך שנתבאר השתא - מגילת אסתר באה לתקן את כוח הגילוי דקלקול וכוח ההסתרה דקלקול. כוח המן הוא כוח הקלקול

הן מן הפנים ושערות הראש הן מן האחור, אבל המן השתמש בכוח השער של הקלקול, כוחו של עשיו שהיה איש שעיר. כנגד כך מרדכי לובש שק - בגימטריא ת' - לתקן את אותו כוח דקלקול של השערות דרישא. בהתפשטות של המן מתגלה שורש עשרת בני המן שתלו אותם יחד עם המן על העץ, בהם מתגלה השורש של המקום המגולה באצבעות. שורש יניקתם ותוקף כוחו של עמלק הוא מעשר האצבעות.

"ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים" (שמות יז ח), על מה בא עמלק? אומר רש"י מדברי חז"ל: משל לאב שהיה נושא את בנו על כתפו והיה הבן שואל איה אבא איה אבא, מה עשה האבא, השליכו מעליו ובא הכלב ונשכו. לפי דברינו, מה העומק של דברי חז"ל? שורש הבן הוא ממקום הערוה, ממקום הכיסוי. מצד הזמן, שורש הלידה שלו הוא בזמן של כיסוי, לילה אמר 'הורו גבר' שעל זה דורשת הגמרא [ש]לילה ניתן להריון ויום לא ניתן להריון, ומצד המקום הוא מגיע ממקום של איתכסאי, שיש כיסוי למקום האות ברית קודש. עניין הכיסוי בלידה מתגלה בעיקר ביחס לאב, כי בלידה ניכר מי האם המולדת, אבל האב המוליד לא ניכר, רק צריך ללכת אחרי רוב בעילות, הלך אחר הבעל, זה בכיסוי. א"כ כשהאב נושא את בנו על כתפו הוא מעלה אותו למקום הרישא, הוא נמצא על כתפיו ואז הוא נמצא במקום פניו, הוא נמצא במקום המגולה. כשהבן נישא על גבי אביו עד מקום הכתפיים, כלומר שהוא מגלה מאיפה שורש הבן, שורש הבן מטיפה שבמוח - הוא מחזיר אותו למקום הפנים של הארת פנים, שם הוא מגלה מי אביו.

אבל כאשר הבן שואל 'איה אבא', כלומר הוא לא רוצה להיות במקום המגולה, אז אין לו את התפיסה של הגילוי שהוא מגלה מי אבא. הרי כל מה שהוא שם אותו על כתפו

של ההסתרה, 'זורק מילותיהם כלפי מעלה' ומסתיר את מקום הפנים, "אנכי אסתר אסתר פני ביום ההוא" (דברים לא יח); כוח בניו של המן הוא מקום ההידבקות במקום הגילוי דקלקול, משורש עשר אצבעות ידיים ורגליים. מגילת אסתר היא ה'זה לעומת זה', מה שנסתר דקלקול הופך להיות נסתר דתיקון, ומה שגלוי דקלקול הופך להיות גילוי דתיקון.

עומק הנס דפורים

זה היסוד של מה שנאמר "חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע", נכנס יין יצא סוד. אז מה שנמצא בכיסוי הופך להיות בגילוי. דוגמה נוספת לדבר, "בלילה ההוא נדדה שנת המלך ויהיו נקראים" מאליהם, כמו שדורשים חז"ל וכפי שהוזכר. כל כתב הוא בבחינת "כתוב בספר וחתום" (ירמיה לב מד) "למען יעמדו ימים רבים" (שם יד); הגר"א אומר שדברים שבע"פ הם גלויים ודברים שבכתב הם נסתרים, אפשר להביא אותם לידי גילוי אם קוראים אותם, אבל מצד עצמם הם נסתרים. איך נעשה שורש הנס? 'בלילה ההוא נדדה שנת המלך' והדברים היו נקראים מאליהם. אם זה נקרא מאליהם אז זה הופך להיות על פה, זה שורש מציאות הדבר שהדברים נקראים מאליהם, ממצאות של הסתר הם הופכים להיות מציאות של גילוי. זה שורש מקום ההצלה שחל ב"ויהיו נקראים" מאליהם. תוקפו של הנס הוא לסלק את ההסתרה דקלקול ולסלק את הגילוי דקלקול, זה שורש גילוי הנס של ימי הפורים.

"וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים" (אסתר ט כח). הזכרנו בראשית הדברים שכפשוטו יש ב' ימים בפורים, פרזים ומוקפים; הערים הפרזים הם המקומות הגלויים והערים המוקפים הם הנסתרים. כשחל פורים דמוקפין בשבת עושים פורים המשולש, מה גורם לו שהוא יהיה משולש?

השבת, "ביום השביעי כטוב לב המלך ביין" (אסתר א י), אומרים חז"ל ששבת היה. מכוח כך מתגלה מהלך של פורים המשולש ששבת היה בשושן פורים, דייקא שושן פורים המשולש. יתר על כן, מצינו פורים ד' ימים: פורים קטן ב' ימים, ופורים גדול ב' ימים, בבחינת הד' של 'בגד'. פורים קטן הוא זמן הקטנות ופורים גדול הוא זמן הגדלות, 'קטן' זה זמן ההסתרה, 'גדול' זהו זמן הגילוי. המילה גדול היא משורש גל-ד', זהו מקום הגילוי שמגלה את הד', ימי הפורים הם במדרגה של מציאות שמתגלה מהקטנות לגדלות, פורים קטן ופורים גדול. יתר על כן, הזכרנו שבקריאת המגילה מתגלה האות ה' בבחינת 'בגדה', בחינת בגד של נקבה, זה מתגלה במדרגת ושת, ולאחר מכן בתיקון דאסתר כמו שהוזכר.

כבר הוזכר מהו הלשון "מגילה נקראת"? מאותו לשון שנאמר "ויהיו נקראים" מאליהם, האור הזה מאיר בכל פורים ופורים. ודאי שבפועל קיום המצווה הוא שקוראים את המגילה, אבל בכל קריאת מגילה מאיר השורש של "בלילה ההוא נדדה שנת המלך", 'חייב לקרותה בלילה ולשנותה ביום'. הקריאה בלילה היא מדין "בלילה ההוא נדדה שנת המלך" שיהיו הדברים נקראים מאליהם. בדרך כלל הרי קוראים ביום כי ביום יש אור, אבל בלילה הרי יש חושך בבחינת ח'מור ש'ור כ'לב כמו שהוזכר, אז איך קוראים בלילה? אז בתשעה באב קורים לאור הנר, ע"פ הפסוק "בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה" (איכה א ב), זה מצד הקלקול שקוראים את "והעיר שושן נבוכה" (אסתר ג טו) במנגינת איכה, אבל בפורים קוראים בלילה מכוח מה שהדברים נקראים מאליהם, מה שנמצא בכתב הופך להיות מציאות של על פה. מעיקרא הרי אסתר היתה תורה שבעל פה וביקשה אסתר 'כתבוני לדורות' עד שמצאו לה סמך מן התורה, אז

ופעם הוא מגלה וחוזר חלילה. זה עומק ההארה של ימי הפורים.

עומק ההארה של ימי הפורים הוא ההארה של ה"ב שבילים והנתיבות עד הנתיב העליון, 'נתיב לא ידעו עיט', 'חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע'. זה עומק של גילוי. עומק של גילוי שפעם בא בהלבשה ופעם בא בגילוי. היפך הכיסוי דקלקול של עמלק והיפך הגילוי דקלקול של ושתי ועשרת בניו של המן. בפורים מתגלה התפיסה של ימי הפורים בלא בגדים ועם בגדים. זה ההגדרה של התחפשות, שגם כאשר הוא לובש בגדים זה לא של עצמו, אלא זה בגדים מושאלים, מעין יום הכיפורים וט"ו באב שהיו יוצאות בכלי לבן שאולים. זה מדרגת יום הפורים שהוא בגימטריא 'שאול' עם הכולל, הכל במדרגה של בגדים שאולים. זה העומק הפנימי של ההארה של הימים האלה, 'יהיו נקראים מאליהם'.

(פורים 087 בגד תשפ"ב)

מספר שיעור בקול הלשון #33284614

כפשוטו היא נעתקה מעל פה והופכת להיות כתב, אבל בעומק - 'כתבוני לדורות' במדרגה של 'ויהיו נקראים מאליהם', תורה שבכתב ותורה שבע"פ מתחברים יחד. לכן מגילת אסתר נקראת כתובים ויש לה גם דין כאמיתה של תורה שבעי שרטוט, אבל מצד שני יש לזה דין של מגילה כמו שאומרת הגמרא, במגילה יש לו את שתי הדינים, הוא מחבר את התפיסה של בע"פ עם התפיסה של הכתב.

זה העומק של הארת ימי הפורים, וזה היסוד למנהג ישראל להתחפש בפורים כמו שמובא בפוסקים. כוונת הדבר בזה היא להראות שהלבוש הוא בר הלבשה ובר סילוק. יום הכיפורים כפורים, כמו שביום הכיפורים יש החלפת בגדים שהכהן הגדול מחליף וחוזר מבגדי זהב לבגדי לבן, ויש את הזמן שהוא טובל שאז הוא בלא בגדים - כך בימי הפורים שמתחפשים בבגדים, הגדרת הדבר היא שזה לא בגד בעצם. בגילוי והסתר יש מציאות של בגדים, אם זה בגד בעצם הוא לא בר הסרה, אבל אם הוא בגד בהבחנה של מגילת אסתר 'ימי הפורים', הוא בגד שמתגלגל, פעם מכסה

בלבניפדיה עבודת ה'

בגד (ב')

"ויתפרו להם עלה תאנה" ולחד מ"ד עץ הדעת היה עץ תאנה, ועליו נאמר "המן העץ אשר אמרתי לך" וגו' שמהעץ שקלקלו, ממנו תפרו להם בגדים.

והיינו שביחס למה שמתחילה נאמר "ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו", לאחמ"כ נשתנה המצב שחלה בהם בושה ומכחה יש את מציאות הבגדים.

ונמצא שקודם החטא המהלך הוא בלא בגדים, ומתולדת החטא מתגלה בגדים דקלקול בבחינת "ממכה עצמה מתקן רטיה" שמהעץ עצמו שהם חטאו בו נעשו הבגדים.

והגילוי של הבגדים באופן דתיקון אלו הם הבגדי כהונה שבאים "לכבוד ולתפארת", והיינו שביחס לבגדים התחתונים שעיקר עניינם הוא כיסוי הערוה, הבגדים העליונים הם לכבוד ולתפארת.

וביחס דידן, כשאחשורוש בא לעורר את שורש הקלקול, הוא מעורר אותו באופן אחד ע"י שהוא מצוה להביא את ושתי לפניו בלא בגדים, ובאופן השני זה ע"י שהוא לוקח את הבגדים דקדושה שהם הבגדים דתיקון, והוא משפילים ע"י שהוא לובש אותם, אלו הם שני האופנים שבהם אחשורוש מעורר את הקלקול, מחד הוא בא לעורר את שורש הקלקול של 'בלא בגדים' ע"י ושתי ומאידך הוא בא להוריד את שורש התיקון שהם הבגדי כהונה ע"י מה שהוא משתמש בבגדים הללו, וזוהי הבחנה נוספת ב"כלים מכלים שונים" דקלקול שמתגלה בסעודתו של אחשורוש.

בגד - יש בבגדים אופן של בגדים שהם חולין ויש את האופן של בגדי קדושה שהם ה'בגדי כהונה'. - נתבונן מסוגיית הבגדים ביחס למה שנוגע למגילת אסתר, - מבואר במגילה שבסעודת אחשורוש היה "כלים מכלים שונים" ואומרים חז"ל שאלו הם כלי בית המקדש.

ומבואר בחז"ל עוד שהכלים שנשתמש בהם אחשורוש לא היו רק הכלים של בית המקדש כפשוטו אלא אחשורוש לבש גם את הבגדי כהונה כמו שמבואר בגמ' במגילה - והרי גם בגדים נקראים כלים בלשון הש"ס כידוע עד מאד.

ומכנגד אחשורוש מצוה להביא את ושתי המלכה לפניו והיא לא באה, וכמו שאומרת הגמ' במגילה שהוא ביקש להביא אותה בלא בגדים.

כלומר - מונח כאן דבר והיפוכו, אחשורוש עצמו לובש בגדים ויתר על כן, הוא לובש בגדים של קדושה שהם בגדי כהונה, ומכנגד הוא מבקש להביא את ושתי באופן הפוך לגמרי, בלא בגדים כלל.

ג' המהלכים שבבגדים - בלא בגדים, בגדים דקלקול ובגדים דתיקון

וביאור הדברים - הרי כידוע כל בגד דקלקול נקרא בגד מלשון בגידה כלשון הפסוק "בבגדו בה" שדורשים חז"ל שם שבגד הוא מלשון בגידה, ותולדתו הוא מחטא אדם הראשון באכילה מעץ הדעת - "המן העץ אשר אמרתי לך לבלתי אכל ממנו אכלת" ושם נאמר

* שמפסוק זה דורשת הגמ' 'המן מן התורה מנין - "המן העץ" וכו'.

הסתרת הפנים המתגלה אצל אסתר ואצל אחשוורוש

ובעומק יותר, הרי כמו שידוע מה שאומרת הגמ' שאסתר נקראת אסתר מלשון של הסתרה - "אסתר מן התורה מנין שנאמר ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא" ולעניינא דידן ההסתרה היא ע"י לבושים שזהו אחד מאופני ההסתרה וכדוגמא לדבר, מה שנאמר בתמר "כי כסתה פניה" (בראשית ל"ה, ט"ו) שע"י כן לא הכיר אותה יהודה, וזהו א"כ לבוש שמסתיר את הפנים, וע"ז נאמר "אסתר מן התורה מנין שנאמר ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא", כלומר - ע"ד כלל אין הסתרה בפנים, והיינו - כמו ש'מבשרי אחזה' - במה שמתגלה בגוף האדם, אין הדרך לכסות את הפנים, הדרך הוא לכסות את הגוף וכן לתת כיסוי מעל הראש, אבל הפנים עצמם הם גלויים, וכאן באסתר נאמר הסתר פנים.

וגם אצל אחשוורוש מתגלה כיסוי של פנים מצד הקלקול כמו שדורשת הגמ' במגילה שלחד מ"ד הוא נקרא אחשוורוש משום שכל מי שנזכר בו אומר אח לראשו, ובלשון שני אומרת הגמ', שהוא נקרא אחשוורוש מלשון שחור "שהושחרו פניהם של אותו הדור", והרי ההשחרה של הפנים היא היא הסתר של פנים, ומצד המהלך הזה, מה שאחשוורוש נושא את אסתר זה בכדי לצרף את עצמו באופן דקלקול להסתר פנים שמתגלה באסתר של "אנכי הסתר אסתיר פני", והרי שאצל אחשוורוש מתגלה השחרת הפנים ואצל אסתר מתגלה ההסתרה פנים מצד מהלכי הקלקול.

שרשי קלקול הבגדים המתגלים ב'כלב' - בעמלק

וזוה העומק של הקלקול שמצטרף אליו גם המן שהרי לחד מ"ד ממוכן זה המן, וממוכן מבקש להרוג את ושתי ולאחר מכן

כל סדר השתלשלות הדברים שבמגילה שהוא גוזר את הגזירה להשמיד להרוג ולאבד וכמו שדורשים חז"ל על הפסוק "ויספר להם המן את כל אשר קרהו" - קרהו בן בנו של קרהו, המן בן בנו של עמלק שנאמר בו 'אשר קרך בדרך'.

וע"ז אסתר מתפללת "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי" (תהלים כ"ב כ"א) כמו שאומרים חז"ל שהתכונה בזה להמן ומה שהיא קראתו כלב משום שהוא מזרעו של עמלק שמכונה כלב.

כלומר - שורש כל ההסתר פנים שיש בעולם הוא עמלק, וכמו שאומרים חז"ל על הפסוק "כי יד על כס י-ה - אין הכסא שלם" וכו', והיינו שיש כסא מצד מדרגת הקדושה שהוא כלי שדרכו המלך מתלבש ומתגלה בבריאה, וכמו שאומרים חז"ל ביחס לכך שכל הבריאה כולה נבראה בעשרה מאמרות, וגדרם של אותם עשרה מאמרות הוא "עשר תקונין וכו' לבושין תקנת לון" - לשון חז"ל (פתח אליהו), כלומר שהעשרה תיקונים הם עשרה לבושים, וזהו התיקון של כסא הכבוד שהוא שורש הבגדים שהם 'לכבוד ולתפארת', והיינו ששורשם של אותם בגדים הוא בכסא הכבוד, בכיסוי של הכבוד.

אבל מאידך גיסא - כמו שאומרת הגמ' על הפסוק "ושמתי כסאי בעילם - כסא אשתרבוכי אישתרוב" והיינו שנופלת מדרגת הכסא ואז מתגלה הסתרה כפי שהיא מצד מהלכי הקלקול, ואז אין ההסתרה בגדר של 'לכבוד ולתפארת' אלא בבחינת "אסתר מן התורה מנין וכו'", והיינו שאז נופלים מהלכי הגילוי של הלבושים שהם תיקונים בבחינת בגדי מלכות משורש 'לכבוד ולתפארת' ששורש אותם בגדים הוא במלך העליון שאצלו מתגלה העשרה לבושים שהם עשרה תיקונים כלשון חז"ל שהוזכר.

מציאות של יציאה.

ומצד ההבחנה הזו, זה מה שהרחיבו רבותינו כמו שידוע, שהאור של פורים זהו גילוי שאין בשאר כל ימות השנה שזוהי הבחינה של 'ומרדכי יצא', 'מרדכי בדורו כמשה בדורו' שיש אור גדול בפורים, שמה שתמיד אות ברית קודש שנמצא במקום הערוה הוא בהעלמה ובהסתרה, בפורים שהתגלה 'וששון - זו מילה' היה גילוי של כח המילה.

ומצד כך, מגילה זהו אותיות ג' - מילה דהיינו ג' החלקים שבמילה וזהו הגילוי העיקרי שמתגלה במגילה שהיא מלשון גילוי, גילוי של מילה, וזה עומק מהות היום כמו שהרחיבו רבותינו, שמה שתמיד מתגלה שהמדרגה של אות ברית קודש נמצא באיתכסאי, בגדר הארת הפורים, האור של פורים מאיר את האות ברית קודש בגילוי, והיינו שמסירים את הג' ערלות שהם המסתירים את האות ברית קודש, וכשהוסר מקום ההסתרה שלהם, אז מתגלה ה'אות אמת'.

מי שפוגם בבריתו נקרא בלשון חז"ל 'משקר', ולכן הברכה היא 'חותם אמת', וזהו א"כ הכח של האמת שמתגלה באות ברית קודש, אבל הכיסוי שבא לכסות אותו בבחינת בגד שבא לכסות בשר ערוה, זהו בגד שחל בו מציאות דקלוקל שהרי כשהוא מכסה את מקום הערוה הוא מכסה גם את האמת, וכיון שמה שמכסה את האמת זהו שקר - לכן בגד בא"ת ב"ש זה שקר כמו שהוזכר.

וכשחל התיקון, מרדכי הוא זה ששולח את האגרות, וכמו"כ מגילת אסתר עצמה נקראת אגרת ונקראת גם ספר כמו שאומרת הגמ' ולכן דינה שהיא צריכה שרטוט כאמיתה של תורה משום שנאמר בה "דברי שלום ואמת".

אבל בעומק עוד יותר - הרי כמו שהובא

וזהו כח ההסתרה שמצד מדרגת עמלק שנקרא לץ והיינו משום שליצינות היא היפך כבוד, ומצד כך, מה שעמלק מכונה כלב כי כלב זהו ראשי תיבות של ג' מדרגות הכיסוי כסות לבוש בגד. וזהו עמלק שהוא שורש כל הכיסויים שבעולם שנקרא כלב, כי בו נמצא שורש כל ההסתרות שבעולם.

ולכן דייקא אסתר קראה אותו כלב, כי מצד כח ההסתרה שמונח באסתר מתגלים כאן שלושה אופנים של הסתרה, אופן של כיסוי ששורשו מצד הקדושה ב'כסא הכבוד' שהוא כיסוי של 'לכבוד ולתפארת' אבל כשזה מתגלה למטה מצד הקלוקל, זה כיסוי שבא לכסות את המקום שהוא היפך ממקום הכבוד שזהו מקום הערוה הנקרא מקום הבושת, וזה הצד התחתון של הכיסוי.

ובאופן השני שהוזכר שזה לבוש - מה שלבוש נקרא לבוש זהו מלשון 'לא בוש' שהוא בא להסתיר את מקום הבושה, ובעומק הוא מעורר את הבושה של החטא הראשון.

ובאופן השלישי הוא נקרא בגד, כמו שהוזכר שמצד הקלוקל זה מלשון בגידה.

אלו הם שרשי הקלוקל שמתגלים מכח של עמלק שנקרא כלב.

בחינת השקר שבבגד המתגלה מצד התיקון אצל מרדכי

ובעומק יותר, בגד בא"ת ב"ש הם מתחלפים בג' אותיות של שקר, והיינו שבבגד מתגלה העומק של השקר, - וראשית, כשזה מתגלה מצד מהלכי התיקון, זה מה שמתגלה אצל מרדכי שהוא הוא שורש התיקון כמו שאומרים חז"ל "מרדכי בדורו כמשה בדורו" ומצד כך, מתגלה אצלו במהלך אחד "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות" והיינו שנעשה אצלו

² באופן של אותיות שהם כסדרן זהו ק' ר' ש' ושלא כסדרן (אלא מהסוף להתחלה) זהו ש' ר' ק'.

עיקר מדרגת הבגדים.

והרי שבזמן המסעות זהו הזמן שבו היה צירוף שהכלים שכפשוטו שייכים למקום הצטרפו לבגדים שבעיקרם שייכים לגברא.

וראשית כל כפשוטו ממש - בדרך כלל יש לכלים את מקום הקביעות שלהם, שמתגלה בעיקר בבית המקדש הראשון והשני וכן במשכן בזמן מנוחתם.

אבל בזמן המסעות כשהם נוסעים ממקום למקום, הרי שאין לכלים את הקביעות מקום שלהם, והם הופכים להיות מעין גברא שדרכו להיטלטל ממקום למקום.

ודוגמא לדבר - בוודאי שבזמן שבית המקדש היה קיים, מכח הקביעות מקום שהיה לכלים, הרי שהיה להם בשבת דין של 'מוקצה מחמת חסרון כיס' מכח שקובעים להם מקום - שזה הרי אחד מגדרי מוקצה מחמת חסרון כיס שכל דבר שזהו מקומו הוא קובע לו מקום ויש לו דין של 'חסרון כיס' - ודבר זה משמש כדוגמא בהירה שגם לדינא היה לכלים בבית המקדש יסוד של קביעות מקום.

ומ"מ א"כ, הגדרת הכלים בזמן המסעות זהו הגילוי של השורש ששני סוגי הכלים מצטרפים יחד, הכלים והבגדים.

וכמובן, היה מסעות דתיקון שזהו המ"ב מסעות שעם ישראל נסעו במדבר,¹ וזהו המהלך הכללי שהיה באופן של "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו".

עומק הגלות של הכלים - שהם הוגלו בלא בגדים

אבל היה מסעות של הכלים שהיו בזמן חורבן בית ראשון ובית שני שאז הכלים גלו

בראשית הדברים, שורש הבגדים דתיקון מתגלים בביהמ"ק בלבישת בגדי כהונה, וכמו שהוזכרו דברי חז"ל ש'כלים מכלים שונים' אלו הם

שני סוגי כלים, היה כלים כפשוטו שזה מה שאחשורוש לקח את כלי המקדש והוריד אותם לשושן בכדי להשתמש בהם לצורך סעודתו, והיה הבחנה נוספת של כלים שאלו הם הבגדים כמו שהוזכר, שנקראים כלים כסדר בלשון הש"ס.

העומק של הכיסויים שהיו על כלי המשכן בזמן המסעות

ונתבונן להבין - הרי על דרך כלל שני סוגי הכלים הללו כפי שהם מתגלים בבית המקדש, הם שני סוגי כלים נפרדים, חלק הכלים שהם הארון, השולחן והמנורה, מזבח הפנימי ומזבח החיצון וכיור וכנו, הם הנקראים כלים כפשוטו, ויש את החלק השני של הכלים שהם הבגדי כהונה, וההבחנה ביניהם - הכלים שייכים למקום, ואילו הבגדים שייכים לגברא, שהרי הבגד לא עומד כמציאות לעצמו - כל עניינו של הבגד הוא בבחינת 'מדו בד' - שתהא כמידתו', הוא עשוי להדיא לשימוש הגברא. ולכן הדין הוא שאם שימש בלא בגדים הוא חייב מיתה, כל יסודו של הבגד הוא ביחס לאדם כדרשת חז"ל 'כמידתו'.

אבל יש זמן שגם על הכלים עצמם יש בגדים שזהו בזמן המסעות שהיו במשכן והיינו שבזמן שנשאו את הכלים ממקום למקום, היו מכסים אותם בבגדים.

וכאן מונח צירוף של שני מהלכי הכלים, מהלך של כלים כפשוטו ששייכים למדרגת המקום, ומהלך של כלים ששייכים על דרך כלל למדרגת הנפש - האדם ששם

¹ וגם זה לא היה מסעות דתיקון באופן שלם לגמרי שהרי אלמלא החטא של דור המדבר סדר הדבר היה שהם היו נכנסים מיד לאחר מדרגת מתן תורה לא"י שזה מסע שלושה ימים בלבד כמו שאומרים חז"ל ומובא ברש"י.

גלו ממקום בית המקדש ששם הקביעות מקום שלהם והם גולים ממקומם העליון בארץ ישראל לבבל שהוא מקום תחתון.

בעומק יותר יש כאן עוד דקות של גלות, שמצד התיקון, המסע של הכלים בא באופן שהם מכוסים בבגדים, וכאן לא היו לכלים הללו כיסוי של בגדים בשעה שהם גלו, ודייקא בכלים הללו כשהם באופן של גלות, נשתמש בהם אחשורוש בסעודתו.

וכאן מונח השורש העמוק למה שאחשורוש ביקש להביא לפניו את ושתי בלא בגדים^ד, - שהרי נתבאר שיש שני מהלכים בבגדים, יש מהלך בבגדים ששייכים לגברא ויש מהלך בבגדים שהם הלבושים ששייכים לכלים, וכשאחשורוש מבקש להביא את ושתי לפניו היא לא באה, שזה היה מחמת שהיא היתה צריכה לבוא בלא בגדים, השורש לכך הוא בכלים עצמם שמשמש בהם אחשורוש בסעודה, שהם כלים שגלו בלא בגדים והרי שהם נמצאים מכח כך בגילוי באופן דקלקול, - וזהו אופן אחד שאחשורוש מעורר את הקלקול של כלי ביהמ"ק.

והאופן הנוסף שבו הוא מעורר את הקלקול זה במה שהוא לובש בגדי כהונה כמו שנתבאר והרי שהוא משתמש בבגדים שנשארו קיימים במדרגתם שאלו הם הבגדי כהונה שהיו שייכים לבית המקדש.

וזוהו א"כ העומק של שני השורשים שנתבארו בראשית הדברים, שמצד אחד אחשורוש מתלבש בבגדי כהונה ומצד שני הוא מבקש להביא את ושתי בלא בגדים, והיינו שהשורש של הקלקול בהתלבשות בבגדים זהו בלבוש של הכהן גדול ושורש הקלקול של בלא בגדים הוא בגלות הכלים שהגיעו לבבל בלא בגדים.

לחד מ"ד בגמ' ביומא^ד, וה'גלו' הוא כמו שנאמר במגילה "אשר הגלה מירושלים עם הגולה אשר הגלתה עם יכניה מלך יהודה" וגו', ושם הכלים גלו ממקום למקום.

וזה השורש של ה'וכלים מכלים שונים' שהיה בסעודת אחשורוש, שהרי כמו שאומרים חז"ל אחשורוש עשה את כל סעודתו מעין המהלך שהיה בירושלים ובבית המקדש, ולכן הוא גם ביקש לישב על כסא שלמה וכשהוא לא הצליח הוא עשה כסא חדש בשושן וזה מה שנאמר במגילה "בימים ההם כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו וגו' בשנת שלוש למלכו" כמו שאומרים חז"ל שזהו הזמן שארץ עד שהיה הכסא מוכן.

וכמו כן, כל הסעודה היתה מעין סעודה של תורה כמו שאומרים חז"ל, וא"כ היה בסעודה הזו את הצורה של הארת בית המקדש - ולכן הוא השתמש גם בכלים של בית המקדש.

אבל כמו שנתבאר - האופן שהכלים הגיעו לשם היה "עם הגולה אשר הגלתה", כלים שהולכים ממקום למקום, והרי כשלוקחים כלים ממקום למקום הם צריכים כיסוי שזהו דינם של הכלים כמו שהיה במסעות של המשכן, וכמו שנתבאר - כשמכסים את הכלים נעשה צירוף בין הבגדים לכלים שהכיסוי לא שייך רק לאדם אלא הכיסוי שייך גם לכלים וזהו הצירוף של הלבושים שנעשה.

אבל ברור שכאשר הם הורידו את הכלים לגולה, הם לא הורידו אותם לפי סדר הדין, שהרי זה היה גלות של הכלים ולא מסעות של הכלים, והעומק של גלות הכלים לפי"ז זהו במה שהכלים הלכו בגילוי בלא בגדים, והרי שמה שהכלים הוגלו מארץ ישראל עם הגולה אשר הגלתה, מלבד מה שכפשוטו הם

^ד ולחד מ"ד שם, הכלים נטמנו במקומם.

^ה שזה היה 'ביום השביעי' כטוב לב המלך ביין' וכמו שאומרת הגמ' שזה היה בשבת.

העומק של לבישת בגדי כהונה אצל אחשורוש

אבל נתבונן להבין ביתר עומק - הרי ככה"ג שהוא הוא בעל הבגדי כהונה מתגלה ביחוד מציאות של גלות, שהרי כל אדם שרצח בשגגה, גולה לעיר מקלט עד מות הכה"ג ואז הוא יוצא משם וחוזר בחזרה למקומו, אבל כהן גדול שרצח הרי זה כמו רוצח בשגגה בזמן שאין כהן גדול שהדין שלו שהוא אינו יוצא משם לעולם.

וכאן מונח העומק של הגלות שמתגלה בבגדי כהונה שלבש אחשורוש, שהרי זה ברור שהוא לא לבש רק את הארבעה בגדים של כהן הדיוט אלא הוא לבש את השמונה בגדים של כהן גדול, כלומר - הגלות שחלה באותם בגדים, זה לא רק בעצם מה שהבגדים גלו כפשוטו, אלא שכיון שבשעה זו אין הבגדים נמצאים על מי שראוי להם שזהו הכה"ג, וכה"ג בלא בגדים הרי הוא כזר, הרי שאחשורוש מגלה בזה את המצב שאין בו כה"ג שמכח כך מתגלה הגדר של גלות במי שגולה לעיר מקלט שהוא אינו יוצא משם לעולם.

ומונח כאן עומק נורא - הרי כיסוד דברי חז"ל שמבואר בגמ' במגילה שאחשורוש סבר שהקודמים לו טעו בחשבון של השבעים שנה לגלות בבל ואמר על עצמו - אני אספור ולא אטעה, ולאחר שעברו השבעים שנה לחשבוננו אמר אחשורוש שכנראה מכאן ואילך עם ישראל לא יצאו לעולם מהגלות כיון שעברו השבעים שנה והרי שהתבטל הברית - הקשר שבין ישראל לאביהם שבשמים וכביכול הקב"ה החליפם באומה אחרת.

כלומר - כל הסעודה שעשה אחשורוש לפי מחשבתו זהו בזמן שעם ישראל נמצאים בגלות שכבר אי אפשר לצאת ממנה,

¹ שרמוז ב'כטוב לב המלך ב'יין' שבגימטריא שבעים.

- ואיפה מצינו דוגמא של גלות שאי-אפשר לצאת ממנה? - ברוצח בשגגה בזמן שאין כה"ג או הכה"ג עצמו שרצח, וזהו א"כ הגלות שהיא השורש לגלות שהתגלתה בסעודתו של אחשורוש.

וזה העומק של מה שנאמר במגילה - "איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי וגו' אשר הגלה מירושלים עם הגולה אשר הגלתה עם יכניה מלך יהודה" וגו' כלומר - על הגלות הזו הרי נבנתה סעודתו של אחשורוש במה שיש כאן גלות של ישראל באופן שהם כבר אינם יכולים לצאת ממנה.

וכמו שנתבאר, הוא השתמש בכלי ביהמ"ק מכח מה שהכלים גלו בלא כיסוי שזה היה עומק הגלות של הכלים וזה השורש למה שהוא מבקש להביא את ושתי המלכה לפניו בלא בגדים, - זה אופן אחד דקלקול כמו שנתבאר, אבל יתר על כן ב'וכלים מכלים שונים' לא מונח רק כלים כפשוטו אלא גם לבושים שנקראים כלים שאלו הם הבגדי כהונה והרי שכשהוא לובש את הבגדי כהונה, הוא מגלה שבעומק הבגדי כהונה גדולה גלו ממקומם, והיינו שכח הכהן גדול עצמו גלה וממילא מתגלה גדר של גלות של 'אינו יוצא משם לעולם', זה עומק הגלות שהתגלה בסעודתו של אחשורוש.

והכח הזה א"כ, הוא הוא העומק של הגלות הגמורה של הבגדי כהונה שמונח בלבישתו של אחשורוש את הבגדי כהונה גדולה.

שני מהלכי התיקון של בגדי כהונה גדולה

ובעומק, בבגדי כהונה גדולה עצמם ישנם ב' הארות, יש בגדי כהונה גדולה שהם שמונה בגדים ויש בגדי כהן גדול

ביוהכ"פ שהם ארבעה בגדים - בגדי לבן.

ומצד כך, אחשוורוש ינק את כחו דייקא ממדרגת השמונה בגדים של הכהן גדול, ובלבישתו הוא בא להפיל אותם ממדרגתם, אבל מכח מדרגת הארבעה בגדים שבהם כהן גדול נכנס לפני ולפנים ביום הכפורים¹ מכח כך מאיר הארת יום הכפורים שהוא כפורים וכאן מונח השורש לתקנה של הבגדים.

השורש של הח' בגדים הוא במה שמבגד אחד של ה'זיתפרו להם עלה תאנה' שלאחר חטא עץ הדעת, נעשה ח' בגדים דתיקון, וזה מה שמונח בא-'ח' שבאחשוורוש שמכח כך אחשוורוש בא להשפיל את הבגדי כהן גדול בכדי שיתגלה הכח של הגלות של ה'אינו יוצא משם לעולם' שזה סעודתו של אחשוורוש שנעשית לאחר שעברו שבעים שנה לפי חשבוננו שמכח כך הוא סבר שמכאן ואילך חס ושלוש הם אינם חוזרים למקומם.

אבל מכח ההארה של הבגדי לבן - זה שורש ההארה של הכפרה שמתגלה ביום הכפורים, ושורש הכפרה הזו, היא הארת יום הכפורים שהוא כפורים, וכאן מונח העומק של תחילת התיקון השלם למדרגת הקלקול של הח' בגדי כהונה גדולה שנפלו.

ובעומק, מתגלים בהארת הפורים שני מהלכים של תיקון לבגדי הכהונה גדולה - אצל מרדכי היתה הארה מכח "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור" וגו' שהם חמישה מיני בגדים שהם כנגד חמישה חליפות שמלות שנתן יוסף לבנימין כמו שאומרים חז"ל, ומצד כך, מרדכי בא להחזיר את ההארה של הבגדי כהונה שבאים 'לכבוד ולתפארת' שהם יתגלו באופן דתיקון - ושלמות המדרגה מתגלה במה שהמן מביא למרדכי את הלבוש אשר לבש בו המלך והיינו

שהוא מלביש אותו בבגדי מלכות גמורים.

זה מהלך אחד של תיקון הבגדים שמתגלה מדין מרדכי שהוא בא לתקן את השמונה בגדי כהונה גדולה עצמם שיתגלה אותו מהלך של בגדים שהם של 'לכבוד ולתפארת' אבל באופן דתיקון.

הלבניניות שבבגדים שמתגלה מכח אסתר

אבל בעומק יותר, התיקון הנוסף הוא הבגדי לבן של יום הכפורים כמו שהוזכר, והתיקון הזה הוא המתגלה דייקא מכח אסתר, - בתחילת הדברים הוזכר שאסתר שייכת להסתרה שבבגדים מצד הקלקול ולכן היא אומרת 'הצילה מיד כלב יחידתי' שכלב הוא ר"ת כסות לבוש בגד, כלומר שאסתר בקשה מהקב"ה שהוא יציל אותה מהכסות - לבוש - בגד דקלקול, זו היתה בקשתה להינצל מ'יד כלב'.

אבל כשאסתר נתקנת, מתגלה באסתר שהיא נקראת כך ללשון אחד בגמ' במגילה מלשון איסתהרא - סיהרא, והרי בסיהרא מתגלה הלבן שזוהי הלבנה, ומצד כך מה שמבואר שם בגמ' 'אסתר ירקרוקת היתה וחוט של חסד משוך עליה' - ה'חוט של חסד' שמשוך עליה זהו החסד שמכח הלבניניות של הסיהרא שהיא לבנה.

ומצד התיקון, אסתר היא לא ההסתרה של הכסות - לבוש - בגד שבכלב שזוהו הבגד דקלקול, אלא היא מגלה את הלבניניות שבבגדים - והרי כידוע עד מאד, הלבנה היא הכיסוי של החמה, היא הכלי - הלבוש של החמה כמבואר פעמים רבות מאד בלשון רבותינו, כלומר - להארת החמה יש כלי שזוהי הלבנה שמקבלת את הארת החמה.

ומכח הארת אסתר שנקראת כך מלשון סיהרא

¹ שהרי הוא לא נכנס הרי עם בגדי זהב בכדי שסניגור לא יעשה קטיגור.

במקומו, כלומר שהכח של בית קדשי הקדשים שנמצא בפנים זהו השורש לכך שהוא לא גלה אלא נגזו שם, - מצד כללות הכלים שייך גלות, אבל הארון ששייך ל'לפני ולפנים' להך מ"ד - זה העומק של ארון נגזו במקומו, והיינו שאין לו מציאות של גלות כיון שה'לפני ולפנים' אין לו מציאות של גלות.

זהו מצד הארון שהוא הכלי שנמצא במקום בית קדשי הקדשים, אבל גילוי האור שמתגלה מהלפני ולפנים, זהו האור של ה'לפני ולפנים' של כניסת כה"ג ביום הכפורים לשם, וזה מה שמאיר בבגדי לבן.

הרי כמו שמבואר במגילה, כשאסתר שמעה את הגזירה נאמר "ותתחלחל המלכה

מאד" וגו' ולחד מ"ד בגמ' היינו שהיא פירסה נידה, - זה מה שמתגלה מצד הקלקול, אבל כאשר הדם נדה הזה נתקן מתגלה דם שמזים אותו אחת בשנה בבית קדשי הקדשים 'אחת ושבע', ומשם מאיר האור של 'ליהודים היתה אורה - זו תורה', ואיזה תורה מאירה לפי"ז כאשר נעשה ההצלה ביום הפורים - התורה של מקום הארון שנמצא לפני ולפנים שזהו המקום שנאמר בו בעומק "מקום ארון אינו מן המידה" כלומר - אם הוא לא במידה א"כ הוא גם לא במנין, ומצד כך, הוא לא שייך להמן שנקרא כך מלשון מנין, אלא מתגלה הארון שבבית קדשי הקדשים שלשם נכנס הכהן הגדול לפני ולפנים בבגדי לבן והרי שהוא המקום שמתגלה בו הלבניניות העליונה שזהו הארת ה'סיהרא' של אסתר.

ומשם מתגלה בעומק האור של "ליהודים היתה אורה - זו תורה" שזהו האור של הלבניניות העליונה.

ושלימות הארת הבגדי לבן שמתגלה זהו בעומק האור הפנימי של הבגדים שמתגלה ביום הכפורים ומאיר לפורים.

יום הכפורים הוא יום מחילה וסליחה והיינו

שזהו הלבנה, מאיר האור של הבגדים דתיקון - אבל דייקא מהשורש של הבגדי לבן של כהן גדול ביום הכפורים שנכנס לפני ולפנים שזוהי הארת יום הכפורים - כפורים, וההארה הזו מאירה מכח מדרגת אסתר.

ועולה א"כ - שמכח מרדכי התיקון הוא 'ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות' והיינו שהוא בא לתקן בחזרה את הבגדים דקלקול עצמם במה שהוא לובש את בגדי המלך שמלביש אותו המן, והיינו שהוא לוקח את אותם בגדי המלך דקלקול ומכניס אותם לתיקון, - זה מה שמונח ב'ומרדכי יצא מלפני המלך' ובמה שמרדכי מסתובב בלבוש מלכות ברחובה של עיר.

ומהלך זה שבמרדכי שהוא יוצא בלבושים, הוא מלבד המהלך הנוסף שהוזכר שמתגלה מכח מרדכי שיש לו את הכח של גילוי ה'אות ברית קודש'.

ומדין המהלך שהוא יוצא בלבושים, הוא בא לתקן את הלבושים דקלקול של המלך אחשוורוש במה שהוא לובש בגדי מלכות דתיקון - וזה מעין הח' בגדי כהן גדול.

אור הבגדי לבן של יוהכ"פ שמאיר הפורים **אבל** מצד המהלך הנוסף של אסתר, מתגלה מהלך של 'סיהרא', של לבנה, שאסתר באה להאיר את ה'בגדי לבן' שביום הכפורים שאיתם נכנס הכה"ג לפני ולפנים.

וע"י כן בעומק, כל שורש כח הקלקול של אחשוורוש היה מהלבוש של הח' בגדי כהן גדול ששם הוא מעורר את הזהב דקלקול של חטא העגל.

אבל כשמאירים את האור של הבגדי לבן, הבגדים הללו בעומק הם לא גלו, אלא הם בגדים שנשארו שייכים ל"לפני ולפנים" כלומר - הם בפנים והם אינם יוצאים לחוץ.

ובעומק - זוהי שיטת המ"ד שארון נגזו

וכשזה מתגלה מצד מהלכי התיקון זהו ר"ח שהוא מועד של נשים והרי שמתגלה התיקון של ה'סיהרא' - הלבנה מכח הלבניניות שבה.

והאור שמתגלה בחודש אדר זהו דייקא מכח ר"ח אדר שהרי כדברי הירושלמי הידועים שלומדים ממה שנאמר בלשון הפסוק "והחודש אשר נהפך לששון ולשמחה" שזה בא לומר שכל החודש כולו כשר למקרא מגילה, והיינו שמלבד מה ש"הימים האלה נזכרים ונעשים" גם החודש עצמו נהפך לששון ולשמחה, וזה ברור לכל בר-דעת - אם מתקנים את הראש חודש, הרי שכל החודש נהפך לששון ולשמחה, וזה השורש המתגלה בראש חודש אדר שמכחו נתקן כל החודש כולו והופך להיות כשר למקרא מגילה, כי נתקנת מדרגת הלבניניות של ה'סיהרא'.

וזוהו יום הכפורים - כפורים, כי ביום הכפורים אף שהלבניניות מאירה אך זה רק יום אחד בשנה בבחינת 'העשירי יהיה קודש' שנאמר על יוהכ"פ, אבל ביום הפורים מאירה הארת הלבניניות שמונחת בתיקון של כלל החודש מכח הראש חודש, ב"הביאו עלי כפרה".

ומצד כך גם בפורים מתגלה במגילת אסתר שסתם 'המלך' זה הקב"ה כדברי חז"ל כידוע מאד^ה ולפי זה כשנאמר "כשבת המלך" שזה קאי על אחשוורוש בסעודתו, בעומק זה קאי על סעודת המלך דתיקון כמו שמאריך הגר"א בפירושו על מגילת אסתר על דרך הרמז שעל פי הרמז והסוד כל הסעודה הזו היתה סעודת מלכו של עולם, והרי שמתגלה אותה בחינה של תיקון שב"הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח".

שמכח מה שהכה"ג לובש בגדי לבן, הוא מעלה את כל הבגידות ללבניניות העליונה בבחינת "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו", והרי שע"י הבגדי לבן הוא מעלה את כל הבגידות שבבגדים שיעלו ללבניניות העליונה, זה העומק של הבגדי לבן של הכה"ג, והאור הזה של יום הכפורים - כפורים שמאיר את האור דתיקון של הבגדים, הרי שמאיר מכחו בימי הפורים האור שמונח בו הכח להעלות את כל הבגדים כולם.

הארת הכפרה דראש חודש המתגלה בפורים

ובעומק, ישנם שני מהלכים של כפרה יש כפרה מדין ראש חודש ויש כפרה מדין יום הכפורים ולכן נהגו לעשות בערב ר"ח תענית של יום כפור קטן כיון שגם בראש חודש יש כח של כפרה, - הכפרה של יום הכפורים מתגלה מכח הבגדי לבן של לפני ולפנים, אבל הכפרה של ראש חודש זהו הקרבן של ראש חודש כמו שאומרים חז"ל שהקב"ה אומר "הביאו עלי כפרה שמיעטתי את הירח", והיינו שכביכול זה קרבן שהוא כפרה עליו ממש, - בטהרה של יום הכפורים נאמר "לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים" שבזה גופא יש שתי הבחנות, הבחנה אחת היא - "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" והבחנה שניה היא טהרה של מקוה המטהר, אבל מ"מ זהו טהרה שבאה מהקב"ה.

ומעין כך מתגלה בר"ח ששם זה בבחינת 'יום כפור קטן' כפרה של 'הביאו עלי כפרה שמיעטתי את הירח' וברור ששורש מיעוט הירח, הוא שורש הפגם של ההסתר דקלקול שמתגלה באסתר בפועל שהיא בבחינת 'סיהרא'.

^ה ורק שמפורים ואילך א"א לקרוא משום שנאמר במגילה 'ולא יעבור' [ולעתיד לבוא יהא כל החודש כולו כשר בפועל למקרא מגילה, כמו שנתבאר במקום אחר].
^ט אא"כ נאמר במפורש 'המלך אחשוורוש'.

וכן לא היה כיסוי כל כלי לעצמו לפי לבושו הראוי לו.

והיא גופא, למה באמת הוא לקח את הפרוכת, האם זה רק כ'היכי תימצ' בעלמא בכדי שיהיה לו במה לכסות כי לא היה יכול לכסות במשהו אחר?!

היה מקום לבעל דין לומר שגם בזמן שבית המקדש היה קיים, עצם כך שהפרוכת שימשה להבדיל בין קודש הקדשים לקודש זה סוג של כיסוי שגם כשהבית קיים עם כליו בתוכו, זה משמש ככיסוי על הכלי עצמו.

ולפי"ז, בעומק היינו שהוא לקח את הפרוכת שהבדילה בין הקודש לבין קודש הקדשים, ובה גופא הוא מכסה את כל הכלים כשהם באופן של גלות, אבל כמו שנתבאר זה לא כיסוי משום שצריך שלכל כלי יהיה את הכיסוי המסוים שלו.

אלא שצריך להסביר מה העומק שהוא לקח דוקא את הפרוכת עצמה והוא כיסה בה, כלומר - יש כיסוי דתיקון שהוא הכיסוי הגמור של הכלים כל כלי וכלי לעצמו, וטיטוס שלקח את הפרוכת, הוא לא לקח את הכיסוי הגמור של הכלים באופן דתיקון, אלא הוא לקח את הפרוכת שבתיקון היא משמשת לכסות את קודש הקדשים ששם הוא מקום הארון, ובכיסוי הזה ששייך ל'לפנים' הוא משתמש בכיסוי אחד כללי להוציא בתוכה את כל הכלים בבת אחת לחוץ ולהגלותם.

זהו הגדרת הצורות של הכיסויים שמתגלים, שסודרו כאן לפי מדרגתם.

מכאן ואילך אפשר לפתוח ולהסביר מה השורש שהוא לקח את הפרוכת והוא השתמש בה להוציא על ידה את הכלים לחוץ, ובקצרה ממש - כמו שנתבאר כבר בכמה מקומות יש את הפרוכת ויש את הכפורת שהם אותם אותיות והיינו משום ששורש הפרוכת שמבדילה בין הקודש לקודש הקדשים הוא

וזה עומק הדבר שהמועד דפורים מתגלה ביום ט"ו לחודש שאז הוא הזמן של "סיהרא באשלמותיה" - מכח כך נתקן כל החודש כולו ולכן כל החודש כולו כשר למקרא מגילה.

וזה התיקון של הבגדים שמתגלה באסתר שלובשת בגדי מלכות ובעומק, זהו בגדי מלכות שהם בגדר בגדי לבן כעין מה שמבואר בסוגיא בסוף תענית לגבי חמישה עשר באב ויוה"כ פ' - "לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים שבהם בנות ירושלים יוצאות בבגדי לבן שאולים".

וכשמאיר האור של פורים הרי שמאירים הבגדי לבן הללו בשלימותם, והאור השלם של מדרגת הבגדי לבן הם התיקון דר"ח, וכשהר"ח נתקן, נתקן כל החודש כולו ולכן כל החודש כשר למקרא מגילה.

ומכח שכל החודש כשר למקרא מגילה, לכן פורים הוא מהאור דלעתיד לבוא שאז נאמר "והיה אור הלבנה כאור החמה", כי אסתר שמתגלה בה ה'סיהרא' נתקנת במדרגת יום הפורים. - "כל החודש כולו כשר למקרא מגילה".

שאלה מהשומעים:

לגבי הכלים של בית המקדש שגלו, מצאנו שבבית שני הכלים גלו בתוך הפרוכת שטיטוס עשאה כמין גרנותני והכניס לתוכה את הכלים וכך הוא הגלה אותם באניה, האם כשהכלים גלו באופן הזה, זה נקרא שהם גלו באופן דתיקון כיון שהם בתוך הפרוכת?

תשובה: הכיסוי הזה, הוא לא הכיסוי הראוי לכלים, שהרי יש דין לכסות כל כלי

בבגד לעצמו, וטיטוס לקח את הפרוכת בתור 'היכי תימצ' על אף שאין הדרך לכסות בה את הכלים, ובה הוא כיסה את כל הכלים בבת אחת, והרי שזה לא הבגד שהדרך לכסות בו,

והדוגמא הבהירה לדבר - הרי כמו שמבואר בגמ', לגבי הדין שאי אפשר להוריד את לחם הפנים מהשולחן כי אם הוא יורד ממקומו הוא נפסל, שבזמן המסעות אף שהיו מורידים את הלחם הפנים, זה עדיין נחשב שלחם הפנים נמצא במקומו כאילו הוא לא זז ממקומו, והיינו שכאשר לקחו את כל הכלים ממקום למקום בשעת המסעות, עדיין היה להם דין כאילו שהם נמצאים במקום שלהם מכח "על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו - כבמקומו דמי" ולכן זה לא נקרא עדיין שהסירו את לחם הפנים בזמן המסע.

האם כשטיטוס בא והגלה את כל הכלים של בית המקדש בתוך הפרוכת בבת אחת, האם היה לזה דין שהלחם הפנים שהוסר זה יחשב בשעת המסעות כבמקומו?! - ברור שלא, והיינו שבמה שהוא שם אותם יחד בתוך הפרוכת נעשה מציאות של הפיכת הדבר לפירורים שהכל בא ומתפזר, - ולא רק מצד מה שהכלים גולים לחוץ אלא מצד מה שכל הכלים התפזרו אחד מהשני, - כשהם בביהמ"ק יש מגורה בדרום, שולחן בצפון, מזבח באמצע והכל מצורף, וכאן צירופם גופא הוא אופן של הפירור שלהם:

(פורים 087 בגד תשפ"ג)

מספר שיעור בקול הלשון #34490667

בכפורת שנמצאת מעל הארון, שהכפורת הוא שורש מקום הכפרה - ולכן גם בהזאת הדם ביום הכפורים, מהשורש שמזים על הכפורת, מזים גם על הפרוכת - ובעומק שורש הפרוכת והכפורת זה האותיות פ'-ר' שיש בשניהם, מלשון פירורים כמו שמוזכר פעמים רבות במהר"ל וכן מבואר ביסוד דברי השפת-אמת את כל התיקונים של הפ'-ר' שזהו תיקון הפירורים שמשורש החטא שנתקנים על ידי יום הכפורים ויום הפורים ששניהם כאחד מתקנים את הפירורים.

ובכפורת שמעל הארון, היה מקום האיחוד של הפירורים, ובמקום הפרוכת שבאה להבדיל בין הקודש לבין קודש הקדשים, זה מקום שמתגלה הכח המפרר שזהו הפרוכת שמבדילה ומחלקת בין דברים באופן דתיקון.

וטיטוס לוקח את הפרוכת ומשתמש בה באופן שהוא מצרף בה את כל הכלים יחד, - כשהכלים נמצאים בבית המקדש יש את מה שכל כלי עומד לעצמו ויש את מה שכל הכלים עומדים ביחד בבית המקדש, הרי שבית המקדש מצרף את כל הכלים מעין מה שנאמר בחלה דין של 'כלי מצרפם'.

וכשטיטוס לוקח את הדבר שכל יסודו הוא להבדיל ואתו הוא מכסה את כל הכלים, הגדרת הדבר בלשון פשוטה - הוא מבדיל בזה את הכלים אחד מהשני והוא לא מצרף אותם אחד עם השני, והרי שזה כיסוי שיוצר בדיוק את המהלך ההפוך, - כפשוטו, ברגע שהוא מכסה את הכלים הרי שהוא מצרפם בבת-אחת ע"י הכיסוי כעין מה שביהמ"ק מצרפם, אבל אליבא דאמת זה כיסוי שבא לגלות את נקודת ההבדלה, כיון שהוא מכסה אותם עם דבר שכל יסודו הוא להבדיל בין דברים ולא לחבר בין דברים.

'הזכרנו בקצרה בפנים אחד, וכמובן אפשר להרחיב ולפתוח גם מעוד כיוונים.

אוצר האותיות

נגדים – מהותם ותיקונם

המלבושים נקראים בלשון הקודש "בגדים". המילה "בגד" יש לה ב' משמעויות. א. לשון לבוש, בגדים כנ"ל. ב. לשון בגידה, חטא, מעילה. צריך להבין את השייכות של ב' דברים אלו להדדי. כל הבריאה כולה צורה של י' - נקודה פנימית וט' ע"ג.

בגד בגימ' ט'. הענין, כל דבר בבריאה מורכב מנקודת העצם שבו, וט' לבושים ע"ג. לדוגמא, ישנם עשרה מאמרות ואע"פ שלשון אמירה מצינו רק ט' פעמים, אמרו חז"ל "בראשית נמי מאמר הוא" (ר"ה לב ע"א). כלומר המאמר הראשון גם הוא מאמר, אלא שנכתב בלשון שונה מכל ט' המאמרות. וטעם הדבר כנ"ל, שמהות המאמר הראשון אינו כשאר המאמרות, מכיון שהמאמר הראשון "בראשית" הוא נקודת העצם של המאמרות, וכל שאר ט' המאמרות הם לבושים למאמר הראשון, בראשית, לנקודת הפנימיות והעצמית של המאמרות.

המלבושים נקראים בלשון הקודש "בגדים". המילה "בגד" יש לה ב' משמעויות. א. לשון לבוש, בגדים כנ"ל. ב. לשון בגידה, חטא, מעילה. צריך להבין את השייכות של ב' דברים אלו להדדי. כל הבריאה כולה צורה של י' - נקודה פנימית וט' ע"ג.

בגד בגימ' ט'. הענין, כל דבר בבריאה מורכב מנקודת העצם שבו, וט' לבושים ע"ג. לדוגמא, ישנם עשרה מאמרות ואע"פ שלשון אמירה מצינו רק ט' פעמים, אמרו חז"ל "בראשית נמי מאמר הוא" (ר"ה לב ע"א). כלומר המאמר הראשון גם הוא מאמר, אלא שנכתב בלשון שונה מכל ט' המאמרות. וטעם הדבר כנ"ל, שמהות המאמר הראשון אינו כשאר המאמרות, מכיון שהמאמר הראשון "בראשית" הוא נקודת העצם של המאמרות, וכל שאר ט' המאמרות הם לבושים למאמר הראשון, בראשית, לנקודת הפנימיות והעצמית של המאמרות.

נקודת העצם וט' לבושים נפש האדם

"ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא" (סנהדרין מד ע"א). כן אמרו "לבלתי ידח ממנו נידח" (שמואל ב יד, יד). עומקם של דברים כך הוא. נפש האדם מורכבת מנקודת העצם שבה (בלשון חכמ"א כתר) וט' לבושים ע"ג (חכמה ומטה). נקודת עצמות נפשו של היהודי היא נקודה שמורה. בבחינת "פך קטן חתום בחותמו של כה"ג". ושם אין מגע לזר, אין מגע לחטא, אין מגע לבגידה. רק ברובד של לבושי הנפש, בט'

תיקון הבגדים

ע"פ הדברים הללו יובן כיצד אפשר לתקן את פגם הבגידה, פגם החטאים. אמרו חז"ל "ר"י היה קרי למאניה מכבדותי" (שבת קיג ע"א). כלומר הבגדים ענינם כבוד. ביאור הדברים. ענינו של כבוד הוא התגלות מהות הפנימיות כלפי חוץ. וכשהפנימיות מתגלה לחוץ יש כבוד והערכה לפנימיות. כאשר יש פגם וחסרון בלבושים, הפגם אינו עצמי בהם, כיון שמהותם אינה עצמית, אלא כדי לגלות את הפנימיות, את נקודת העצם. ולכך התיקון אינו בהכרח תיקון מינייה וביה בבגדים עצמם, (יש גם בחינה של תיקון הבגדים, תיקון הכלים, ע"י פחד ויסורים וכד', ואכמ"ל). אלא שורש התיקון בליבוי נקודת העצם עד אשר תפרוץ לחוץ ותתגלה בלבושים ואז יושלם חסרונו. בבחינת מש"א "דברים היוצאים מן הלב" וכו'. שהלב מלא לגמרי ולכך מתפשט לחוץ. וכאשר נקודת העצם תהיה שלימה וגמורה, ממילא תתפשט לחוץ ותתקן את הבגדים, את הבגידה (נקודת העצם של הנפש היא נקודת הרצון, התשוקה והקיווי ואכמ"ל. ולכך עיקר התיקון, הגברת הרצון, התשוקה והקיווי לקב"ה, והבן.).

חיפוש בגדים לדוד המלך בזקנותו

ע"פ הנ"ל יובן היטב מש"כ (מלכים א', א) בדוד המלך "והמלך דוד זקן בא בימים ויכסהו בבגדים ולא יחם לו". ביאורו, דוד המלך הגיע למדרגה, שאור הפנימיות, האיר ממש בתוך הבגדים כאור הפנימיות (השוואת האור לכלי). ולכך בטלו ממנו בחינת בגדים, ובזה תיקן את כל ימיו. ולכך חיפשו לו בגדים. כלומר

נקודת לבוש יותר רחוקה שיתקן גם אותה. ועי"ז "וחם לאדני המלך" (מ"א א, ב). כלומר כל התנגדות יוצרת חמימות, וכיוון שהיה במדרגה שכל הרע נהפך לטוב, לא היה לו התנגדות, ולכך חיפשו התנגדות חדשה, שע"י תווצר חמימות ויהי תיקון גם ללבוש רחוק זה.

(מאמר לד מותוך ספר בלבבי משכן אבנה חלק ה')

אוצר האותיות

בגדי שבת קודש

לבושי חול ושבת - גוף ונשמה

בגד מלשון בגידה - אל תיקרי בגדיו אלא בוגדיו

כמו בכל ענין נתבונן תחילה בשרשי הדברים, ומשם בע"ה נחזור אל המכוון בו אנו עוסקים. בכדי לגעת בשורש, עלינו לברר היכן נזכר לראשונה המושג של בגד ולבוש?

המושג של לבוש נזכר תחילה בפרשת בראשית (ג, כא): "ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם". ואילו הלשון בגד מוזכר בפעם הראשונה בפרשת תולדות (בראשית כז, טו): "ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדל החמדות אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן".

א"כ, המושג לבוש שורשו באדם הראשון ואשתו, שהקב"ה הלבישם כתנות עור. והמושג בגד שורשו בבגדי עשו החמודות, שהלבישה רבקה ליעקב כדי שיברכו אביו.

נתבונן ונבין. מהו הלשון בגד?

בגד הוא מלשון בגידה. כמו שדרשו חז"ל (סנהדרין לו, א): "וירח את ריח בגדיו, אל תיקרי בגדיו אלא בוגדיו".

וכבדתו - שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול

בהמשך ההכנות לכבוד שבת קודש, נפסק בשו"ע סימן רסב (ס"ב): "ישתדל שיהיו לו בגדים נאים לשבת". ראוי לו לאדם שיהיו לו בגדים מיוחדים לשבת קודש.

דין זה נלמד מהפסוק "וכבדתו מעשות דרכיך" (ישעיה נח, ג), ודרשו חז"ל (שבת קיג, א): "וכבדתו, שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול".

יתרה מזו, מובא בכתבים בשם רבינו האריז"ל (שעה"כ דף סג, א): "ודע כי מורי ז"ל הזהרני בענין זה.. ששום מין מלבוש וכיוצא בו מכל מה שלבש האדם בימי החול, אין ראוי ללבושו ביום שבת, ואפילו החלוק של שבת אין ראוי ללבושו בימי החול כלל", והובאו דבריו בפוסקים על השו"ע שם.

ננסה בע"ה להתבונן מעט בנושא של הבגדים והחלפתם.

הקב"ה בסיבת החטא.

נמצא, שלשון "לבוש" שנזכר לראשונה בתורה גבי אדם ואשתו, יש לו קשר ללשון "בגד" שנזכר לראשונה גבי עשו, כי הבגד שעשו לקח מנמרוד, הוא בגדו של אדם הראשון.

הבגד התחדש לאדם לאחר החטא, והוא תוצאה של החטא. קודם לכן נאמר: "ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו" (בראשית ב, כה), ולאחר שהם חטאו, הקב"ה תיקן להם לבוש מחמת שהחלו להתבושש, ונמצא שהלבוש הוא תולדה של החטא.

לבוש מלשון לא-בושה

מבואר בגמרא (שבת עז, ב) שהמושג "לבוש" הוא מלשון: לא-בושה. כאשר האדם מחוסר לבוש - הוא מתבייש, והלבוש הוא לא בושה - הוא שולל ממנו את הבושה. זהו מהותו של הבגד.

מדוע אדם ללא בגדים יש לו בושה?

עומק הבושה נובעת בעצם מההזכרה של החטא הקדמון. בכל פעם שהאדם הולך ללא בגד, הרי שבעומק נפשו [מה שנקרא תת-מודע בנפש], הוא מתבייש בעצם מהחטא.

אמנם, כאשר האדם לא מרגיש את החטא כלל, אזי הוא לא בוש ללכת בלי בגדים. וזהו שאמרו בגמרא (יבמות סג, ב): "שאין לך משוקץ ומתועב לפני המקום יותר ממי שמהלך בשוק ערום". מי שהולך בלי בגדים ואינו מתבייש בזה, הרי שבמילים עמוקות - הוא לא מרגיש את שורש החטא, את שורש הבגידה שקיימת אצלו.

א"כ, לאחר שבורר שהבגד הוא מלשון בגידה, מלשון חטא, מעתה דעת לנכון נקל מדוע הבגדים של שבת צריכים להיות

ואמרו בגמרא (ברכות ז, א): "הני מאני דרבנן דבלו, מחופיא דידהו". ומפרש רש"י: "מאני דרבנן דבלו, בגדי התלמידים שבלים מהר, והם אינם בני מלאכה שיכלו בגדיהם. מחופיא דידהו, באין המזיקים ויושבין אצלם ומתחככים בהם".

כלומר, אצל המון העם שהם בני מלאכה הבגדים בלים מחמת מלאכתם, שמתחככים תדיר בבית ובשדה. אבל בגדיהם של תלמידי חכמים שיושבים בבית המדרש, מחמת מה הם מתבליים?

מגלים לנו חז"ל, שבגדי החכמים מתבליים מכח המזיקים. ובלשון אחר, אלו הן העבירות של האדם, הבגידה שלו - היא זו שיוצרת את הבלאי שבבגד.

בגדי עשו החמודות - בגדו של אדם הראשון

בגד הוא מלשון בגידה. ולכן, הפעם הראשונה שמוזכר בתורה לשון בגד הוא "בגדי עשו", שאמנם הלבוש אותם היה יעקב, אבל הלשון בגד מתייחס אל עשו.

מה הם בגדי עשו החמודות? מפרש רש"י (שם): "שחמד אותן מן נמרוד" - אלו הם בגדים שבאו לעשו בבגידה.

בגדים אלו נמסרו לנמרוד מאדם הראשון, כמבואר ברש"י (פסחים נד, ב): "בגדו של אדם הראשון, שהיו חקוקות בו כל מין חיה ובהמה, והוא נמסר לנמרוד, על כן יאמר כנמרוד גבור ציד. ועשו הרגו ונטלו, לפיכך היה איש ציד, והן שכתוב בהן החמודות אשר אתה בבית. ואני שמעתי בגדיו של אדם הראשון - היינו כתנות עור שהיו לו".

א"כ, הבגדים הללו באו לעשו בבגידה, שהרגו לנמרוד ונטלם. ולפי פירושו השני של רש"י אלו הם בגדי אדם הראשון שעשה לו

נשמה בלי גוף, יש לו לבוש, אלא שזהו לבוש של נשמה.

זה סוד עשרה לבושים שתיקן הקב"ה בבריאת העולם, כמו שכתוב בפתח אליהו [תקו"ז יז,א: "וכמה לבושין תקנת לון, דאתקריאו גופא לגבי לבושין דמכסיין עליהון" וכו' ע"ש]. כביכול אין בבריאה הויה שאין לה לבושים, אלא שסוג הלבושים משתנה מהויה אחת לחברתה.

בשעה שהנשמה יוצאת מן הגוף, היא פושטת את הלבוש של הגוף, ואת שאר הלבושים המוכרים לנו, יש לה לבוש אחר. מהו הלבוש האחר של הנשמה?

מבואר בזוהר הקדוש (ח"ג ריד,א) שהמצוות שהאדם עושה - הם בעצם הלבוש של הנשמה, ולהיפך רח"ל - העבירות שהאדם עושה גם הם לבוש: "דעובדין בישין דבר נש עבדין ליה אינון לבושים צואים. ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות, אלבישינייה לבושין אחרנין מתתקנן דבהו אסתכל בר נש בזיו יקרא דמאריה". המצוות הם לבוש בבחינת אור, והעבירות הם בבחינת בגדים צואים ח"ו. אין לך הויה של אדם שאין לו בגד.

שלושה סוגי לבושים

למדונו חז"ל במסכת שבת (ק"ט,א): "בגדים שבישל בהן קדירה לרבו אל ימזוג בהן כוס לרבו". בישול קדירה מטנף את בגדים, ואין ראוי לעבד שימזוג כוס לרבו באותם הבגדים שבהם הוא בישל. יש בגדים שהם בגדי עבודה, ויש בגדים שהם בגדי מלכות.

הבגדים קיימים בכל עולם ועולם, ובאופן כללי הם מתחלקים לשלושה: א. בגדים צואים מעבירות, ב. בגדים מלוכלכים שלא מעבירה, ג. בגדי קדושה שהם בגדים

שונים מהבגדים של יום חול. ונבאר להלן אי"ה, במה הם שונים ומה מהותם.

בגדו של אדם הראשון קודם החטא - בגד של נשמה

"ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו" (בראשית ב,ה). לפי פשוטם של דברים, קודם שאדם הראשון חטא לא היה לו בגד.

אולם, כשנתבונן עמוק נראה, שגם קודם שהאדם חטא היה לו בגד, שמכיון שהוא היה נשמה בגוף, הרי שהגוף היה לבוש לנשמתו. וא"כ, בגד לגוף לא היה לו, אבל בגד לנשמה היה לו.

יסוד ברור הוא, שאין מציאות שהאדם יחיה ללא בגד. אלא שאם האדם מזהה את האני שלו כנשמה, א"כ הוא צריך בגד לנשמתו, ואז הגוף הוא הבגד של הנשמה. אבל אם הוא מזהה את האני שלו כגוף, א"כ הוא צריך בגד לגופו, ואז הוא נצרך לבגד כפשוטו.

לפני שהאדם חטא היו לו בגדים, אלא שהיו אלה בגדים של נשמה. אבל לאחר החטא נאמר בו: "כי עפר אתה ואל עפר תשוב" (בראשית ג,ט), מאותה שעה הוא מזהה את עצמו עם העפר, שממש הגיע הגוף, וכאשר הוא מזהה את עצמו עם הגוף, אז הוא צריך לבוש לגוף.

אין הויה בנבראים שאין לה לבוש

מעתה נחזור למלבושי השבת. ביררנו שישנם כמה סוגי מולבשים, וכמה סוגי לבושים. במולבשים - יש שהמולבש הוא נשמה, ויש שהמולבש הוא גוף. וממילא ישנו חילוק גם בלבושים, שיש לבוש שמתאים לנשמה, ויש לבוש שמתאים לגוף.

אין לך הויה בנבראים שאין לה לבוש. גם כאשר האדם יוצא מן העולם הזה, והוא

מאירים.

לא באו מנקודה נקיה כלל וכלל, הסיבה שהוא נצרך להצטנע, זהו מחמת החטא הגמור.

הסיבה השניה שהאדם לובש בגדים, הוא מפני הקור, אלו הם בגדים שאינם מזוהים ישירות עם החטא. אמנם, ברור הדבר שגם זה תולדה של החטא, כי אילו לא היה בזה נקודה של חטא, אזי האדם לא היה נמצא במצב של זיהוי עם הגוף, ואם לא היה לו זיהוי הגוף, גם לא היה לו קר. אבל הקור בעצמותו הוא עדיין לא עצם החטא, זהו דבר שהופך להיות טבע גשמי, ובלשון חז"ל הקדושים זה נקרא "קליפת נוגה".

הסיבה השלישית היא בגדי כבוד. כמו שנאמר בבגדי הכהונה (שמות כח, ב): "ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת". אלו הם בגדים שמאירים.

בגדי שבת ובגדי הכנה לשבת קודש

מעתה נתבונן ונבין מהו ההבדל בין בגדי יום חול, לבגדי שבת קודש.

בגדים צואים כאמור, הם בגדים שבאים ישירות מעבירה, ולכן פשוט שזהו לבוש שאינו ראוי כלל, לא ליום חול, וקל וחומר לא לשבת קודש. אלו הם בגדים שהאדם לא מחכה להפשיט אותם בשבת קודש, עליו להפשיט אותם בו ביום, לעשות תשובה מיד [כמובן שגם אחר התשובה פעמים שהבגדים הללו לא מתפשטים ממנו מיד, כגון שעבר על לא תעשה, שהתשובה תולה ויה"כ מכפר, כמבואר בגמרא ביומא (א, יב) ארבעה חילוקי כפרה, אבל האדם מצדו צריך לעשות מה שבידו ע"מ להפשיט אותם מיד].

מה הם א"כ הבגדים שאנחנו מפשיטים בערב שבת קודש, ואיזה בגדים אנו לובשים לכבוד שבת קודש?

"ששת ימים תעשה מלאכה", זהו זמן של בישול

בגד שמלוכלך מעבירות הוא בבחינת בגדים צואים, והוא נאסר תמיד. אבל בימי החול אנחנו בבחינת עבד שמבשל לרבו, הבישול אינו נעשה מול רבו, אלא בחדר המיוחד לכך ששם מבשלים את האוכל, ובתוך כדי בישול הבגדים מתלכלכים מהקדרה עצמה ומהרוטב שבתוכה וכדומה. אמנם זהו לכלוך, אבל זה לא לכלוך של עבירות, אדרבה, יש גם נקודה מתוקה באותו לכלוך, כי זהו לכלוך שבא מהכנת התבשיל לרב.

אבל כשמגיעים לשבת קודש, עליה נאמר: "בכל עת יהיו בגדיך לבנים" (קהלת ט, ח). בשבת קודש צריך ללבוש בגדי לבן, כמבואר בדברי רבינו האר"י ז"ל (שעה"כ שם): "גם צריך האדם ללבוש בגדי לבן ולא של צבעים אחרים.. ודע כי אין לפחות מן ד' בגדי לבן, והם המלבוש העליון והתחתון, והאזור אשר על לבושו התחתון, והחלוק אשר על בשרו". ארבעה בגדי לבן, כנגד ד' בגדי לבן של כהן גדול.

אלו הם שלושת סוגי הלבושים - לבוש של עבירות ח"ו שנאסר בכל זמן, לבוש של חול שהוא לא עבירה אבל הוא מלוכלך, ולבוש של שבת שהוא לבוש מאיר.

שלוש סיבות בלבישת בגדים

בכללות ישנן שלש סיבות מדוע אנו לובשים בגדים: א. לשם צניעות, ב. מפני הקור, להתחמם, ג. בגדי כבוד.

הסיבה הראשונה שהאדם לובש בגדים, הוא לשם צניעות. סיבת הלבוש הזה, הוא בעצם מפני החטא. מדוע נצרך האדם להיות צנוע? מחמת הבושה שהגיעה מן החטא!

בגדים שתכליתם לשם הצנעה, הם בעצם בגדים שמזוהים עם חטא גמור. הם

קודש אנו פושטים את הבגדים הללו, ואז אנחנו צריכים ללבוש בגדי כבוד ותפארת, בגדים מאירים.

"וכבדתו - שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול", כנ"ל. מכבוד השבת הוא, שיהיה לאדם בגד אחר לשבת. עומק הדברים, שהבגדים של יום חול הם בעצם בגדים שלא לשם כבוד.

"רבי יוחנן קרי למאני מכבדותא" (ב"ק צ"ב, ב). איזה בגדים הם בגדי כבוד?

בגדים שהאדם לובש לשם צניעות, להצניע את עצמו, הם בגדים שלא לשם כבוד. בגדים שהאדם לובש מפני הצינה, בכדי שיהיה לו חם - גם הם לא לשם כבוד. בגדים שהם בעצם לשם כבוד - אלו הם בגדי שבת קודש!

מהי אם כן אותה הפשטה שאנחנו מפשיטים את הבגדים של ששת ימי המעשה, ולובשים בגדים של שבת קודש? פשוטם של דברים, משום שצריך שהבגד יהיה נקי ומכובד לכבוד שבת קודש.

אבל בעומק, כבר הזכרנו לעיל מדברי האריז"ל "ששום מין מלבוש וכיוצא בו מכל מה שלבש האדם בימי החול אין ראוי ללבושו ביום שבת", אם צריך להחליף את כל הבגדים, הרי שבעומק נעוצה כאן הבחנה שזה לא אותו סוג של בגד!

משל לדבר, ילד שילבש בגדים של מבוגר הם לא יתאימו לו, הם ארוכים ורחבים מכדי מידתו, גם אם ירצה לקחת רק בגד אחד מאביו, רק את מכנסיו או רק את חולצתו, הוא לא יוכל ללבשם. וכן להיפך, האב לא יכול לקחת אפילו פריט אחד מהבגד של בנו הקטן, כי זה לא באותו גודל.

אם נאמרה הנהגה שהאדם צריך להחליף את כל הבגדים, הרי שבעומק נאמרה כאן הבחנה שאני לא אותו אדם, וממילא אינני יכול

לרבו. כל המלאכות שהאדם עושה בששת ימי המעשה הם בבחינה של עבד שמבשל קדירה לרבו, וכשמבשלים קדירה הבגדים מתלכלכים. אלא שהלכלוך הזה הוא לא לכלוך של עבירות, זוהי תוצאה של הבישול, של העבדות. אלו הם בגדים הראויים לששת ימי המעשה.

הדבר יובן במשל גשמי. בעל מלאכה שהוא צבעי, אם הוא ילבש את הבגדים של שבת קודש גם ביום ראשון - הם יתלכלכו מהצבע ויהפכו מיד להיות בגדי חול. לכן, ביום ראשון עליו ללבוש את בגדי הצבע, ורק בשבת ילבש שוב בגדים נקיים, בגדי שבת קודש.

עבודת הצבעי היא לא עבירה בעצם ח"ו, אמנם זוהי תולדה של החטא, שהאדם נצרך [ופעמים אף מחוייב] להשתדל לפרנסתו ולעסוק בצרכי הגוף, אבל זה לא חטא בעצם.

זוהי בחינת תבשיל. הוא נמצא בהכנה, וכשנמצאים בהכנה לובשים בגדים מסוימים. כאשר בני הבית עסוקים בהכנות לכבוד שבת קודש, בבישול ושטיפת הבית וכיו"ב, לא לובשים את הבגדים של שבת, שאם ילבשו מאז את בגדי השבת, שוב לא יהיה מה ללבוש בשבת. באותה שעה לובשים בגדים המתאימים להכנות של שבת.

כל ששת ימי המעשה צריכים להיות הכנה לשבת קודש, כמו שנתבאר בארוכה בפרקים הראשונים. מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, ובערב שבת - בששת ימי המעשה - הוא מכין לשבת.

בגדי החול ביחס לש"ק כיחס בגדי קטן לאיש גדול

אם כן, הבגדים שאנו לובשים בששת ימי המעשה הם לא בבחינת מצוות, אבל גם לא בבחינה של עבירות. וכאשר מגיעה שבת

נמצא שאת בגדי השבת אנו לובשים בהכרח לפני שבת קודש. מתי אנו פושטים את בגדי השבת?

יש בזה כמה דעות בפוסקים. יש שכתבו שילך בבגדי שבת עד מוצאי שבת אחר ההבדלה [מ"ב שם סק"ח בשם אגודה], ויש שכתבו שילך בהם עד אחר סעודת מלוה מלכה [כה"ח סימן ש' אות י"ד], ויש מי שכתב עד שישן במו"ש [לקט יושר]. אבל לכל הדעות אנו נשארים עם בגדי שבת קודש גם לאחר צאת השבת.

נמצא אם כן, שאת בגדי השבת אנו לובשים לא רק בשבת קודש, אלא מעט לפני השבת, וגם איזה זמן לאחר השבת.

ברור לכל מבין שהסדר הזה הוא לא במקרה, אלא הוא בדוקא. עומק נקודת ההבחנה בזה הוא: שאנחנו מאירים מאור הלבוש של שבת קודש - לששת ימי המעשה.

בגדי שבת לכבוד ותפארת - לבד מהיותם לשם צניעות וצינה

העומק שבדברים. הגמרא בזבחים (פח, ב) ובערכין (ק, טז) מבארת: "למה נסמכה פרשת קרבנות לפרשת בגדי כהונה, לומר לך מה קרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין". כלומר, שעל אף שנאמר בפסוק שבגדי כהן גדול היו לכבוד ולתפארת, עוד למדנו שהיו מכפרים עוונותיהם של ישראל, מזה שהוקשו קרבנות לבגדי כהונה.

ומוסיפה הגמרא ומפרטת על מה מכפר כל בגד מבגדי כהונה: "כתונת מכפרת על שפיכות דם.. מכנסים מכפרת על גילוי עריות.. מצנפת מכפרת על גסי הרוח.. אבנט מכפר על הרהור הלב.. חושן מכפר על הדינין.. אפוד מכפר על עבודת כוכבים.. מעיל מכפר על לשון הרע.. וציץ מכפר על עזות פנים..", שמונה סוגי בגדים של כהן גדול, וכנגדם שמונה סוגי כפרה.

ללבוש את אותו בגד, דוגמת הגדול שאינו יכול ללבוש בגדי קטן, ולכן צריך להחליף את כל הבגדים.

א"כ, עומק ההחלפה של כל הבגדים הוא, שאת סוג הבגדים הללו בעצם לא ניתן ללבוש בש"ק, זהו סוג אחר לגמרי. בימי חול אנו לובשים את הבגדים בהבחנה לשם צניעות או מפני הצינה, כנ"ל, משא"כ בשבת קודש, האדם לובש בגדים לשם כבוד. בגדי שבת הם בגדי כבוד ותפארת.

זמן הליבישה בע"ש ונמשך עד אחר מו"ש - הארת לבושי השבת לימי המעשה

ננסה להעמיק עוד בסוגיית הבגדים בע"ה. ביארנו את החילוק בין בגדי שבת לבגדי החול, מעתה נתבונן בזמן שבו אנו לובשים את בגדי השבת.

מתי צריך האדם ללבוש את בגדי שבת קודש?

מבואר בשו"ע (סימן רסב ס"ג בהגה): "וילביש עצמו בבגדי שבת מיד אחר שרחץ עצמו וזהו כבוד השבת. ועל כן לא ירחץ לשבת אלא סמוך לערב שילביש עצמו מיד".

מכבוד השבת הוא לקבל את השבת בבגדי שבת, ולכן על האדם ללבוש הבגדים לפני כניסת השבת. א"א לצמצם ולהתלבש בדיוק בשקיעת החמה, ומשום כך מוכרח שתהא הליבישה קודם שבת קודש.

ומכיון שהסדר הוא: הפשטת בגדי החול - רחיצה - לבישת בגדי שבת, כמו שנתבאר בפרק הקודם, לכן לכתחילה יזהר האדם שלא ירחץ עצמו מוקדם ביום שיש, כי אז הוא ילבש את בגדי השבת מוקדם מדי, ושמא יטנפו עד כניסת השבת. אלא סמוך לשבת ירחץ עצמו [כל אחד לפי ביתו ולפי יכולתו] וילבש מיד את בגדי השבת, כמבואר בשו"ע.

להם חגרת". ולבסוף (גכא): ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם". אם כן, שורש הבגד הגיע מאותה נקודה של חטא אדם הראשון.

אולם, כבר ביארנו לעיל את החילוק שבין קודם החטא לבין אחר החטא, שגם קודם החטא היה לו לאדם הראשון בגד, אלא שהיה זה בגד של נשמה, ורק לאחר החטא נוסף להם בגד של גוף, א"כ שורש הבגד קדם לחטא.

והנה, שבת קודש נקראת "יומא דנשמתין" כידוע בזוה"ק (ח"ב רה, א) - יום של נשמה. ולכן, כשמגיעה שבת קודש אנחנו צריכים לחזור וללבוש בגד של נשמה.

מהו בגד של נשמה?

הנשמה נקראת "כבוד" כידוע בראשונים ומהגר"א, כמו שכתוב: "למען יזמרך כבוד ולא ידום" (תהלים ל"ג), ולכן שרשי הנשמות הם בכסא הכבוד. וא"כ, לבוש של נשמה שנקראת כבוד - זהו בגד לשם כבוד, שהרי זוהי המהות של המולבש.

הפנימיות של הבגדים הם בגדי כבוד, מדוע? מפני שהבגדים מכבדים את האדם. "רבי יוחנן קרי למאני מכבדותא", הבגדים במהותם מכבדים את לובשם, ולכן קורא להם רבי יוחנן "מכבדותא".

בנוהג שבעולם המוחצן, שכלל שהאדם מחשיב את עצמו יותר, הוא מקפיד ללבוש בגדים מכובדים יותר. אלא שאמרו חז"ל שאסור לו לאדם ללבוש בגד שהוא למעלה ממדרגתו, כמובא בגמרא (ב"ב צח, א): "כל המתגאה בטלית של ת"ח ואינו ת"ח, אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה".

עומק הדבר, כי הלבוש בגד מכובד הרי שבעומק הוא בא ליומר שהוא נשמה, ואם אין הדבר כן, שאין הוא מזוהה עם

ומעתה, מה שביארנו לעיל שהבגדים מתחלקים לשלושה: א. בגדים צואים מעבירות, ב. בגדים מלוכלכים שלא מעבירה, ג. בגדי קדושה שהם בגדים מאירים [ובמקביל לזה ג' סיבות בלבישת בגדים: א. לשם צניעות, ב. מפני הקור, להתחמם, ג. בגדי כבוד. כנ"ל], בפשוטו היה נראה שאלו הם שלושה סוגי בגדים נפרדים. אבל בעומק - הבגדים שהם לכבוד ולתפארת, הם גופא מאירים כפרת עוונות לאדם!

נבאר. ברור הדבר שהבגד שאנו לובשים לכבוד שבת קודש, אנחנו לא לובשים אותו רק מפני הכבוד והתפארת. שהרי בגדי השבת אינם באים כתוספת על בגדי החול, אלא במקומם, וא"כ הם ממלאים גם את התפקיד של בגדי החול.

נמצא שגם את בגדי השבת אנו לובשים תחילה לשם צניעות, וגם מפני הצינה. אלא שבנוסף לכך אנו לובשים אותם לשם כבוד ותפארת. והחילוק שיש בין בגדי שבת לבגדי חול הוא, שבגדי השבת יפים ומכובדים יותר.

זהו אור הלבוש של שבת קודש שמאיר לששת ימי המעשה. בבגדי שבת קודש מאיר בהם האור של כבוד ותפארת, וזה גופא מקור לתיקון הבגדים. דוגמת בגדי כהונה שעשויים לכבוד ותפארת, וגם מאיר בהם אור של כפרת עוונות לאדם.

בגדי כבוד - בגדי נשמה שנקראת כבוד

נוסיף ונבאר את העומק שבדברים. שורש הבגד לכאורה לא התחיל מכבוד ולא מתפארת, הוא הגיע מנקודת החטא של אדם הראשון, כנ"ל. "ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו" (בראשית ב, כה), ולאחר החטא נאמר (שם ג, 7): "ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירומים הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו

הוא מזהה את עצמו עם התפיסה של ימי החול שהם גוף, ואז האור של הנשמה שתובעת את בגדי הכבוד - אין לה בגד, ואם אין לה בגד - היא מסתלקת. ומאידך בימי החול, אין לה אדם שילבש בגדים מאד מכובדים בשעת עבודתו, כי הם יתקלקלו.

ת"ח בחינת שבת - צריך ללבוש בגדי כבוד גם בימי החול

רבי פינחס מקוריץ זצ"ל, תלמיד חבר של הבעש"ט הקדוש, היה מדבר בעיקר על שני נושאים, על מידת האמת, ועל ענין הלבוש. הוא היה מקפיד מאד שהאדם ילבש את הבגדים בצורה הנכונה, מפני שצורת הבגדים צריכה להתאים לאור נשמתו. ועוד היה מקפיד שהבגדים שהאדם לובש יהיו שלמים, שלא יהיה בהם חסר, שע"כ אור נשמתו יוצא דרכם ואינו נשמר, כפי שיבואר להלן בע"ה.

ידוע מאמר חז"ל בגמרא (שבת קיד, א): "כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה שנאמר (משלי ח, לו) כל משנאי אהבו מות, אל תקרי משנאי אלא משניאי".

מדוע תלמיד חכם שיש על בגדו רבב חייב מיתה? מבאר רש"י לפי פשוטו: "שצריך להיות חשוב והגון לכבוד תורתו". ואם יש רבב על בגדו הרי הוא מבזה את התורה ח"ו, "שממאסין עצמן בעיני הבריות, והבריות אומרים אוי להם ללומדי התורה שהם מאוסים ומגונים, נמצא זה משניא את התורה".

ובעומק, תלמיד חכם נקרא שבת כידוע, כלשון הזוה"ק (ח"ג כט, א): "ונפש דתלמיד חכם אתקריאת שבת מלכתא".

ביאור הדבר, האדם מורכב מנשמה וגוף, מי שהוא מזוהה עם הגוף הוא הנקרא עם הארץ, מלשון ארץ, מלשון חומר. אבל ת"ח שעוסק בתורה הקדושה כל ימיו, הוא מזוהה

הנשמה, אלא עם הגוף, הרי שבעצם כך הוא מעורר על עצמו קטרוג, מדוע הוא לא נמצא באותה מדרגה.

בגד של גוף ובגד של נשמה

מבואר א"כ, שסיבת הדבר שהבגדים נקראים בגדי כבוד, זהו משום שהמולבש הוא כבוד, ואם המולבש הוא כבוד, גם הבגדים הם בגדי כבוד.

זהו שורש מה שאנו רואים בעולם החיצוני שהבגדים מכבדים את לובשם. אילו שורש הבגד היה בגד של גוף, לעולם לא היה זה בגדי כבוד, רק בגדים לשם צניעות, ובגדים להתחמם. זה שהבגדים הם בגדי כבוד, זוהי מציאות שנובעת מאותה תפיסה ששורש הבגד בעצם הוא בגד של נשמה, לבוש של הנשמה. שם בשורש - הנשמה היא בבחינת כבוד, ולכן הבגדים שלה הם בבחינת בגדי כבוד.

ומעתה נבין, שמאחר שהבגד של הנשמה הוא בגד של כבוד, ושם הוא המקור של הכבוד, לכן בשבת קודש שנקראת "יוםא דנשמתא" - שם נצטוינו לכבדה בבגדים נאים, בגדי כבוד.

הבגד של ימי המעשה זהו בגד לגוף. "ששת ימים תעשה מלאכה", ומלאכה עושים עם הגוף. זהו בגד של מי שמבשל תבשיל לרבו, של הפעולה והעשיה הגשמית, ומשום כך הבגד הוא בגד לגוף, ולכן הוא לא בגד שמאיר.

לעומת זאת בשבת קודש שהיא יום של הנשמה, ביום זה הבגדים צריכים להתאים גם לנשמה. אם הבגדים לא מתאימים לנשמה, אז האדם בעצם מוריד מהאור של שבת קודש.

אדם שלובש בשבת קודש בגדים של יום חול, הוא בעצם מברית את נשמתו, כי בזה

עם הנשמה ולא עם הגוף. ולכן, הלבושים של עם הארץ הם לבושים שמתאימים לגוף, משא"כ הבגדים של ת"ח צריכים להיות בגדים של נשמה, גם בימות החול.

ומשום כך, "תלמיד חכם שנמצא רכב על בגדו חייב מיתה", כי בעצם כך שיש על הבגדים שלו רכב, נמצא שהוא מתלבש בלבוש של גוף, ואז מסתלקת ממנו הנשמה, וסילוק הנשמה זה גופא מיתתו.

בשעה שתלמיד חכם לובש בגדים של גוף, הרי שהוא מוריד את עצמו מתפיסת "אני נשמה" לתפיסת "אני - גוף", ואז הנשמה מסתלקת ממנו, וזה גופא מיתתו.

אם יש לו להחליף יחליף ואם אין לו - ישלשל בבגדיו

למדנו א"כ, שהלבוש של שבת קודש הוא לבוש של נשמה, ולכן הבגד של תלמיד חכם שהוא בבחינת שבת מלכתא, צריך שיהיה בבחינת לבוש של נשמה - גם בימי החול.

עוד ביארנו, שתכלית הלבושים של שבת קודש הוא להאיר גם בלבוש של הבגידה, בלבוש החולין, של העבירות - את אור השבת.

בזה נבין את מאמר הגמרא בשבת (ק"א): "אמר רב הונא אם יש לו להחליף יחליף", פירוש: "מי שיש לו בגדים לבד מאותן שלבש בחול יחליפם בשבת" (רש"י שם). צריך שיהיה לאדם שני סוגי לבושים, לבוש אחד ליום חול ולבוש שני לשבת קודש.

"ואם אין לו להחליף", מוסיפה הגמרא לבאר מה יעשה אדם שאין לו אלא בגד אחד: "ישלשל בבגדיו". [במקום אחר אמרו שמי שאין לו אלא חלוק אחד חייב אינם חיים (ביצה לבב. ע"ש). מדוע? עומק הדבר הוא, כי כל אדם מוכרח שיהיה לו לבוש כפול, לבוש של גוף ולבוש של נשמה. ומי שיש לו רק בגד אחד,

אם זהו לבוש של גוף - אין לו נשמה, והרי הוא כגוף בלי נשמה, ואם זהו לבוש של נשמה, נמצא שהוא חי עם נשמה בלי גוף, והרי הוא כאדם שיש לו נשמה וגופו משותק רח"ל. ולכן, מי שיש לו רק מערכת אחת של לבוש - חייב אינם חיים].

מה הפירוש של "ישלשל בבגדיו"?

מפרש רש"י: "ישלשל בבגדיו כלפי מטה שיראו ארוכים, והוא מדת עשירים היושבים בביתם ואינם צריכים לסלק בגדיהם מן הארץ בשביל מלאכה, וכבוד שבת הוא". מי שיש לו רק לבוש אחד צריך לשלשל את בגדיו כלפי מטה, באופן שיראו ארוכים יותר [בפרט בזמנם שהיו רגילים ללבוש בגדים ארוכים כמו חלק מהחסידים כיום, לזה אמרו שישלשלם כלפי מטה כדרך העשירים].

ישלשל בבגדיו - למטה מן העקב

עוד אמרו חז"ל (ב"ב נ"ב): "חלוק של ת"ח כיצד, כל שאין בשרו נראה מתחתיו". בגד של תלמיד חכם זהו בגד המכסה את כל בשרו. ומפרש הרשב"ם שם: "שיהא ארוך עד פיסת רגלו שלא יראה כשילך יחף".

והרמב"ם בהלכות דעות (פ"ה ה"ז) כתב שיהא בגדו של ת"ח ארוך עד העקב ולא יותר: "ולא יתא בשרו נראה מתחת מדיו.. ולא יהיו בגדיו סחובים על הארץ, כמו בגדי גסי הרוח, אלא *עד עקבו.. ולא ישלשל טליתו מפני שנראה כגסי הרוח, אלא בשבת בלבד אם אין לו להחליף".

מבואר, כי הבגד של ת"ח מגיע רק עד העקב של הרגל ולא יותר. אבל בשבת קודש, אם אין לו בגד אחר להחליף, אז מותר לו שישלשל טליתו אף למטה מן העקב - עד סוף רגליו.

כאן ישנה נקודה עמוקה מאד. מדוע קבעו

הבגדים במקום המות, במקום הבגידה, ששם בגד הוא מלשון בגידה, מלשון חטא.

מלוה מלכה - המשכת אור השבת לששת ימי המעשה

נתבאר א"כ, שתכלית האור של הלבוש של שבת קודש, הוא להאיר גם בלבוש של ימי החול. וזהו סוד מה שאין אנו לובשים את בגדי השבת רק בשבת קודש ממש, אלא גם מעט לפני השבת, וגם מעט לאחר שבת קודש. וביותר יובן לפי השיטות שלובשים את בגדי השבת גם בסעודת מלוה מלכה, כמו שנבאר בע"ה.

בסעודת מלוה מלכה אנו מלויים את השבת בצאתה. מהו הענין של לוייה?

מצות לוייה מצאנו בפרשת עגלה ערופה, כמו שאמרו בגמרא (סוטה לח,א): "אין עגלה ערופה באה אלא בשביל צרי העין שנאמר וענו ואמרו ידינו לא שפכו את הדם הזה, וכי על לבנו עלתה שזקני בי"ד שופכי דמים הם, אלא לא בא לידינו ופטרנוהו ולא ראינוהו והנחנוהו, לא בא לידינו ופטרנוהו בלא מזונות, לא ראינוהו והנחנוהו בלא לוייה".

מבואר בגמרא, ומחודד הדבר בדברי רבותינו, שכאשר מלויים את האדם - זוהי שמירה עבירה, ולכן אילולא לוהו לאותו אדם שנמצא חלל באדמה - לא היו יכולים לומר ידינו לא שפכו את הדם הזה! כי הלוייה היא שמירה, ואם לא לוהוה הרי שבזה הם גרמו להעדר שמירה, באופן שיכול לגרום למיתתו ח"ו.

לפ"ז נבין, שהליווי של כל דבר הוא בעצם השמירה שלו, ליווי הוא ההמשכה של הדבר. במצוות הכנסת אורחים אין המצוה מסתיימת בהכנסת האורח לבית, אלא היא נמשכת גם מחוץ לבית, בשעה שהאורח קם ללכת, אנו מצווים ללוותו, לצאת אתו החוצה.

חז"ל שמי שאין לו להחליף ישלשל את הבגד למטה, מדוע לא אמרו לכבד את השבת ע"י שינוי אחר?

עומק הענין הוא מה שביארנו לעיל, שתכלית הלבוש של שבת הוא להאיר גם לתפיסת הבגד הנמוך!

כיסוי הרגל בבגדים - הארת לבושי השבת במקום הבגידה

האור של לבושי השבת הוא אור של בגדי כבוד ותפארת, אבל התכלית של הבגד הוא לא רק לכבוד ולתפארת, אלא תכליתו הוא גם להאיר בבגידה שבבגד, ולתקן אותו. בבחינת בגדי הכהונה שהם לכבוד ולתפארת, ועם זאת תפקידם גם לכפר, שכשם שקרבנות מכפרים כך בגדי כהונה מכפרים, כנ"ל.

כיצד נעשה הדבר? זהו סוד "ישלשל בבגדיו" שנאמר בשבת קודש למי שאין לו להחליף, ובפרט בבגד של תלמיד חכם שחלוקו יורד תמיד עד עקבו, בשבת קודש הוא משלשל את בגדיו למטה יותר, קרוב לצורת בגדי גסי הרוח שבגדיהם סחובים על הארץ, כלומר - הוא מאיר את האור של הבגד במקום היותר נמוך.

נתבונן ונבין. תפיסת חטא הקדמון של המות בגוף האדם הוא ברגל, כמו שכתוב: "רגליה יורדות מות" (משלי ה,ה).

בימי החול - כף הרגל, שהיא החלק התחתון של הרגל, עד המקום האחרון שהוא העקב - איננו מכוסה אצל ת"ח. כאשר מגיעה שבת קודש, האדם מוריד את הבגדים גם למקום המות, למקום שרגליה יורדות מות - לכסותו. בשבת קודש גם מקום זה צריך להיות מכוסה.

בעומק הדברים, ע"י כיסוי הרגל בבגדים - הוא מאיר את האור של הלבוש הפנימי של

מטעם זה אמרו חז"ל שלא יצא אדם יחידי בלילה מפני שהמזיקים תופסים את האדם כשהוא יחידי [ראה ברכות מג,ב: "לאחד נראה ומזיק לשנים נראה ואינו מזיק". ע"ש]. כאשר מלוים את האדם - שוב אין המזיקים שולטים בו.

מעין זה אנו מוצאים בסעודת מלוה מלכה. שבת קודש היא בבחינת שבת מלכתא, או כלשון הרמב"ם: "שבת המלך" (פ"ל מהל' שבת ה"ב). במוצאי שבת קודש אנחנו עושים סעודה ומלוים את המלך, בלויה זו אנו ממשיכים ומאירים את האור של שבת קודש - גם לשבת ימי המעשה, ולכן באותה שעה אנחנו עדיין לובשים את בגדי השבת [לפי אותן שיטות].

עיקר הלבוש הוא לחוץ - הארת הכבוד והתפארת בחיצוניות

נעמיק בדברים. כאשר נמצאים בבית, דיני הלבוש הם פחותים מאשר כשיוצא האדם לחוץ. כך אנו מוצאים בכמה מקומות שדיני הצניעות בבית הם פחותים מאשר בחוץ, כגון בכיסוי ראש האשה, ועוד. כאשר יוצאים לחוץ - שם הוא עיקר הלבוש.

נתבונן ונראה. היכן הוא עיקר הכבוד והתפארת שבני אדם מתלבשים? בחוץ! כך מבואר בחז"ל [שהכבוד שורשו בפנים, אולם תכליתו להאיר לחוץ], וכן רואים בחוש אצל רוב בני האדם [אמנם, פעמים שזהו דבר שלילי, אלא שכך הוא טבע בנ"א]. רוב בני האדם אינם מקפידים על יופי לבושם בשעה שהם נמצאים בביתם [זולת למצות שלום בית], רק בשעה שיוצאים לחוץ - אז האדם בודק ומדקדק על לבושו.

נמצא א"כ, שעיקר תכלית הלבוש הוא לחוץ, אם מחמת הצניעה שבחוץ, כגון בימות החורף, או מחמת הצניעות, אבל בעיקר מפני

הכבוד והתפארת שבבגדים.

עומק הדברים הוא, שהאור של הלבוש - של הכבוד והתפארת - צריך להאיר גם במקום הרחוק ביותר, במקום החיצוני ביותר!

סוד האחדות שבלבוש

כמו שכבר הזכרנו, ישנם שלש סיבות ללבוש של האדם: מחמת צניעות, מחמת צינה, או לשם כבוד ותפארת. האור של הכבוד והתפארת צריך להאיר גם במקום שהאדם נמצא בבחינת חטא, ולא רק במקום שיש כבוד ותפארת מצד עצמו.

לכן אומרים חז"ל (ברכות סב,א): "אין קורין צנוע אלא למי שצנוע בבית הכסא". מי שצנוע בבית הכסא, מקום שבדרך הטבע אין סיבה להצטנע בו - הוא הנקרא צנוע!

ובעומק, האדם מאיר את הכבוד והתפארת - גם במקום ששום אדם לא רואה אותו, מקום שמצד עצמו אין בו כבוד ותפארת, דע"י שלובש בגדים מחמת צניעות מגלה הכבוד גם שם, שהרי בשעה שנכנס אומר התכבדו מכובדים ומשאירים בחוץ דאין שם כבוד, אולם ע"י שמתנהג שם בצניעות נעשים כלי לאור של הכבוד והתפארת שבבגדים.

אלא שבדרך כלל רגילים להאיר את הדברים רק במקום שיש כבוד ותפארת, ולא במקום שאין כבוד ותפארת. כאשר האדם נמצא בביתו הוא לובש בגדים פשוטים, ובזה הוא מבטל בעצם את הכבוד והתפארת מהמערכת הרגילה של הלבוש.

זהו סוד האחדות שבלבוש. מחד כאשר יוצאים לחוץ צריך להתלבש בכבוד ותפארת, בכדי להאיר את הכבוד והתפארת גם בחוץ, וזהו מעלה בעצם [בגדרים שמותר וראוי]. ומאידך, במקום שאין כבוד ותפארת מצד עצמו - גם שם צריך ללבוש את הבגדים

באה הבושה והצניעות. ומעתה, כאשר החטא הזה בא לידי תיקון, הוא הופך להיות מקור של גילוי סודות למי שצנוע, בחינת סודרא - סוד ה' ליראיו, וזה השורש של הצניעות דקדושה.

תיקון הלבוש - כלי לצניעות דקדושה

מבואר א"כ, שהגם שמציאות הבגדים הגיעה מנקודה של חטא, עם זאת ישנה מערכת אחרת של לבוש שנקראת כבוד ותפארת.

כאן מתגלה האחדות של הלבוש. כאשר האור של הבגד שהוא לכבוד ותפארת מאיר במקום הלבוש התחתון, אזי אין זה לבוש רק לשם צניעות מחמת החטא הקדמון, שנצרך מעתה שתהיה לו צניעות, אלא זה הופך להיות כלי לצניעות דקדושה, של סוד ה' ליראיו, שאין מגלים סוד אלא למי שצנוע - למי ששומר סוד. אז כח הלבוש של הצניעות הופך להיות סוד, וזהו תיקונו.

"אמר לו הקב"ה למשה משה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה" (ביצה טז, א), שבת קודש היא בבית גנזיו של הקב"ה, היא נעלמת, גנוזה. בבחינת צנוע, דבר הנעלם.

בגדי השבת מחד - הם לכבוד ולתפארת, אבל מאידך תכליתם להאיר את הסוד שבתורה למי שצנוע.

שלושת סוגי הלבוש שהזכרנו [צניעות, חום, כבוד ותפארת], אין הם שלושה מערכות נפרדות של לבוש, אלא התכלית היא לאחד את הבגדים כולם. תכלית הלבוש הוא להתאחד, ואם כן הבגד של הכבוד והתפארת הוא בעצם הופך להיות בגד לצניעות, אבל צניעות פנימית, צניעות בבחינת סוד ה' ליראיו.

החשובים בכדי להאיר לאותו מקום שסיבת הלבוש היא אחרת.

בכך אנחנו מאחדים את הכבוד והתפארת שבלבוש, עם כל שאר חלקי הלבוש, ועי"ז הצניעות נעשה צניעות לא מחמת הערוה, אלא צניעות דקדושה, כפי שיבואר להלן א"ה.

סודרא - סוד ה' ליראיו

כמו שבואר, שורש הבגד בא מחמת החטא - מחמת הבגידה. אבל התכלית שלו היא - לתקן את החטא, כידוע מדברי רבותינו שממכה עצמה מתקן רטיה [שמות רבה כו, ב: "א"ל הקב"ה, אין מדתי כמדת ב"ו שהוא מכה באיזמל ומרפא ברטיה, אבל אני - במה שאני מכה, בו אני מרפא"].

נבאר. הגמרא בשבת (עז, ב) דורשת את משמעותן של כמה לשונות בארמית, את הבגד הנקרא סודרא פירשו שם: "סודרא - סוד ה' ליראיו".

סודרא הוא בגד של ת"ח, כמו שפירש רש"י שם: "דרך תלמידי חכמים לעטוף סודר", אלא שיש להבין מדוע שמכו את סוד ה' ליראיו לבגדיהם של ת"ח? נתבונן ונבין שזהו בעצם העומק של מה שנתבאר עד עתה.

מקור הלבוש המפורש בתורה - הוא מהחטא הקדמון, כנ"ל. כאן מגלים לנו חז"ל שישנו לבוש שהוא בבחינת סודרא, בבחינת סוד ה' ליראיו.

למי מגלים סוד? מלמדים אותנו חז"ל (קידושין עא, א): "שם בן מ"ב אותיות אין מוסרין אותו אלא למי שצנוע ועניו" וכו'. סוד מגלים לאדם צנוע, שהוא מצניע ושומר את הסוד.

נמצא, ששורש הצניעות לכאורה הוא מחמת החטא, קודם לחטא - "ולא יתבוששו", ומן החטא - "כי עירום אנכי ואחבא", מכאן

הזכור זו ההתלהטות, והשמור - זהו שמירת החום הפנימי שלא יאבד מאיתנו.

שבת קודש מאירה בנבראים, והאדם מגיע לנקודה שמאיר בו האור של הנשמה, והוא מתפעל, מתלהט. בכדי להאיר ולהמשיך את האור הזה למשך ימי השבוע, צריך להיות בבחינה של "ואביו שמר את הדבר" (כנ"ל בפרק ג), לשמור את האור של שבת קודש גם לששת ימי המעשה. זוהי שמירה על החום שהאיר לו מאור השבת קודש.

השמירה של הלבושים היא בעצם שמירה על ההתלהטות הפנימית שהאירה בשבת קודש, ואז אנחנו ממשיכים את האור הזה גם במקומות היותר חיצוניים. ולכן הקפיד ר"פ מקוריץ על חור בבגדים, שע"י כך האדם מאבד את אור נשמתו.

סיכום הדברים, הלבוש של שבת קודש אינו ענין של החלפה חיצונית בלבד, זוהי התפיסה הפנימית של הלבוש, ומכוחו אנו צריכים להאיר את אור הלבושים לכל מקום.

עלינו להאיר את אור הלבוש בבחינת חום, שהרי הסיבה שיש קור בעולם הוא מחמת עמלק "אשר קרך בדרך" (דברים כה, יח). וא"כ, ההארה של שמירת החום היא בעצם ביטול של הרוע, עד מקום הבגידה הגמורה שהם העבירות ממש בפועל, שמכך כן האדם צריך לבוש של צניעות, וגם שם צריך להאיר את אור הלבוש בבחינת סודרא - סוד ה' ליראיו.

נגדי שבת קודש (מתוך הספר שבת קודש)

מספר שיעור בקול הלשון #1132669

"זה לעומת זה עשה האלוקים". אם ישנה צניעות שבאה מחמת עבירה, מוכרח שתהיה גם צניעות שבאה ממקור הקדושה. צניעות של עבירה היא תולדה של החטא הקדמון, והצניעות שהוא סוד דקדושה הוא הפכו, בבחינת זה לעומת זה.

הבגדים בחיצוניות הם לצניעות מחמת החטא, אבל כאשר אנו מאירים בהם את האור הפנימי שהם בגדים של הנשמה - לכבוד ולתפארת, אז הם הופכים להיות לבוש של צניעות, בבחינת סודרא - סוד ה' ליראיו.

לבושי השבת - שמירת חום הנשמה שמתלהטת לבוראה

והבן, שהלבוש שהוא בבחינת כבוד ותפארת הוא הלבוש הפנימי, והלבוש בבחינה של חום הוא לבוש אמצעי, והלבוש החיצון הוא הלבוש בבחינה של צניעות.

הארה זו של כבוד ותפארת צריך שתאיר בכל שלושת החלקים, הן בפני עצמה בתפיסה של הלבוש שהוא לכבוד ולתפארת, והן בתפיסה של הצניעות שהוא בבחינת סודרא - סוד ה' ליראיו, כמו שבואר, וגם צריך שתאיר בבחינת חום.

כיצד מאיר הכבוד והתפארת בבחינת חום?

ידוע שהבגד, בתפיסה הגשמית שבו, הוא לא מחמם בעצם, אלא הוא אוצר - שומר את החום. החום בעצם בא מנקודה פנימית, אלא שבטבעו הוא מתנדף, והבגד משמר את החום שלא יצא לחוץ. אדם בלא בגד הוא כבית פרוץ שהסיקו בו את התנור לחממו, שהחום לא ישמר בו אלא יצא לחוץ דרך פתחיו וחלונותיו.

החום הפנימי שבאדם מגיע מהשורש הרוחני שלו, מהתלהטות הנשמה שמתלהטת לבוראה! שבת קודש היא בסוד "זכור ושמור",

מדור מחשבה

בלבביפדיה מחשבה

בגד

אוצר האותיות

בגד - בוגדים

אוצר האותיות

בגדים של חול ושבת קודש

סוגיות מחשבה

בגד

בלבביפדיה מחשבה

בגד

ג' ביאורים בשורש בגד

בס"ד ממשיכים את שורשי האות ב', ונעסוק כאן בשורש 'בגד'. בכללות יש ג' מובנים בצירוף של ב'ג'ד', משמעות אחת היא מלשון בגידה, כשנאמר בשפחה "בבגדו בה" (שמות כא ח) לחד מ"ד זהו מלשון בגידה; משמעות שניה היא מלשון לבוש - בגד; והמשמעות השלישית שנרחיב עליה בהמשך זה 'בא גד', משורש מה שנאמר בפסוק (בראשית ל יא) "ותלד זלפה שפחת לאה ליעקב בן ותאמר לאה בא גד ותקרא את שמו גד", בפסוק הזה יש כתיב וקרי, כתוב 'בגד' וקוראים את זה 'בא גד' כמו שתי מילים, ומבאר רש"י ש'בא גד' היינו בא מזל, א"כ כאן בגד הוא לשון של המשכה, היפך ההבחנה של בגידה. אלו הם בכללות ממש ג' ההבחנות בצירוף ב'ג'ד', בגד, בוגד ובא-גד.

הפעם הראשונה שהוזכר בתורה לשון של בגד זה כאשר אליעזר עבד אברהם הולך למצוא את הזיווג ליצחק אבינו, אליעזר פוגש את רבקה, ולאחר מכן הוא הולך לבית אביה ואמה ואחיה, שם נאמר בלשון הפסוק (בראשית כד נג) "ויען לבן ובתואל ויאמרו מה יצא הדבר לא נוכל דבר אליך רע או טוב, הנה רבקה לפניך קח ולך ותהי אשה לבן אדוניך כאשר דבר ה', ויהי כאשר שמע עבד אברהם את דבריהם וישתחו ארצה לה', ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה ומגדנות נתן לאחיה ולאמה", ובתואל היכן היה, אומר רש"י שהוא רצה לעכב ובא מלאך והמיתו.

ג' דברים נתן אליעזר עבד אברהם לרבקה, כסף, זהב ובגדים, כ'סף ז'הב ב'גדים ר"ת 'כזב', זה כנגד לבן, לבן הרי נקרא לבן הארמי, הוא שורש הכזב. רבותינו אומרים רמז נפלא **מאוד** (מובא במגלה עמוקות ובתלמיד הגר"א ר' מנחם מנדל משקלוב), בא"ת ב"ש המילה 'בגד' מתחלפת באותיות שקר, לפי"ז בגד הוא במשמעות בגידה, כל בגידה מהותה שקר. כאשר אברהם שולח את אליעזר עבדו לבית לבן הארמי בשביל לקחת זיווג ליצחק הוא פוגש שם את הרמאי, את מציאות השקר, אז הוא נותן לרבקה כסף זהב ובגדים ע"מ להוציא אותה מהכזב ולהכניס אותה אליו, ג' הדברים האלה כמו שהוזכר זה ר"ת כזב, ולכן כאשר הם אמרו "הנה רבקה לפניך קח ולך" הוא נותן לה את אותם ג' דברים להוציא אותה ממציות הקלקול של הכזב ולהכניס אותה לביתו של אברהם אבינו, ואז יתגלה בגד מלשון לבוש. יתר על כן כאן נמצא השורש של גד, הצאצא שעתידי לצאת מזרעה של יצחק ורבקה, בבגד הזה שנתן אליעזר לרבקה טמון שורש לידתו של גד - 'בא גד' כמו שהוזכר, נתבאר מהו בגד מלשון בגידה, כזב, שקר.

נחזור ונחיד מהם ג' ההבחנות של שורש 'בגד', או מלשון בגידה - שקר בהיפוך אותיות בא"ת ב"ש, יתר על כן מלשון לבוש, ויתר על כן מלשון בא-גד. נתחיל מהנקודה העליונה בא-גד ואחר כך נחזור בעז"ה לנקודה האמצעית, בגד מלשון לבוש.

מקום הנפילה ב'בא גד'

הזכרנו שבשורש בא-גד יש כתיב וקרי, בכתיב כתוב 'בגד', ובקרי זה נקרא 'בא גד', מבואר בחז"ל שעומק נקודת ההבדל בין הכתיב לקרי הוא האם יש א' במילה הזו או לא. אנחנו עוסקים עכשיו בשורשי הב', עד עכשיו ביארנו את שורש ב'א' כדוגמת 'בא', 'באר', שהדבר חוזר לתחילתו, שורש ב'ב' כדוגמת כבל, שם הא' נעלמת וההכפלה של הב' זה גופא שורש העירבוב והבלבול; ויש מהלך נוסף שאנחנו מבארים עכשיו, במקום שהב' תחזור לא' מתגלה שהיא ממשיכה לג', זה שורש ב'ג'. לפי"ז נבין בעומק מהו ההבדל בין הכתיב לקרי, בכתיב נאמר 'בגד' בלי האות א', המילה 'בגד' מתחילה מהאות ב' וחסר כאן את האות א', אבל בקרי נאמר 'בא-גד', אז הב' חוזר לא', ובנוסף יש כאן את שורש ההמשכה של ב'ג'ד', זה היחוד הנפלא ביותר, שהדבר חוזר לשורשו ומהחזרה משורשו הוא מגלה מציאות של המשכה, זה העומק הנפלא במדרגה הנקראת בגד.

חז"ל אומרים בזוהר הקדוש שאם גם הכתיב וגם הקרי היה עם א', בא גד, אזי שבט גד היה גבוה מכל השבטים כולם על אף שהוא מבני השפחות. השורש לכך שאם היה לו א' הוא היה גבוה מכולם זה מכך שהיה בו את החזרה מהב' לא', מסיפא לרישא, ובנוסף היה בו את מציאות ההמשכה, גד. אבל אם הא' נעלמת האות ב' לא חוזרת מהסיפא לרישא, אלא האותיות חוזרות על פי א"ת ב"ש, בא"ת ב"ש 'בגד' עולה 'שקר', היפך האמת. האמת היא ראש תוך וסוף, הוא מחבר את הכל מראשיתו לאחריתו, לעומתה בבגד מתגלה שאין לה את ה'בא גד' שחזר מאחריתו לראשיתו ואז מראשית לאחרית בחזרה, אלא

מתגלה רק ההמשכה ב'ג'ד' וחסר מציאות של הא', כאן מונח עומק הבגידה, כאן מונח עומק השקר, ברור הדבר.

בחז"ל מבואר עומק נוסף מדוע יש כאן שוני בין הכתיב לקרי, כפשוטו בא ג'ד זה מלשון בא מזל, זה הצד החיובי שבא מזל, אבל כיון שהכתיב הוא 'בגד' זה לשון של בגידה. המגלה עמוקות מבאר שהבגידה שהייתה כאן היא החלפה שישנה בגד וראובן, שבמקום להולד מצינור ימיני של כוח ההולדה, הם נולדו מצינור שמאלי שבו יוצאים מי רגלים, ויבואר להלן.

בפשטות 'שורש' ההחלפה באמת הייתה בנקבה, שיעקב אבינו סבר שהיא רחל והיא באמת הייתה לאה, זה התחיל בלאה ורחל והתפשט אצל זלפה. אבל יתר על כן מבואר בדברי רבותינו ששני צינורות יש באדם, אחד יוצא ממנו פסולת ואחד הוא המקום של כוח ההולדה, וגד וראובן לא נולדו מהצינור של ההולדה, אלא מהצינור של הפסולת, זה שורש ההחלפה שמתגלה כאן. כמו שהזכרנו אליעזר נתן לרבקה כסף זהב ובגדים שזה ר"ת כזב, כזב מלשון מעיין המכזב, בלשון חז"ל כוח ההולדה נקרא מעיין, מקום ההולדה זה מקום מעיינו של האדם כשהוא פתוח, אבל כשהאדם מוליד מכוח הצינור השני של הפסולת זה גורם שמקום ההולדה נעשה כזב, הוא הכזיב מימיו, הוא לא יוצא מהמקום הראוי לו לצאת. זה העומק שהולד הנולד נקרא בגד מלשון בגידה, כי שורש ההולדה היא באופן של בגידה, ההולדה היא באופן של כזב, כוח ההולדה נעשה שהוא מכזב, והוא נולד ממקום הפסולת שבאדם. אשר על כן, מכיון שהוא נולד ממקום הפסולת של המים הרי שכמובן שורש ההולדה שלו

אינו ממקום שלם, אלא ממקום נפול, זה שורש לידתו של בא-גד.

אצל עשיו נאמר שהיה לו את בגדי עשיו החמודות שהיו לו מאדם הראשון, שם ברור שהבגד הוא לא בהבחנה של בא-גד בא מזל משורש השפע העליון, לפי מה שנתבאר עתה שורשו של עשיו הוא לא בכוח ההולדה, בפשטות עשיו היה הבכור, אבל בעומק הטיפה שיצא ממנה עשיו יצאה ממקום הפסולת, ואילו יעקב יצא מטיפה ראשונה שיצאה ממקום ההולדה. לפי זה אז לא רק שיעקב אבינו נולד מטיפה ראשונה כפשוטו, שהנכנס ראשון יוצא אחרון, אלא הוא נולד מטיפה ראשונה שבאה בעצם מכוח ההולדה, ועשיו נוצר מטיפה ראשונה ביחס למקום הפסולת, ולכן הוא יצא קודם שהקליפה קודמת לפרי והוא טיפה שניה ושייך לצינור השני, וא"כ כל הוויתו מגיע ממצאיות של פסולת. זה שורש בגדי עשיו החמודות, בגדי עשיו החמודות שורשו מהבא-גד מהבא מזל, אבל מקום ההמשכה שלהם הוא לא מהשורש הפנימי אלא מהמקום החיצון, והמקום החיצון שממנו הוא נולד הוא מאותו מקום של פסולת, זה שורש לידתו כמו שנתבאר.

לפי"ז נבין מה העומק במתנות אליעזר לרבקה, הרמח"ל מבאר שעל דרך כלל כשאדם נותן לחברו משהו הוא לא נותן לו דבר עצמי אלא הוא נותן לו דבר חיצוני אליו. בהגדרה הכוללת זה נקרא בגדים, ההגדרה של בגדים זה לבוש וכיסוי של האדם, זה לא עצמותו שלו, לכן אליעזר נותן לרבקה בגדים, הוא נותן לה דבר המתלבש, הוא לא נותן לה את עצם הדבר עצמו אלא מה שחוצה לו.

אבל בהקבלה למה שהוזכר קודם לכן שיש שני מקומות הולדה באדם, אחד כוח ההולדה ממקום הצינור ממקום הלידה, והשני ממקום הפסולת, כוח ההולדה שנמצא באדם הוא בעצם כוח חיותו שלו וזה ניתן לזולתו שמכוח כך הוא מוליד, ולכן ברא כרעא דאבוה. אבל הצינור השני שיוצא ממנו פסולת, זה כבר דבר שמחוצה לו, הרי הפסולת יוצאת מגופו של אדם כי היא לא חלק מהגוף, אם היא היתה חלק מגופו היא לא היתה יוצאת, היפך המן שנבלע באיברים, והיפך מדרגת "ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם" (בראשית ג כב) שהמזון היה נכנס בתוך האדם והופך להיות חלק מהויתו שלו. כאשר אדם אוכל דבר שלא מצורף אליו הוא יוצא החוצה כפסולת, ומי שנולד מאותו דבר שצריך לצאת החוצה, ההולדה הזו מוגדרת כלבוש. זה מה שנאמר (זכריה ג ד) "הסירו הבגדים הצואים מעליו", כשם שהפסולת שבאדם נקראת צואה, כך הבגדים האלה הם בגדים צואים, לא רק שיש בהם פסולת בלבד, אלא הם עומדים לצאת מהאדם, הם אינם חלק מהויתו שלו. זה בעומק המציאות הנקראת לבוש, דבר שהוא לא חלק מהויתו של האדם.

נחדד, כשנאמר 'בא גד' מלשון בא מזל שורש כוח ההולדה הוא מהויתו שלו, ממצאיות שלו הוא מוליד, זה שורש כוח ההולדה של בא-גד, הוא חוזר לשורשו 'בא', ואז הוא חוזר ומוליד את הג' ד', זה שורש כוח ההולדה. באדם הראשון נאמר שנים עלו למיטה ירדו ארבע, לשון 'עלו' בא ללמדנו שהם נתעלו וחזרו לאחד, ומזה נולד ג' וד', קין והבל. זה נקרא 'בא גד' מצד שורש כוח ההולדה דתיקון. אבל כאשר נתגלה כוח ההולדה בקלקול שהוא מגיע ממקום הפסולת, ושורשו דאדם הראשון שאכל מעץ הדעת טוב

כשבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא זה נשאר במדרגת שתיים, זה לא עלה למציאות האחד. מכוח מה שהיה חסרון של לבוש, חיסרון של בגד, מכוח כך נעשה מציאות שכל הצירוף שלהם הוא במדרגת בגד ללא חזרה למדרגת האחד.

הגמ' אומרת (כתובות מח.) "הוא בבגדו והיא בבגדה יוציא ויתן כתובה", אז ודאי שפשט הדברים לא יוצא מידי משמעו, אבל בעומק לענייננו דידן הכוונה היא שאם כל החיבור הוא במדרגת בגד אז יוציא ויתן כתובה, כי חסר את החיבור של "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי" (בראשית כג.). בשורש 'בא' נעשה מציאות של צירוף שהם מצורפים יחד אהדדי, אבל אם מתגלה המדרגה הנקראת 'בגד' מלשון בגידה, כלומר הוא בבגדו והיא בבגדה שהצירוף שלהם הוא במדרגת בגד, אז הצירוף שלהם שייך ל"בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא", על זה נאמר "איבה אשית בינך ובין האשה" (שם ג טו), זה גופא ההגדרה של יוציא ויתן כתובה, כלומר חסר כאן כוח החיבור העצמי המצרפם כפי שנתחדד.

בגדים משורש עשיו ומשורש יעקב

פעם נוספת שנאמר בתורה להלן לשון של בגד ביחס לעשיו, רבקה רוצה שיעקב אבינו יקבל את הברכות במקום עשיו, ואז נאמר (בראשית כז טו) "ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמודות אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן". הזכרנו שבגדי עשיו גדרם בגד מלשון בגידה, הרי חמש עבירות עבר וכו', כל הוויתו אינו אלא בגידה, היפך יעקב שהוא במדרגת איש תם איש אמת. עשיו מצורף לבגד, כמו שהוזכר בגד בא"ת ב"ש עולה שקר, זה היחס של עשיו לבגדים.

ורע וזה מאכל שלא שייך לעצם הוויתו, ולכן יש מקום שזה לא נבלע באדם אלא יוצא לחוץ, אזי שורש כוח ההולדה מגיע ממקום הפסולת, ואז הנולד הוא בכחינת בגדים, הוא לא נולד מעצם הוויתו שלו.

שורש הקלקול באדם וחוה היה במה שלא היה להם לבוש, "ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו" (בראשית כה), 'לבוש' נוטריקון לא בוש. ואז ראה אותם נחש ונתקנא בהם כמ"ש חז"ל, כלומר הוא רצה להצטרף לדבר, הגדרת הקנאה זה לרצות דבר שלא שייך אליו, הוא מקנא בדבר שאינו שלו. הנחש רצה להרוג את אדם הראשון ולשאת את חוה, ואז נחש בא על חוה והטיל בה זוהמא, זוהמא זה דבר שהוא לא חלק מן האדם, כל זוהמא הרי צריכה להיפלט החוצה, אז הוא הטיל בה את אותה תפיסה שאינה הופכת להיות חלק מהווית הדבר אלא העלם כיסוי והסתרה, זה שורש מציאות המדרגה שנקרא בא גד מלשון בגידה.

כאשר בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא כבר לא היה שנים שנעשים אחד, שנים עלו למיטה ונעשה ארבע במדרגה שהב' חוזר לא' ואז נעשה הגד, ההמשכה של ההולדה. מאז שבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא זה כבר לא מוגדר ששנים עלו, כי כעת גם כאשר הם מתחברים הם נשארים שנים, זה התפיסה הנקראת בגד, בגד חסר את מציאות הא', השורש הראשון של הדבר נעלם, השורש הראשון מכוסה. כעת מבואר כל סדר הדברים, משורש מה שהיה חסר לאדם ולאשתו לבוש-בגד, מכוח כך הנחש נתקנא ובא עליה והטיל בה זוהמא, אז חסר ה'בא', חסר האחדות הגמורה. בעומק כל מי שבא על אשה זה נקרא 'ביאה', הוא בא י'ה', הוא חוזר ומצרף זכר ונקבה, זה עומק המושג הנקרא ביאה, אבל

"ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'", כידוע יצחק קרא לבית המקדש שדה, "ויצא יצחק לשוח בשדה" (בראשית כד ס), אז במדרגתו של יצחק בית המקדש הוא שדה, שם מקום הקרבת הקרבנות של אשה ריח ניחוח לה'. זה מה שהוא אומר "ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'", בזה מתגלה שהבגדים הם כהקרבנות, מה קרבנות מכפרים אשה ריח ניחוח לה', אף הבגדים עצמם מכפרים, הבגדים גם הם הופכים להיות מציאות שיש בהם ריח.

הגמ' אומרת שכל זמן שכהן לבוש בגדים כהונתו עליו, אין כהן לבוש בגדים אין כהונתו עליו, וכשאינן כהן לבוש בגדים זה נקרא כעבודה שנעשית בזר שעבודתו פסולה, והכהן המקריב עצמו כהונתו עליו רק כשהוא עם בגדי כהונה, נמצא שהריח ניחוח שעולה מהקרבן לא עולה רק מהקרבן, אלא הוא עולה על ידי מי שהקריב ועל ידי הלבושים שבהם הוא מקריב. [הגמ' אומרת על כל בגד ובגד מבגדי הכהונה על מה הוא מכפר], וכאשר הכהן מקריב את הקרבנות הבגדים הם חלק ממציאות הכפרה. א"כ כשנאמר כאן "ותלבש את יעקב בנה הקטן" נתבאר שהבגד עלה ממדרגת בגידה למדרגת בגד.

בעומק יש כאן מדרגה נוספת, כמו שהוזכר המדרגה העליונה של בגד היא מלשון 'בא גד', 'בא גד' פירושו בא מזל, נעשה מציאות של שפע, ונאמר "ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכו ויאמר ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'", ולאחר מכן יצחק אבינו מברך אותו (בראשית כז כח) "ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ". בפשטות הוא רק רצה לבדוק שזה באמת עשוי וכשהתברר לו שזה עשוי הוא נתן את הברכות, רק היה כאן הטעיה, אבל בעומק ברגע שהבגד התעלה

א"כ רבקה לוקחת את הבגדים הללו ומלבישה אותם על יעקב, בפשטם של דברים את אותם בגדים שלבש עשוי לבש כעת יעקב, הבגדים לא השתנו כלל, רק המולבש הוא המשתנה. אבל בעומק ברור שזה אינו כך, הרי בלשון הפסוק נאמר (בראשית כז כז) "ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'", ודורשים חז"ל שנכנס עמו ריח גן עדן, אז לכאורה יעקב הוא זה שהיה צריך להריח טוב, אבל בלשון הפסוק נאמר "וירח את ריח בגדיו", לכאורה אם הוא הריח את ריח הבגדים הוא היה צריך להריח את הריח רע ששייך לעשיו. התשובה בפשטות היא שהריח שנכנס עם יעקב היה כל כך חזק שהוא נבלע בבגדים, והיא גופא לכן הוא הריח ריח של שדה ריח של גן עדן חקל תפוחין כדברי חז"ל כידוע, ובעומק ההגדרה בזה היא שגם הבגדים היה בהם ריח טוב, כלומר גם הבגדים נתעלו בעצמם. הבגדים הללו היו במדרגת עשיו בבחינת בגדי עשיו החמודות ששורשו ב"נחמד העץ להשכיל" (בראשית ג ו), וכאשר לובש אותם יעקב אבינו ונכנס עמו ריח גן עדן הבגדים מתעלים למדרגה של "וירח את ריח בגדיו ויברכו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'".

והביאור הוא שכאשר רבקה מלבישה ליעקב את הבגדים הם מתעלים ממדרגת בגידה למדרגת בגד, זה מה שנאמר "ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'", כל הקרבנות על דרך כלל באים על בגידה, על חטא, ואומרת הגמ' שכשם שקרבנות מכפרים כך גם בגדי כהונה מכפרים. כאשר קרבן מכפר הוא הופך להיות אשה ריח ניחוח לה', אז כמו שקרבנות מכפרים כך גם הבגדים מכפרים, ואז מתגלה גם בבגדים אשה ריח ניחוח לה', זה הריח שהריח יצחק אבינו מהבגדים שלבש יעקב.

יעקב אבינו מקבל את הברכה ועשיו מסתלק למציאות הפסולת כמו שהוזכר.

נתבונן, כאשר יעקב אבינו בורח מעשיו, הוא מבקש מהקב"ה "ונתן לי אלקים לחם לאכול ובגד ללבוש ושבתי בשלום אל בית אבי וכו'" (בראשית כח כ-כא), כפשוטו הוא מבקש מה שכן אדם צריך, לחם לאכול ובגד ללבוש. אבל לפי מה שנתבאר השתא יש עומק נוסף בלחם ובבגד שהוא מבקש, אם הלחם שהוא אוכל יהיה לחם שנבלע באיברים אז הבגד שהוא ילבש יהיה במדרגת 'בא גד' בא מזל, אבל אם הלחם שאוכלים הוא מאותו לחם של עץ הדעת הראשון, גם הבגד יהיה במדרגה או של 'לבוש' בבחינת לא בוש, שהוא מסלק את הבושה, או שהוא בבחינת בגד מלשון בגידה. "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" (שם י), יעקב אבינו בורח מכל מה שנעשה לו על ידי עשיו, ואז הוא לא מבקש רק בגד ללבוש כפשוטו, אלא הוא מבקש ששורש הבגדים שיהיו לו יגיעו מהמדרגה העליונה של בא-גד.

עומק בקשתו של יעקב ללחם לאכול ובגד ללבוש, זה היה שורש לידתו של גד, עליו נאמר בעומק "לחם לאכול ובגד ללבוש". נתבונן, אמו של גד, זלפה, ילדה גם את אשר (רבותינו כבר דנים מדוע אין צד דקלוקל גם באשר), על אשר נאמר "מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך" (בראשית מט כ), לפי"ז נבין את לשון הפסוק "ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש", לחם לאכול זה אשר, ובגד ללבוש זה גד, זה כל מה שנולד מלאה על ידי זלפה, ונעשה בהם החיבור שמחוברים לא'.

הזכרנו את דברי הזוה"ק שאם כתוב רק ב'גד' חסר בו האות א', ואם כתוב בא גד הוא חוזר לא' ונמשך משם השפע. שורש היניקה של האות ב' זה מהמילוי של

מבגד של בגידה לבגד של לבוש, ויתר על כן הוא התעלה למדרגת בא-גד בא מזל, מכאן שורש השפע הנמשך. הברכות באו משורש הריח שהוא הריח בבגדים, והבגדים הרי עלו למדרגת בא גד בא מזל, ומתגלה השורש של הבא מזל, זה שורש הברכות שמברך יצחק את יעקב אבינו, מהבגדים עצמם שעלו למדרגת בא גד בא מזל, זה שורש הברכה כמו שנתבאר.

שורש השפע ב'בא גד'

א"כ שורש הברכה שמברך יצחק את יעקב אבינו זה ממדרגת הבגדים הללו, מכאן שורש כל נקודת הברכה שנתחדדה והתגלתה מכוחו של יצחק שבירך את יעקב אבינו. אחת מהברכות זה "הוה גביר לאחייך וישתחוו לך בני אמך" (בראשית כז כט), כאן מברך אותו יצחק שהוא יהיה מעל אחיו. לכאורה יעקב הוא לא הבכור, אולם נטל יעקב את הבכורה מעשיו בניזיד עדשים, ולאחר מכן הוא קיבל את הברכה, לפי שהברכה היא משורש הבכורה, ברכה ובכורה אותיותיהם שוות. אבל לנתבאר לעיל, כאשר בא יעקב אבינו ונוטל את הברכה מיצחק מתגלה השורש העליון שהזכרנו לעיל, שלידתו של יעקב אבינו לא רק שהוא היה מטיפה ראשונה כפשוטו, אלא הוא זה שבא מכוח שורש ההולדה של מים של הולדה, משא"כ עשיו בא ממים של פסולת. זה מה שנאמר כאן "ויתן לך האלקים מטל השמים", כאן מתגלה השפע של המים דקדושה; וכנגד זה יוצאת הפסולת ומתבררת הפסולת של עשיו שהוא ממים דקלוקל, ועל זה נאמר "יעבדוך עמים וישתחוו לך לאומים הוי גביר לאחייך", כי מתגלה ששורש לידתו של יעקב אבינו היא משורש צינור ההולדה, משא"כ עשיו ששורש לידתו היא ממקום הפסולת של המים. זה הקלקול שמתגלה בעשיו, ועל ידי כן

שמכסה את הדבר, הוא נפל למדרגת בגידה ומעלים אותו למדרגת הלא בוש, מציאות של כיסוי. אבל השורש העליון של הלבוש הוא בבחינת בא-גד, מקום של המשכה, כאשר מתעורר אותו שורש עליון של המשכה מתגלה הלבוש במדרגת 'שביל', מבואר בדברי רבותינו ששורש המילה לבוש הוא מאותו שורש של 'שביל', א"כ בצד העליון הבגד חוזר לא, ואז מתגלה שהבגד הופך להיות לבוש-שביל שדרכו בא-גד בא מציאות ההמשכה, השביל הוא לבוש שדרכו נמשך השפע העליון של הבא גד.

חז"ל אומרים שכל מציאות הבריאה אינה אלא לבושים כביכול לאין סוף, זה מציאות הבריאה. כאשר הבריאה תופסת את עצמה כמציאות עצמית אזי היא הופכת להיות בגד שמתחיל מהב', ללא השורש מהאות א', ואז זה שורש של בגידה. אבל כאשר הבריאה תופסת את עצמה כשניה ויש את הא' שקדם לה, אז כל הבריאה כולה נמצאת במדרגת בא-גד, הוא ית"ש מחזיר את הכל אליו, ומשם נמשך השפע על ידי ההלבשה, לבוש - שביל, זה שורש המציאות של בא גד. הזכרנו את לשון חז"ל שאם היה כתוב בא-גד עם א' וככה היה הקרי אז גד היה גבוה מכולם, לפי שבשורש של גד מתגלה שהוא הופך להיות חיבור בחזרה לאין סוף ב"ה, ומשם באה המשכה, משם בא גד. וההמשכה הזאת נעשית על ידי ההלבשה של הדבר, השביל זה הלבוש דרכו נמשך כל מציאות השפע. זה עומק המציאות של הבריאה כולה, מציאות של 'בא גד', וכשהאור הזה מתגלה בשלימות כבר אין צורך בלבוש התחתון של הכיסוי של הבגידה.

בעומק, באדם עצמו יש לבושים, כפשוטו יש לאדם בגדים שלובשם, אבל יש גם לבוש שהוא חלק מהאדם עצמו, יש את

האות א', אל"ף, המילוי של הא' הוא שורש לאותיות הבאים אחריו. א' במילוי הוא אל"ף, אז שורש היניקה של הב' הוא מהפ' והל' שבאל"ף. 'זלפה' נוטריקון 'זה-פל', משורש פ' ל' שנמצאים בא', מכאן שורש זלפה כאשר היא ניתנת ליעקב אבינו ע"י לאה שצריך שיהיה שורש היניקה, משם היא באה להוליד, ואז מתגלה מצד התיקון שהדבר חוזר למדרגת הא' ששם יניקתו. אבל אם מתגלה בגד בחינת ב' ג' ד' שלא חוזר לא', אז נעשה פל-א', הא' נופלת ואין יניקה מהא', ונעשה מציאות של המשכה כביכול מנקודת הב' מתחילתו ללא יניקה מן האל"ף, שזה שורש הקלקול כמו שנתבאר.

א"כ חידדנו בס"ד את שורש יניקת הבא גד ממקום הא' והמשכתו בבחינת בא גד, ועל ידי כן מתגלה שהבגד הנמשך משם הוא לא רק הבגד התחתון, ודאי שהוא לא בגד דקלקול במדרגת הבגידה, והוא גם לא בגד כמציאות של כיסוי, אלא בגד של המשכה.

הבגד הראשון בעצם נוצר כשביל כיסוי, ויהיו שניהם ערומים ולא יתבששו, בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא, ואז הם עושים לעצמם בגדים, "ויתפרו עלה תאנה", והקב"ה עושה להם כתנות עור "וילבישם". כאן נעשה שורש של לבוש בבחינת 'לא בוש', מעיקרא נאמר ויהיו שניהם ערומים ולא יתבששו, ועל ידי החטא חל מציאות של בוש. הלבוש חוזר ומחזיר את האדם למדרגת לא בוש, זה פשוטם של דברים ממש.

לבוש במדרגת 'בא גד'

לפי"ז נמצא שהשורש של הבגדים הוא שורש של בגד שבא מציאות של בגידה, חטא, ואז צריך להעלות אותו לבגד של לבוש

הוויתו היא מציאות של לבוש, אבל לא לבוש במדרגת 'בא גד', אלא לבוש במדרגת בגידה, זה צד הקלקול דלבוש בעשיו.

מדרגת כתונת הפסים של יוסף

בכל ההשתלשלות של מכירת יוסף למצרים יש כמה אזכורים לבגדים בסדר הדברים שם, ראובן אומר "השליכו אותו אל הבור" (בראשית לו כב), וכשחוזר ראובן לאחר מכן ורואה שיוסף לא בבור הוא קורע את בגדיו, "ויקרע את בגדיו" (שם כט). שורש קריעת הבגדים הוא כיון שנעשה מציאות של צער לכן הוא קורע את בגדיו. גם כאשר האחים חוזרים ליעקב אבינו נאמר בפסוק לשון של קריעת בגדים, "ויכירה ויאמר כתונת בני חיה רעה אכלתהו טרף טרף יוסף ויקרע יעקב שמלותיו וישם שק במתניו ויתאבל על בנו ימים רבים" (שם לג-לד). אבל אצל יעקב אבינו יש כאן יותר מזה, גם כשהם בישרו זאת ליעקב הם עשו זאת ע"י בגד, "ויקחו את כתנת יוסף וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכתונת בדם וישלחו את כתונת הפסים ויביאו אל אביהם ויאמרו זאת מצאנו הכר נא הכתונת בנך היא אם לא" (שם לא-לב), ובחינה נוספת היא במה שהם שחטו שעיר עזים, שהוא בבחינת עשיו איש שעיר, ואת הכתונת הם טבלו בדם בחינת עשיו אדמוני. א"כ סדר הדברים הוא שתחילה "וישב ראובן אל הבור והנה אין יוסף בבור ויקרע את בגדיו", הוא קורע את בגדיו, לאחר מכן "ויקחו את כתונת יוסף", הם שולחים בגד - כתנת פסים טבול בדם שעיר, ואז יעקב אבינו קורע שמלותיו. יש כאן שלשה שלבים, ראובן קורע, שולחים את כתונת הפסים של יוסף ליעקב, "הכר נא הכתנת בנך היא", והשלב השלישי הוא שיעקב קורע את בגדיו.

השערות של אדם בראשו, יש את הציפורניים, ויש את העור שעל גופו של האדם, אבל עיקר הבגד דקלקול המתגלה בגוף האדם עצמו זה הערלה. 'ערלה' מלשון עור, ומשם שורש העור הנמשך על כל האדם. אדם הראשון מושך בערלתו היה כמ"ש חז"ל, כוונת הדבר זה שהוא משך את העור על כל גופו. הדבר ברור, הרי שורש בגדי עשיו החמודות היו מהשערות שלו, עשיו איש שעיר ומשם 'שורש' הבגדים שלו, אבל ביחס לכל אדם הלבוש דקלקול שמתגלה באדם זה מקום הערלה שיש באדם על גבי האות ברית קודש. בעצם כל שורש הערלה שבאדם הוא מכוח כך ששורש הלבוש לא מתגלה מהצד העליון של בא-גד, אלא הלבוש מתגלה רק באופן של כיסוי, הכיסוי הוא ע"מ שהאדם לא יהיה בוש, עיקר הבושה שבאדם זה במקום ערותו, ושמה יש ערלה שמכסה את הערוה, א"כ ברור שזהו שורש הלבוש דכיסוי.

אולם מכוח 'בא גד' מתגלה שאין ערלה כלל, רש"י אומר באחד מן הלשונות לביאור בא-גד שגד נולד מהול, גד מלשון חתוך, הוא נולד מהול. מי שלא נולד מהול מתגלה בו הלבוש התחתון, זה הלבוש שחל באדם, "ויהיו שניהם ערומים ולא יתבששו" ועיקר מקום הבושה הוא במקום הערוה, והערלה מכסה את הערוה כפי שהוזכר. אבל מי שאצלו מתגלה הלבוש בבחינת 'בא-גד' שהב' חוזר אל הא' ומשם הוא ממשיך את הדבר ונעשה המשכה של לבוש-שביל כמו שנתבאר, אז אין לו את הלבוש התחתון, זה הגילוי של נולד מהול, זה הגדרתו של גד שהוא נולד מהול. ההיפך של המציאות הזאת נמצא אצל עשיו, השורש של בגדי עשו החמודות הוא במה שהוא היה איש שעיר, שורש מציאות הלבוש הזה היה מהשערות שבראש, והגדרת הדבר היא שכל

לו כתנות פסים", ולשון זקנה מלשון זקן, השורש של הכתנות פסים נמצא בזקן.

רבותינו אומרים שהזקן הוא כעין לבוש, הוא חפא על האדם, הוא מכסה את חלקו הקדמי שבאדם, כל אחד כמובן לפי שיעור זקנו, זקן שלם צריך להגיע עד הטבור כמו שמבואר ברבותינו, הזקן הם השערות שמכסות את גופו של האדם, זה הלבוש העליון דתיקון שמתגלה באדם. זה מה שנאמר אצל יוסף "בן זקונים", זקן בבחינת 'זה קנה' חכמה, מה שקיבל משם ועבר מסר לו, זה הלבוש העליון שמתגלה מכוח מדרגתו של יוסף. לפי"ז ברור הדבר, הם שולחים את כתנות הפסים ליעקב אבינו, ואומרים לו ראה אם כתונת בנך היא אם לאו, ולאחר מכן כאשר יוסף מתוודע אל אביו הוא שולח לו עגלות כנגד עגלה ערופה, להזכיר לו במה הם עסקו כשפירשו זה מזה כמ"ש חז"ל, ובעומק הוא בא להזכיר לו את החכמה שהוא קיבל ממנו, זה גופא הגילוי שהכתנות פסים לא נסתלקה, לגלות שהלבוש עדיין קיים.

יש הגדרה ברורה מהו ההבדל בין שערות הראש לשערות הזקן, שערות הראש כידוע הם מותרי המוח, דבר שהמחשבה לא תופסת בו, לעומתם 'זקן' זה מלשון 'זה קנה' חכמה, זה ההבדל העצום בין שערות הראש לשערות הזקן. שערות הראש זה הבלתי מושג שלא ניתן להשגה, ומצד הקלקול הוא מביא את האדם לרוח שטות, זה השורש לכך שאין אדם חוטא אלא א"כ נכנסה בו רוח שטות, ולתתא זה מקום האכילה דקלקול בושט. 'ושט' מלשון 'שטות', וזה היה שורש הקלקול במדבר "שטו העם ולקטו וטחנו בריחיים" (במדבר יא ח) 'שטו' אותיות 'ושט', זה שורש דקלקול של האכילה, ושורשו אכילת אדה"ר וחוה מעץ הדעת.

כשיעקב אבינו עושה ליוסף כתונת פסים זה כנגד עשיו, הרי שטנו של עשיו כדברי חז"ל הוא יוסף. יש את בגדי עשיו החמודות שאלו בגדים דקלקול, וכנגד זה יש בגדים דתיקון אצל יוסף, "ועשה לו כתנת פסים" (בראשית לו ג), כנגד בגדי עשו החמודות עומד הכתנת פסים, וכאשר צד דעשיו גובר מתגלה שבגדי עשיו החמודות גובר על הכתונת פסים. כאשר יוסף יורד למצרים ולאחר מכן יש את המעשה דאשת פוטיפר, אומרים על זה חז"ל שהיה יוסף מסלסל בשער, אמר היצר הרע הדין דידי הוא, עומק הדבר הוא שאם הוא מסלסל בשער אז הוא משתייך לעשיו איש שער מכוח מדרגת שערות הראש שמתגלות אצל עשיו בכל גופו, זה נקרא הדין דידי הוא.

כאשר האחים לוקחים את יוסף ומורידים אותו אל הבור ובאים למכור אותו, שורש נקודת הקלקול של ההורדה הוא במה שהם באים לפגום בלבוש של יוסף, בכתונת פסים שעשה לו אביו. מעיקרא יעקב אבינו עושה כתונת פסים דווקא ליוסף, "וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו ועשה לו כתונת פסים" (בראשית לו ג), אומר רש"י שכל מה שקיבל משם ועבר מסר לו, זה "בן זקונים הוא לו".

בעומק, עיקר השערות שבאדם מתחילות בראש כידוע, ובראש יש ב' סוגי שערות שורשיים, האחד זה שערות שנמצאות בראש עצמו, בקרקפתא, והשורש השני לשערות הם שערות הזקן. לפי"ז ההגדרה בהירה ופשוטה, עשיו הרשע שורש השערות שלו נמצא בשערות ראשו, ואילו שערות דיוסף עיקרם בזקן, "כי בן זקנים הוא לו ועשה

במקום שזה יתעלה לבגד במדרגת בא-גד בא מזל, שהשפע העליון מתפשט מהזקן העליון "זקן אהרן שיוורד על מידותיו" (תהילים קלג ב), שם מקום המזלות שהשפע נזול, ומכך היה צריך להתגלות בזקן התחתון שהאות ברית קודש שמור ונזול היכן שצריך, במקום זה יצאו עשרה טיפים מבין זרועי ידיו, ואז נפגם המדרגה של הבא גד בא מזל, כי העשרה טיפים האלה נזולים במקום שאינו שלהם, אז הוא נשאר רק במדרגה של בגד דכיסוי, ולא במדרגה של 'בא גד' שנעשה מציאות של המשכה. את הבגד התחתון שהוא בגד בבחינת בגידה הוא נתן לאשת פוטיפר, זה "ויעזוב בגדו אצלה" ולא כתוב מעולם שהיא החזירה לו את הבגד הזה, הבגד של הבגידה שהיא באה לבגוד בבעלה, תפיסת הבגד הזו נשארה אצלה, ואילו הוא נשאר במדרגת הלבוש.

ובזכות כך הוא זכה ל"ויריצהו מן הבור" (בראשית מא יד), "וילבש אותו בגדי שש וישם רביד זהב וכו'" (שם מב), כי הוא עלה ממדרגת הבגד של הבגידה לבגד של הלבוש. אבל למדרגה העליונה שהוא בגד בבחינת בא גד בא מזל הוא לא הגיע, עשרה טיפים הללו שנעשה בהם מציאות של יציאה, חסר את ה'בא גד' בא מזל, כאן שורש נקודת הקלקול, כאן מונח עומק הדבר שלא הושלם מדרגת הבגד, שהוא לא עלה למדרגת הבא גד העליון. כשהשליכו את יוסף לבור נאמר "והבור ריק אין בו מים" (בראשית לו כד) אומרים חז"ל אבל נחשים ועקרבים יש בו, כפשוטו אין בו מים ויש בו נחשים ועקרבים, אבל בדקות אין בו מים צלולים אלא יש בו מים עכורים מנחשים ועקרבים, המים העכורים זה הצינור שממנו יוצא הפסולת, זה המים שהיו באותו בור. המים היו עכורים מחמת הנחש, אותו נחש שבא על חוה והטיל בה זוהמא, מפסולת של צינור של פסולת, וירא שהם

לעומת זאת הצד דתיקון זה שערות הזקן שהם מתפשטים מהמקום הסתום שבמוח ומוציאים אותו מההעלם לגילוי כמו שמבואר ברבותינו, ועל ידי כן מתגלה החכמה, 'זה קנה חכמה', זה נקרא בעומק שיוסף הוא שטנו של עשיו. יש כאן שני מהלכים של בגדים, הבגדים של עשיו הם מותרי המוח ממקום של רוח שטות, אז מצד כך אל תיקרי בגדייך אלא בוגדייך בלשון בגידה, הבגידה היא מכוח השטות, אין אדם חוטא אלא א"כ נכנסה בו רוח שטות, והרוח שטות שורש יניקתה כמו שנתבאר נמצא בשערות ראשו של האדם, זה מדרגת עשיו, ומכך כך אמר "הלעיטני מן האדום האדום הזה", לעיטה דקלקול, כזכור, לעומת כך עומד מציאותו של יוסף שזה מציאות הלבוש דתיקון, שערות הזקן שבאדם שהם עיקר לבושו דתיקון.

מצד כך, אם האדם זוכה באות ברית קודש הכיסוי של האות ברית קודש הוא זקן תחתון, ואם הוא לא זוכה אז הכיסוי של האות ברית קודש הוא הערלה, זה ההקבלה למה שהוזכר קודם לכן. מכוח כך מתגלה שיוסף הכיסוי של האות ברית קודש שלו היה הזקן התחתון, ולא היה צריך להיות בו מציאות של ערלה.

בגד במדרגת כיסוי

זה עומק הניסיון של אשת פוטיפר, שם נאמר (בראשית לט יב) "ותתפשטה בבגדו וכו' ויעזוב בגדו בידה", הבגד שהיא לקחה היה במדרגת בגידה, היא באה לבגוד בבעלה והוא מונע מאותו דבר, אז הבגד שהוא השאיר אצלה היה בגד של בגידה, זה מה שהוא השאיר לאשת פוטיפר, אבל את הלבוש שהוא במדרגת כיסוי הוא השאיר אצלו. אבל מ"מ "ויפזו זרועי ידיו" (בראשית מט כד) יצאו עשרה טיפים, בפשטות היה לו נסיון אז יצאו עשרה טיפים, אבל בעומק

שיהיה בו גד, שיהיה בו מציאות של המשכה. ולפי מה שנתבאר הם בעצם אומרים לו הכר נא שבמקום שיוסף יעלה למדרגת הבא גד, במקום שהוא יעלה לאותה מדרגה העליונה, הוא לא רק יורד למדרגת הבגד מלשון כיסוי, אלא הוא יורד לבגד מלשון בגידה. ושורש הדבר הזה הוא בשעיר עזים, כמו שאומרים חז"ל להדיא מפני מה נענש יעקב אבינו בצער הזה שאמרו לו בניו הכר נא הכתונת בנך היא, שטובלים אותה בדם של שעיר עזים, כיון שהוא רימה את יצחק, הוא רימה שלקח את הברכות על ידי לבישת בגדי עשוי החמודות, לכן גם אותו הטעו בבגד. כפשוטו זה מידה כנגד מידה, אבל העומק בזה הוא שמעוררים את שעיר עזים של מדרגת השערות בגד של בגידה, זה הסיבה לכך שמתגלה כאן השורש דקלקול. מכוח כך בבגדים שמתגלים אצל יעקב אבינו שהם שולחים לו את בגדי יוסף חסר את הבא גד שחוזר בחזרה, ומתגלה מציאות הבגידה לתתא, זה הבגדים דקלקול כמו שחודד.

נתבונן, ידועים דברי חז"ל בזכות מה נגאלו אבותינו ממצרים, שלא שינו שמם, לשונם ומלבושם. אנחנו נעסוק כאן במה שלא שינו את מלבושם, חז"ל אומרים שהם היו שמורים בעריות במצרים, זולת אשה אחת היתה ופירסמה הכתוב. עומק ההגדרה שלא שינו לבושם, כלומר הם לא שינו את לבושם מהשורש דיוסף שאין את הבגד במדרגת הבגידה, הבגד הזה נשאר ביד אשת פוטיפר. פוטיפר הוא מאותו שורש של פרעה, אלו שורשים זהים אהדדי, את הבגד במדרגת בגידה הם השאירו אצל פוטיפר, ומאותה מדרגה גופא נאמר שלא שינו לבושם ועל ידי כן הם יצאו ממצרים. הלבוש שכן התגלה במצרים אצל בני ישראל היה לבוש של כיסוי.

ערומים (ערום - ערוה) ולא התבששו מכוח כך נעשה ה'בא נחש והטיל בה זוהמא', זה שורש הנחשים והעקרבים שהיו באותו מקום. בדקות זה נקרא עקרב מלשון ערוה - ער-קב, וכאשר נגלה בבור ערוה - עקרב, אז נסתלק השפע של המדרגה העליונה.

כאשר רואה ראובן את אותו דבר הוא קורע את בגדיו, כפשוטו ראובן קורע את בגדיו כי הוא השליך אותו לבור, וכן על דאגתו ליוסף, אבל כמו שהזכרנו גד וראובן יש להם שורש אחד, כמו שגד נולד מהבגידה שהוא לא נולד ממקום הצינור המוליד אלא מהצינור השני כך גם ראובן, כך מרחיב המגלה עמוקות, ור' מנדל משקלוב. א"כ ראובן קורע את בגדיו שלו עצמו, הוא קורע את שורש המדרגה שלו שהוא עצמו נולד מבגידה, הוא נולד מאותו מקום של מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו, משורש בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא, כמו שהוזכר שזה לא מהצינור המוליד אלא מהצינור של הפסולת, זה שורש הקלקול שהתגלה בראובן, ולכן בעומק נעתק ממנו הבכורה ליוסף. כאשר מתגלה הצד הזה דקלקול שמשליכים את יוסף בבור והוא לא מוצא את יוסף, מפני שמכרו אותו לישמעאלים וכו', אבל שורש מה שהוא לא מצא את יוסף זה כי הורידו אותו לבור של מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו, אלא יש בו שורש של מים דקלקול. זה השורש שלאחר מכן הוא לא ימצא את יוסף, וזה שורש הדבר שנאמר "ויקרע את בגדיו".

לאחר מכן הם לוקחים את הכתונת פסים, טובלים אותה בדם של שעיר עזים ושולחים אותה ליעקב אבינו, "הכר נא הכתונת בנך היא אם לא", העומק של הכתונת פסים שעשה לו יעקב זה לשם להחזיר אותו בחזרה לשורשו, הוא מקבל מאביו על מנת

תיקון הלבוש ממדרגת הבגידה

ביציאת מצרים התגלה שהמציאות של הכיסוי עדיין לא נמצא בשלימותו, ואת עירום ועריה" (יחזקאל טז ז). כאשר הם מגיעים למדרגת מתן תורה נאמר (שמות יט יד) "ויקדש את העם ויכבסו שמלותם", טעם הדבר שצריכים לכבס את הבגדים, כי כאשר יש בבגד מציאות של לכלוך אז מכבסים את הבגד, זה כל סדר ימיו של האדם, יש לו בגד, הוא לובש את הבגד ואז הבגד נעשה מלוכלך וצריך לחזור ולכבס אותו. אולם שורש הלכלוך-זוהמא שיש בבגד הוא מ'בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא', וכשהוא מכבס את הבגד הוא מוציא אותו ממדרגת בגידה והוא מחזיר אותו למדרגת לבישה, כיסוי. הדוגמה הפשוטה לכך היא מחיינו אנו, כאשר הבגד מלוכלך האדם לא לובש אותו, הוא לא לבוש בו, כי זה בגד של בגידה, צריך להסיר את הזוהמא, אבל כאשר הוא מכבס את הבגד הוא חוזר ולובשו, אז הוא עולה למדרגת הבגד שהוא בבחינת כיסוי.

ביציאת מצרים כשהיו ענני הכבוד, הענן היה מכבס להם את הבגד, הענן הוא ממים ומים מכבסים את הבגד, ודאי שכך זה היה כפשוטו. אבל בעומק מכוח הענן הם היו במדרגה שלא היה מציאות של בגד מלשון בגידה, אלא הבגד היה במדרגת כיסוי. בגד במדרגת כיסוי זה המציאות של הבגד שהיה בכל דרכם ביציאת מצרים. זה עומק ההגדרה שהענן היה מכבס, לא כפשוטו ממש שהענן היה מכבס, אלא מכוח הענן הם היו במדרגה שאין את הבגידה של הבגד, אלא הבגד במדרגה של כיסוי של לבוש, זה עומק מציאות הדבר.

כאשר הם יצאו ממצרים נאמר (שמות ג כב) "ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף כלי זהב ושמלות", כעין מה שנתן אליעזר לרבקה כסף זהב ובגדים, שזה ר"ת כזב כמו שנתבאר, אבל כאשר הם יוצאים ממצרים ושואלים כלי כסף וכלי זהב ושמלות, במקום שיהיה את הכזב כאן הם לוקחים את הבגדים של מצרים שהם משורש בגידה, ומעלים אותם למדרגה גבוהה יותר, אז הם הוציאו ממצרים גם את הבגד שהשאר יוסף אצל אשת פוטיפר. זה מה שנאמר "ושאלה אשה מאת רעותה", היא לקחה מהאשה המצרית, ובעומק האשה המצרית זה אשת פוטיפר, מאותו בגד של אשת פוטיפר שנאמר בו "ויעזוב בגדו בידה", את אותו בגד גופא הם מוציאים ממצרים. וכאשר הם מוציאים את אותו בגד ממצרים מתגלה שהם ממשיכים את ההארה של הבגד ומעלים אותו בחזרה יותר גבוה, הם הוציאו את אותם שמלות דקלקול ממדרגת ממצרים.

רבותינו שואלים איך היה אפשר לקחת בגדי מצרים, הרי כתוב שלא שינו לבושם, לפי מה שביארנו הם לוקחים את אותם בגדים ממצרים, אבל זה לא אותו בגד, הם מעלים אותו למדרגה אחרת. מעין מה שאמרנו שכאשר יעקב אבינו לובש את בגדי עשוי החמודות הוא מעלה את אותו בגד ממדרגת עשוי למדרגת יעקב, כך גם כאן, כאשר הם מוציאים את אותם שמלות ממצרים הם מעלים אותם, 'שמלה' אותיות 'השלם', הם מעלים את המדרגה של אותה שמלה למדרגת כיסוי, ואח"כ למדרגת 'בא גד' מלשון בא מזל.

גילוי זה הוא במה שנאמר בהכנה למתן תורה "ויכבסו שמלותם", שמה מתגלה "אנכי

ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" (שמות כ ג). "אחת דבר אלקים שנים זו שמעתי" (תהילים סב יב), חוזרים בחזרה המדרגה של ה'בא', הם

ראובן שהוזכר לעיל שהוא מאותו שורש של גד, אלא שבט גד ושבט ראובן נטלו את חלקם מעבר הירדן.

כאשר יתגלה במהרה בימינו המציאות השלימה של מדרגת הבא-גד, מהלבוש מכירים מי המולבש, המולבש הוא כביכול האין סוף, והלבוש אלו הנבראים, מהלבוש מכירים את המולבש, מהב' מכירים את הא', ומכאן ואילך מושכים את כל השפע השלם, זה אור אחרית הימים. באור אחרית הימים יתגלה כפי שאומרים רבותינו שכל הבריאה כולה היא רק לבושים אליו ית"ש, הכל במדרגה של בגד, אבל לא בגד של בגידה ולא בגד של לבוש, זה מדרגת האי עלמא במדרגה התחתונה, באחרית הימים יתגלה בגד במדרגת בא-גד.

באחרית הימים מתגלה משה ותרין משיחין שעתידים לבוא, משה נקבר בחלקו של גד, "כי שם חלקת מחוקק ספון" (דברים לג כא), אז יתגלה שגד יעלה ממדרגת בגד למדרגת בא-גד, זה שורש ביאת משה ותרין משיחין שמתגלה. הגילוי של התרין משיחין שאיתם יבוא משה הוא יאיר את ההארה של ה'בא גד', זה אור אחרית הימים, זה ה'בא', תרין משיחין ומשה זה ב' וא'. זה עומק הגאולה דלעתיד לבוא, ואז תהיה צורת הבריאה שהכל חוזר בחזרה לשורש השורשים, שמכירים את המולבש, והלבוש אינו אלא שביל להמשיך דרכו את כל השפע, זהו אור אחרית הימים.

מתכללים בחזרה לשורש. כתוב בחז"ל שעל כל דיבור ודיבור פרוחה נשמתם, העומק של זה הוא שהב' חזר לא', הקב"ה החזיר אותם מהב' לא', והוריד הקב"ה טל תחיה שעתיד להחיות בו את המתים, מעין מה שנאמר בברכותיו של יצחק ליעקב לאחר שהוא הריח את ריח בגדיו "ויתן לך האלקים מטל השמים", ואז חוזר ומתגלה מציאות ההמשכה כמו שנתבאר, זה מה שהיה במדרגת מתן תורה בשורש השורשים שמתגלה טל תחיה שהקב"ה עתיד להוריד על כל דברה ודברה, בזה התגלה ה'בא גד', חזרה לשורש ומשם מציאות של המשכה. אולם אח"כ נפלו בחטא העגל, ונעשה בגד של בגידה, ובכפרה על חטא העגל, נעשה לכסות את חטא העגל, בגד של כיסוי.

נתבונן, 'בגד' בגימטריא עולה תשע, אבל 'בא גד' עולה בגימטריא עשר, זה מדרגת מתן תורה. בלי הא' זה רק מדרגה של תשע שאחת דבר אלקים (שמים זו שמעתי), ומכאן ואילך יורדים לכל התשעה דברות שנמצאים לעצמם, אז הכל במדרגת בגד. אבל אם מתגלה ה'בא גד' אז מתחברים ל"אחת דבר אלקים", זה העומק של מדרגת מתן תורה. מדרגת מתן תורה זה עשרת הדברות, אבל השורש זה "אחת דבר אלקים שמים זו שמעתי", ואם מחזירים את השמים זו שמעתי לאחת דבר אלקים זה מדרגת 'בא', ומזה נמשך כל שאר הדברות. זה השורש של ה'בא גד' כמו שנתבאר, וזה עומק מדרגת מתן תורה.

במדרגת מתן תורה עם ישראל הגיע למדרגת "וכבסו שמלותם", ואילו לא היו נופלים למדרגת חטא העגל והיו נשארים באותה מדרגה, מכאן ואילך כל הבגדים היו באופן של בא-גד, כלומר במציאות של המשכה. אבל הדבר לא נעשה בשלימות ולכן שבט גד לא נכנס לארץ ישראל, וכן גם שבט

(ב-ג.בגד-בלבביפדיה.מחשבה)

מספר שיעור בקול הלשון #31527791

אוצר האותיות

בגד - בוגדים

א - שורש עניין הבגידה והבגדים שבתורה

מגיע לשון מה שנאמר אצל לאה, 'ותאמר לאה בא גד ותקרא את שמו גד' (בראשית ל, י"א).

ביאור הדבר, כי כאשר יש מציאות של גד דקדושה, ממילא בא - גד והיינו שנעשה המשכה, להיפך מבגידה שבאה לבטל את ההמשכה, משום שכאשר חל מציאות הבגידה הדבר בוגד ראשית בהמשכת הבא גד והיינו על ביאת ההמשכה. ואז הגד הופך להיות מלשון מחיצה מלשון חיתוך, גד גדוד יגודנו (בראשית מ"ט, י"ט) גודא מחיצה (כ"ב ב:) וכן על זה הדרך. וכן בגד, גב-ד, בחינת אחורים גב, היפך פנים, זוהי בגידה והעדר המשנה.

שורש מציאות הבגדים בעולם בקדושה אצל רבקה אימנו

השורש שיש מציאות של בגדים בעולם: פעם ראשונה שמצאנו בתורה להדיא לשון של בגד הוא בפרשת חיי שרה, במעשה של אליעזר עבד אברהם שהולך לקחת אשה ליצחק, נאמר שם 'ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה ומגדנות נתן לאחיה ולאמה' (שם כ"ד, ג'), הרי שמלבד שהוא נתן לה כלי כסף וכלי זהב, הוא נתן לה גם בגדים.

והרי ששורש נתינת הבגדים ניתן לרבקה בראשונה מכוח ביתו של אברהם, שאליעזר נותן לרבקה בגדים, ולאחר מכן שוב רבקה מקבלת את בגדי החמודות מעשיו בנה,

שורש בגידה שבתורה מלשון בגד, ומלשון בגידה

לשון בגידה מופיעה בתנ"ך כמה וכמה פעמים, אחד המקומות בתורה שנאמר בו לשון של בגידה הוא בפרשת אמה העבריה "וכי ימכור איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים, אם רעה בעיני אדוניה, אשר לא (קרי - לו) יעדה והפדה, לעם נכרי לא ימשול למכרה, בבגדו בה" (שמות כ"א, ז), ביאר רש"י בבגדו בה - אם בא לבגוד בה, שלא לקיים בה מצות ייעוד, וכן אביה, מאחר שבגד בה ומכרה לזה: עכ"ל. הרי שהאב הוא הבוגד בה, בכך שמכרה לזה, והקונה עצמו ג"כ בגד בה, שלא ייעדה.

בקידושין (נ"ח). הובאה דעה נוספת שסוברת שלשון בבגדו בה, הוא לשון נישואין ופריסת בגד, כלשון הגמ' 'כיון שפרס טליתו עליה, כי דרך הנישואין לעשות חופה על ידי טלית, והגם שפשוטו של מקרא ה'בגדו בה' הוא משום שלא יעדה כדכתיב אם רעה בעיני אדוניה, אך דורש את הכתיב, 'לו' בו', דגם באופן שכן ייעדה נחשב 'בבגדו בה' ואין יכול יותר למשול למכרה.

שורש הבגידה - קטיעת ההמשכה להיפך מ'בא - גד'

ובמה א"כ חל המציאות שנקראת בגידה, ומה עניינה? כהגדרה כללית, מהשורש של בגידה

נעשה באופן של ותסר בגדי אלמנותה ותתכס בצעיף וכו'.

שני סוגי הבגדים של אדם הראשון

בשורשי הסוגיא: הסוגיא הראשונה של התורה

שעוסקת בבגדים, (הגם שלא נאמר שם

להדיא לשון של בגדים), נתגלה שם בשורש שתי סוגי בגדים, הסוג הראשון הוא מה שנאמר לאחר החטא ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם (שם ג, כ"א), זה הבגדים שה' עשה להם, והסוג השני הוא מה שהם עשו לעצמם, כפי שנאמר קודם לכן ותפקחנה עיני שתייהם וידעו כי ערומים הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגורות (שם ז').

כשמפקיד עשו את בגדי החמודות אצל רבקה (שם כ"ז, ט"ו), ומשם נמשך וירח את ריח בגדיו וישקהו (שם, כ"ז) שנאמר ביעקב אבינו.

שורש מציאות הבגדים בקלוקל אצל יעקב ויוסף

ומאידך השתלשלות מסירת הבגדים בקלוקל, משתלשל ביעקב אבינו, חז"ל אומרים (זה"ק וישב קפ"ה:) כיון שהוא רימה בהם את יצחק, לכן גם מתגלה הקלוקל בבחינת יוסף, בתחילה בכך שראובן חוזר לבור ויוסף איננו ויקרע את בגדיו (שם ל"ז, כ"ט), וממשיך בירידת יוסף למצרים, בנסיון של אשת פוטיפר, נאמר ותתפששו בבגדו (שם ל"ט, י"ב), ואצל ירידת יהודה נאמר וירד יהודה (שם ל"ח, א), וכל הירידה

ב- שורש הבגדים מתיקון חטא אדם הראשון

הרי קללת הנחש היתה על גחונך תלך (שם, ג', י"ד) נתקצצו רגליו, מעין דמעין אותו דבר היה אצל אדה"ר ויעשו להם חגורות, על אותו משקל של אותו מקום של קללת נחש ברגליו, על אותו מקום גופא חל החגורות.

הרי שהבגד הראשון שחל בעולם הוא בגד מלשון בגידה, זו המציאות של הבגידה שנעשית.

משמעותם של האותיות ב'ג'ד' כבדידות, שהוא גופא הבגידה

שורש המילה בגד, מורכב מאותיות ב' ד', מהשורש של המילה לבד בודד, המילה בגד מורכבת משתי חלקים, היא מורכבת מאותיות ב' ד' מלשון בודד, ומהאות ג', שמורה על שלשה בודדים, כי מעיקרא היה אדם וחוה, ונצטרף אליהם הנחש, והתפרטותם משנים לשלושה הפרידה ביניהם, כי כתוב 'זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם' (בראשית

עלי תאנה וחגורות - שורש לַבְגָד הראשון שבבריאה שמהותו היה בְּגִידָה

ברכות (מ.) עץ שאכל ממנו אדם הראשון, רבי נחמיה אומר תאנה היתה, שבדבר שנתקלקלו בו נתקנו, שנאמר ויתפרו עלה תאנה, ודרשו חז"ל תאנה מלשון תאנה ואוניה (ב"ר י"ט, ו' ושם בנזר הקודש), ביאור הדבר הוא, כי הנחש בא עליהם בתואנה, מה שהקב"ה אמר להם לא לאכול, כי יודע האלקים כי ביום אכלכם ממנו והייתם כאלקים יודעי טוב ורע, וזה הוליד גופא אנינות, וזהו ויתפרו להם עלה תאנה. ויעשו להם חגורות זה נקרא חגורות מאותו לשון של המילה חיגר ברגלו, חגורות הללו הרי מפסיקים מקומת רגליו של האדם שלא יהיה לבו רואה את הערוה (שבת י.), חגורה מפסיק מהחלק התחתון הרגליים, לחלק העליון שבאדם. חיגר זה ברגליו, חיגר חל על מקום הרגליים, מעל זה גופא חל מציאות של חגורה.

רק בבגד של הכתנות עור נתחדש 'לבוש' לא בוש, ולא על חגורות העלי התאנה

האופן השני של בגדים, ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם, כאן לא נאמר המילה בגד, אבל נאמר שה' עשה לאדם ולאשתו כתנות עור ונעשה להם מציאות של הלבשה, ואילו כאשר אדם הראשון תפר לעצמו, נאמר וידעו כי עירומים הם ויעשו להם חגורות, ולא כתוב שהם לבשו את זה, והגם שמסתמא הם לבשו, כי לצורך מה עשו אותם, אבל היא גופא קשה מדוע לא נאמר לשון של הלבשה?

כהגדרה כללית יש לבאר, כי מה שהוא תפר, זה הגדרת הדבר ביחס לחגורה, שאין שייך בה לשון לבוש. אך בלשון עמוקה יותר, הלבוש לא עוזר לעירום האמיתי, הלבוש עוזר רק למדרגה התחתונה, כפי שיבואר.

הגמ' במסכת שבת (ע"ז): דורשת שורשי לשונות (ולאו דווקא בלשון הקודש), ותיבת לבוש הוא מלשון לא בוש וממילא פשוט למה לא נאמר לשון הלבשה על חגורות, משום שזה שהאדם לובש חגורות, זה לא יצליח לעקור ממנו את שורש הבושה, של 'וידעו כי ערומים הם ויתבוששו' כי חל בהם מציאות של בושה, השורש של הבושה, נעתק רק כאשר הקב"ה הליבש אותם ולא כשהם הליבשו את עצמם.

ג - שלימות תיקון הבגד מהלבוש, גלימא, וסודרא

שלוכשים אותו, לכן נאמר בו שנעשה בו כגולם. שבזה נבדל הבגד העליון מהבגד התחתון שכשהוא לובש בגד תחתון אז הוא מותאם למידתו, מדו בד שיהיה כמידתו (יזמא כ"ג), אז זה מגלה את צורת האיברים שלו, הוא

ה, ב'), והנחש היה צריך להיות שמש שלהם, חבל על שמש גדול שאבד מן העולם (סנהדרין נ"ט:). כשנעשה מציאות של קלקול נעשה הבגידה, ובמה חל הבגידה? נעשה בדידות של כל אותם שלשה, ואיבה אשית בינך ובינה הוא ישובך ראש ואתה תשופנו עקב (שם ג, ט"ו), חוה פורשת מאדם הראשון פירסה נידה (תיקו"ז ק"ח: ובליקו"ת לאריז"ל שם), כל אחד מהם נעשה מכאן ואילך מציאות של בדידות, היפך מציאות של צירוף.

שורש הבגידה בחיתוך ופסיקת ההמשכה, להעמידו לבדו

זה מה שנזכר, שבכללות בהתחלה כאשר מתגלה צד התיקון זה בא גד בא מזל בא המשכה, כאשר חל הבגידה זה יוצר גדוד יגודנו, חיתוך. בדקות יותר עכשיו הוגדר שהבגידה מעמידה את הדבר לבדו, בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא זהו שורש הבגידה הראשונה, מעין כך מוכר את בתו לאמה, ויתר על כן אם הוא יעדה ולאחר מכן רוצה למכור אותה אינו יכול כיון שפירס טליתו עליה, מאותו שורש של בא נחש והטיל בחוה זוהמא מקום הבגידה הראשונה, גם כאן זו ההבחנה של בגידה ביחס לבתו.

גלימא - שנעשה כגולם, סודרא - סוד ה' ליראיו

ממשיכה הגמ' שם ודורשת גלימא - שנעשה בה כגולם, סודרא - סוד ה' ליראיו. ביאור הדבר - כי גלימא הוא בגד עליון

וביחס לסוגיא דידן כבר הוזכר לעיל, כי בשורש תיבת בגד, יש בה שתי חלקים בד-ג' כלומר נעשה מציאות של קלקול, מה הוא הקלקול? מעיקרא היה צריך להיות אדם נחש וחוה מחוברים אהדדי, אדם וחוה זוג, ונחש שמש שלהם, ונעשה קלקול כל אחד מהם נעשה מציאות של הלבדו. הבגדים כאשר הם נמצאים בתיקון הם צריכים לבוא ולתקן את אותו בדד שנעשה, זהו המציאות של בגדים, הבגדים הללו של תיקון הם במהלך להחזיר את מדרגת השלש שהפך להיות נבדל בד-ג' כל אחד לבדו, לכן שלשת הבגדים כמו שהוזכר על דרך רמז זה ר"ת סגול, כדברי רבותינו סגול יש בו ג' נקודות זה כוח המצרף את כל השלשה בבת אחת, כאן נעשה השורש של חיבור וצירוף הדברים ביסודם, יש כאן ג' מדרגות בשלשה בגדים הללו, הכוח של ג' הבגדים חוזר ומצרף את כל שלשתם.

המדרגה התחתונה לבוש - לא בוש תיקון ה"ויתבשו", ומעל גבה מדרגת הגולם דבחינת החכמה

המדרגה התחתונה היא נקראת לבוש לא בוש, כלומר הרי עיקר צורת היצירה היתה באופן שהאדם לא יתבושש, ורק אחר שחל מציאות החטא אז 'ויתבשו', חוזר הבגד ומתקן את מדרגת הבושה. אך המדרגה העליונה מזה היא מדרגת הגולם, שמורה על שורש יצירת האדם, כפי שמברכים 'אשר יצר את האדם בחכמה', משום שכאשר האדם לובש לבוש שנקרא גלימא מלשון גולם, הגדרת הדבר אינו מציאות של גולם במובן החיצוני שאנשים מגדירים גולם במובן שלילי, אבל בדברי רבותינו הגדרת הדבר הוא על שם החכמה כמו שכתוב גלמי ראו עיניך (תהלים קל"ט, ט"ז), וגל"ם בגימטריא חכמה (ראב"ד ספר יצירה א,

לובש מכנסיים רואים את צורת רגליו וכן על זה הדרך, הוא לובש חולצה הוא לובש כפי צורת ידיו וגופו. אבל כאשר הוא לובש מלבוש עליון חלוקא דרבנן מלמעלה, זה מכסה את כל גופו יחד, זה נקרא שהוא נראה כגולם, אומר רש"י כגולם שאין לו חיתוך איברים.

השלימות העולה מהלבוש, הגלימה, והסודרא בסוד סגול

ופשיטא כי ישנם עוד לשונות ושמות מלבד לבוש בגד וכסות, ואעפ"כ הגמ' מונה בדווקא את שלשת סוגי הבגדים האלו. ראשית כל בדרך רמז ולאחר מכן בהבנה, ראשי תיבות של שלשתם זה סגול ס'ודרא ג'לימא ול'בוש.

ובעומק הבנת שורשי הסוגיא, יש להקדים דברים יסודיים בדברי רבותינו (יעוין הקדמת התיקון י"ב, ו; ועוד), כוח קומת הבריאה כפי שהיא היתה בראשית היצירה, היה צריך להיות הכל מחובר ומצורף, הקב"ה ברא עולמות והחריבם, זהו עולם של פירוד, ובבריאת העולם, 'חזר וצירף את חלק מן החלקים לאחד'. בלשון רבותינו זה נקרא שזה הפך להיות צירוף כעין סגולתא כעין סגול, שלשה דברים המצורפים, כל הבריאה כולה בנויה באופן של כוח המשולש המצרפם (יעוין ביהגר"א תיקון י"ז קכ"ה).

וכפי שרואים ביסוד יצירת האדם, בדוגמה היסודית של יצירת אדם, שנעשה מכח איש ואשה זכו שכינה ביניהם (סוטה י"ז), ומכוח כך נולד האדם מכוח צירוף שלשתם, וכן על זה הדרך, כנסת ישראל מיוסדת על אברהם יצחק ויעקב, משה אהרן ומרים, וכן על לוי כהן וישראל. והתורה ניתנה בירחא תליתאי אורייתא תליתאי (שבת פ"ח.) כידוע עד מאוד בהרחבת כוח המשולש שבבריאה, כוח השלש הוא תוקף חזקה.

את החכמה והוא לא רואה את הבינה שבה הוא נקרא גולם דקלוקל, משום שעיקר מעלת האדם החכם, הוא שמהחכמה הוא בא לבינה ומבין דבר מתוך דבר, אדם שנשאר בחכמה, ולא יכול להגיע לבינה, הוא הוא הנקרא גולם דקלוקל בלשון חז"ל.

סודרא - העליה למדרגת אלקים, שלמעלה ממדרגת אדם

המדרגה העליונה יותר שבבגדים הוא הסודרא, שנקרא על שם סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם (תהלים כ"ה, י"ד), כלומר המדרגה הראשונה הוא תיקון האדם דקלוקל שהוא בוש, במדרגת התיקון, לבוש, לא-בוש. והמדרגה השניה היא האדם דתיקון מעיקרא לפני קלקולו זהו אשר יצר את האדם בחכמה והתיקון גולם. אבל שני אלו הם רק במדרגת אדם, אך יש למעלה ממדרגת אדם שהוא אלקים, זהו סוד ה' ליראיו, הגדרת הדבר א"כ מדרגת הסודרא שהוא סוד ה' ליראיו זהו ההעלאה של מדרגת האדם למדרגת אלקים, כפי שיבואר.

השלמות שמתגלה אחרי תיקון הבושה, והעליה לחכמה, שעולה לקבל את הסוד העליון להיות כאלהים, מצד הקדושה, שהרי מאיפה התחיל כל החטא, כי יודע אלקים כי ביום אכלכם ממנו והייתם כאלקים יודעי טוב ורע (שם ג, ה'), כלומר כביכול זה הסוד שמגלה להם הנחש, הולך רכיל מגלה סוד, הוא כביכול בא לגלות להם את הסוד ליראיו אבל מהצד דקלוקל. אבל מצד התיקון חוזר ונתקן הלא בוש, אין את הבושה, וחוזר ומתגלה אשר יצר את האדם בחכמה, עכשיו מתגלה הסוד הו"ה

א, משום שהגדרת הגולם הוא כוח הכללות לפני התפרטותו, ובחינה זו נקראת בחינת חכמה, כנודע כי חכמה הוא כוח הכללות, ואילו בינה הוא כח התפרטות הדבר, וזהו עומק דברי רש"י גולם - כלומר בלי חיתוך איברים, וכאשר האדם לובש גלימה, הגדרת הדבר הוא, שהוא מתחבר לשורש יצירתו אשר יצר את האדם בחכמה.

ובזה נתקן החטא בהחזרת הדבר לשרשו לראשית יצירתו, כי אין אדם חוטא אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות (סוטה ג), ומכוח מידת החכמה, נעשה בוש, לכן לובשים לבוש, לא בוש, על זה נאמר ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו וילבישם דייקא על ידי הבורא, וילבישם נעשה לא בוש, ואילו כאשר הם לבשו את ה"ויתפרו עלה תאנה", ויעש להם חגורות", הגם שבוודאי הם לבשו אותם, אבל זה לא סילק את שורש הבושה, ולכן לא נאמר שם לבישה, כי הלבוש מורה על סילוק הקלוקל, שמחמת כן לאחר מכן מסלקים את התוצאה של הקלוקל של הבושה, וזה ע"י שמחזיר את הדבר לראשית יצירתו, החזרת הדבר לראשית יצירתו על זה נאמר גלימה באופן של גלמי ראו עיניך, כגולם, מדרגת כללות החכמה כמו שנתבאר.

גולם דקלוקל הוא היפך החכם

והגם שבפרקי אבות (י, ה) נאמר שבעה דברים בחכם וחילופיהן בגולם, שמשמע כי הגולם הוא היפך מהחכם, ולא כפי שנתבאר, אך זה עוסק בגולם דקלוקל, לכן הזכרנו שמה שנקרא גולם בשורשו, זה הוא גולם כהגדרת הדבר בראשית חכמת היצירה, כל חכמה בנויה מחכמה ובנויה מבינה, מי שרואה בחכמה רק

כ"ח, ב), זה ההבחנה של סודרא, בגדי שרד לשרת בקודש (שם), זה שרד מלשון שררה, כהגדרת הדבר אלו הם הבגדים של סודרא, כיסוי על גבי כיסוי שענינו לכבוד, זהו סוד ה' ליראיו. אלו הם ג' הבגדים שנאמרו כאן סדרם כמו שנתבאר, לבוש גלימה וסודרא.

ליראיו שזה הסוד העליון, זה ג' המדרגות שהוזכר א.

סודרא כנגד הבגדים שרד ומלכות, שבאים לכבוד ולתפארת

הסוג שלישי של בגדים, זה סוג של בגד שהאדם לובש לכבוד ולתפארת (שמות

ד - י"ח בגדים - שמתקנים את קללת 'מות תמות'

ואלו הם שמונה עשר הכלים, ואחד מהבגדים הוא 'סודר זה סודר שבצוארו'.

נכלל בח"י בגדים גם הצד התחתון שבבגדים שמתקנים את החטא

ולפי הנתבאר, מובן למה האדם לובש דווקא ח"י בגדים, משורש המילה 'חיים', חי, משום ששורש כל הלבוש בא מביום אכלך ממנו מות תמות (בראשית ב, י"ז), וכאשר חל מציאות של תיקון, הבגדים שכנגד בוגדייך, הקב"ה אוהב אותם, כמו שדורשים חז"ל (סנהדרין ל"א). וירח את ריח בגדיו וישקוהו, אל תיקרי בגדיו אלא בוגדיו, ואפילו הכי 'וישקוהו' שקראו על הקב"ה, משום שאפילו ריקנים שבהם מלאים מצוות כרימון (מגילה ו), ולפיכך אפילו הלבוש התחתון שמתגלה מהצד התחתון מותר להציל כפי שיעור הבגדים שהאדם לובש ביום דחול, ח"י בגדים, כי הבגדים עצמם שהאדם לובש ביום של חול היא גופא תחילת התיקון, הלא בוש חוזר ומעלה אותו למדרגת חכמה, חכמה תחיה את בעליה (קהלת ז) תחיה - ח"י, א"כ

סוד י"ח הבגדים שדרך האדם ללבוש, בתיקון ביום אכלך מות תמות

לפי"ז עכשיו נבין כמה בגדים דרכו של אדם ללבוש? כהן הדיוט לובש ארבע, כהן גדול לובש שמונה, אך דרך האדם ללבוש י"ח בגדים, כמבואר בדברי המשנה (שבת ט"ז, ד) שדנה שם כמה מצילים מן הדליקה, 'ולובש כל מה שיכול ללבוש ועוטף כל מה שיכול לעטוף, רבי יוסי אומר שמונה עשר כלים'. ביאור הדבר כי כאשר יש שריפה בשבת אי אפשר להוציא בדרך הוצאה מרשות לרשות, ולכך לא הותר להוציא אלא בדרך לבישה, והיינו לת"ק לובש כל מה שיכול ללבוש ועוטף כל מה שיכול לעטוף, אך ר' יוסי אומר י"ח בגדים, (ומלבד שנתחדש במשנה כי יש לבוש ויש עוטף, עטיפה זה עוד סוגיא להתעטף), הרי מבואר כי דרך לבישת הבגדים היא ללבוש י"ח בגדים, כשיטת רבי יוסי כמבואר בגמ' (שם) כדרך מה שהאדם לובש בחול, ר' יוסי אומר שמונה עשר כלים

* הבגדים כהגנה מקור וחום - כתיקון קללת 'בעצבון תאכלנה' - תשובה לשאלה. קודם החטא היה מציאות של שלימות אז הקר והחם היה מדרגה של שמחה, אבל כאשר מתגלה שהשמחה נפלה, השמחה נופלת לעצב, עפר תאכל כל ימי חיך (שם ג, י"ד), כאשר האדם שמח הוא לא שם לב לא אם חם ולא אם קר, זהו טבעו של האדם, הוא רוקד בחתונה הוא לא שם לב שחם, וכן להיפך אם בחוץ בלילה הוא ירקוד הוא גם לא ישים לב שקר, זה השמח גימטריא חם וקר, אבל כאשר חל מציאות הקלקול אז השמחה נפלה, נופל לעצבות של העפר, כאן נתגלה הקרירות, אז גם הבגדים של הקרירות הם בגדים מאותו נפילה לעפר.

שורש הלבוש אפילו שמתגלה ביום של חול
הוא לבוש שחל בו מציאות של תיקון שיש בו
מציאות של י"ח בגדים. יח - חי.

ה - כתנות עור הם בגדי ערב שבת ביה"ש

ממה היו אותם כתנות עור

יתר על כן כאשר הקב"ה עשה לאדם כתנות עור וילבישם, אז יש כמה וכמה שיטות בדברי רבותינו (סוטה י"ד.) מה היו אותם כתנות עור, למ"ד אחד זה היה צמר שהוא דבר שבא מן העור, ולמ"ד אחד זה היה פשתים מה שהעור נהנה ממנו, יש שיטה בדברי חז"ל (עיין פרקי דר"א כ'. ונדה כ"ה. ובתוס' שם) כתנות עור שקודם חטא אדה"ר היה לאדם רק בשר גידים ועצמות ולא היה לו עור, ובחטא אדם הראשון התחדש בו העור הטבעי שנמצא על גופו של אדם, זה התחדשות של תולדת החטא גופא. מצינו עוד פנים בדברי רבותינו שמה שנאמר שעשה להם כתנות עור (במד"ד ד, ח) זה היה בגדי כהן גדול, ולאחר מכן במיתתו של אדם הראשון הבגדים הללו עברו עד שהגיעו לנמרוד ולעשו. יש עוד לשון בדברי חז"ל (שם) שהוא עשה להם בגדי עור וילבישם אלו הם בגדי שבת, ולגירסא אחת בדברי חז"ל זה בגדי שבת, מתי הקב"ה עשה להם את הבגדים הללו? זה היה בערב שבת.

הכתנות עור הם בגדי שבת, ואילו החגורות של העלי תאנה בגדי חול

הגמ' בסנהדרין (ל"ח:) מסדרת את סדר היום הראשון של אדה"ר כל השעות מה היה, החטא היה בסוף היום, בעשירי, ובאחד עשר נטרד והלך לו, אז מתי הקב"ה תפר להם באיזה זמן היה התפירה? סמוך בודאי לשבת קודש עצמה, ובדקות בבין השמשות, כן מפורש בגמ' בפסחים (נ"ד.) הגמ' אומרת עשרה

דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואלו הם באר מן וקשת הכתב והמכתב והלוחות וקברו של משה ומערה שעמד בה משה ואליהו ופתיחת פי האתון ופתיחת פי הארץ לבלוע את הרשעים, ויש אומרים אף מקלו של אהרן שקדיה ופרחיה, ויש אומרים אף המזיקים, ויש אומרים אף בגדו של אדם הראשון. [אומר רש"י שהיו חקוקות בו כל מין חיה ובהמה והוא נמסר לנמרוד על כן יאמר כנמרוד גבור ציד, מכוח כן היה לו כוח להיות גבור ציד, כי היה חקוק על אותו בגד כל דמות חיה ובהמה, (יש גירסאות של עוף), ולכן הוא שלט על כל הבעלי חיים, ועשו הרג את נמרוד ונטלו ולפיכך היה איש ציד (ב"ר ס"ה, ט"ז), והם שכתוב בהם החמודות אשר בבית שהיו אצל רבקה, וכנ"ל בריש המאמר].

מה כוונת הדבר שנבראו בערב שבת בין השמשות? בפשטות, הכוונה היא כי דבר שנברא בערב שבת בין השמשות, הוא לא משמש ליום של חול, אלא הוא משמש מיד לשבת, כלומר קודם שבת לא היה לו מציאות של בגדים אלו, וכאשר מגיע זמן ערב שבת אז היה לו בגדים אלו.

לפי"ז גם מובן למה היה צריך להיות לו בגדים נוספים, ומדוע לא היה סגי בבגדים שהוא תפר לעצמו, כמ"ש ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגורות, משום שעד אז אדם הראשון היה בבגדי יום חול, ועל זה נאמר וכבדתו שלא יהיה מלבושך בחול כמלבושך בשבת (שבת קי"ח.), כשהוא לבש את עלה התאנה זה היה בגדי חול שהוא עשה לעצמו, אבל כשהגיע שבת אומרים חז"ל לעולם יהיה לאדם

בגדי אדם הראשון בבחינת בגדי שבת שתיקנו את הבושה והיראה הורידה יראה על הבעלי חיים

למען תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו - זו הבושה (נדרים כ.), ביאור הדבר כי היראה מתגלה באדם לבלתי תחטאו. כאשר אדם רואה בעלי חיים אומרים חז"ל (שבת קנ"א.) הבעל חי לא הורג את האדם אלא אם כן נדמה לו כבהמה, אבל כאשר מתגלה וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך אלו תפילין שבראש (ברכות ו.), זה יראת ה' על פניכם, אז בעלי חיים לא שולטים בו. השורש של אותו בגד שעליו נאמר שהיה חקוק בו כל מיני חיה ובהמה ואולי גם עוף, ועל ידי כן הוא היה גבור ציד, וזה מה שלקח עשו וכו' כמו שנתבאר דברי רש"י (פסחים נ"ד.) מדברי חז"ל במדרש, התגלה מכוח מדרגה שהבגד הזה מתקן את הבושה ונעשה לא בוש, ואז לא מתגלה הבושה התחתונה הנפולה, אלא מתגלה המדרגה למען תהיה יראת ה' על פניכם לבלתי תחטאו זו הבושה, אבל לא הבושה הנפולה למטה מקום ערוה שנקרא מקום בוש בלשון חז"ל, מקום הנפילה, אלא זה מתעלה למדרגת פנים, כשמתגלה במדרגת פנים אז הבושה התחתונה עולה ונתקנת למדרגת בוש שהיא מדרגת היראה, ומשה נמשך בגד, בא-גד, המשכה של יראה לתחתונים.

שבת קודש יש בה יראה כדברי רבותינו (תיקון כ"ד) בראשית אותיות ירא-שבת, ואפילו עם הארץ ירא לשקר בשבת (ירושלמי פאה ד, א), מתגלה כוח היראה של שבת, מצד כך שבת מעלה את מדרגת הדבר שמסתלק הבושה התחתונה ומתגלה כוח של בוש עליונה, זה הבגדים שמתגלה שברא הקב"ה בערב שבת בין השמשות, ונתעלו

בגד, אחד ליום חול ואחד לשבת ואז אם יש לו רק כתנות עור של תאנה - מלשון תאנה ואניה, מציאות של אנינות, זה שייך ליומין דחול, זה לא שייך ליומין דשבת, ודייקא זה היה בבחינת חגור בבחינת חגור חרבך על ירך (תהלים מ"ה, ד) מלשון חגר וכנ"ל, ואילו בשבת קודש נאמר אם תשיב משבת רגלך (ישעיהו נ"ח, ג), ולכך צריכים אז לפשוט את הבגד שהוא בבחינת עלה תאנה, וללבוש בגד של שבת שעליו נאמר שהקב"ה עושה להם כתנות עור וילבישם, ובגד זה נברא בערב שבת בין השמשות.

התשובה והבושת של השבת מתקנים את הלבוש - לא בוש

תיבת בוש היא משורש שב בוש, על שם כן שבת נקרא שבת מלשון שב, כלומר התשובה היא שורש התיקון של הבושה, כי אחד מעיקרי התשובה כמו שאומר הרבינו יונה (שער הראשון עיקר השישי) זה הבושה, וכאשר מגיע שבת קודש נתקן שורש הנפילה של מדרגת הבושה, ובזה נתגלה המדרגה של בגדים יותר עליונים. לפי"ז יבואר החילוק שבין בגדי החול לבגדי השבת, כי הבגדים שאדם הראשון תופר לעצמו, הם עדיין לא במדרגה של לא בוש. למעלה מכך מתגלה מדרגת שבת קודש הקב"ה עושה להם כותנות עור וילבישם, כאן נתעלה מציאות הבגדים ונעשה לבוש, לא בוש, נסתלק מציאות הבושה, מכאן ואילך יכול להתגלות המדרגה היותר עליונה של הבגדים. (ונתבאר לעיל שזהו מדרגת בגד, בא-גד, שב לשורש, ומשם ממשיך שפע לתתא, וזהו בגדי שבת, שהיא מקור הברכה ובדקות יש בגד לערב שבת ויש בגד לשבת עצמה, ודו"ק).

יותר בשבת אלו הם בגדי שבת שמתחילים להתגלות אצל אדם הראשון.

בגד שבת עצמה הוא הגלימא שכנגד התכללות ה'ויכולו' של פרטי הבריאה

למעלה ממדרגת ה'לבוש' של ערב שבת ביה"ש, יש מדרגה עליונה יותר שנקראת גלימא מלשון גולם, משום שאין שמה חיתוך איברים. ובחינה זו מתגלית בגוף השבת, משום ששבת הוא ההיפך מבחינת החיתוך איברים שנתגלה בששת ימי בראשית, שנכתב בהם ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש (שמות ל"א, י"ז), שמהות הימים הוא, כי ביום ראשון נברא עשרה דברים (חגיגה י"ב), ביום שני נברא רקיע, יום שלישי התגלה הארץ, וכתוב תדשא הארץ דשא, תליית המאורות ברביעי, בעלי חיים ביום חמישי, ביום שישי עוד בעלי חיים והאדם, זהו סדר הבריאה, זה נקרא חיתוך איברים, כלומר כל יום ויום נברא חלק מסויים שנברא, אבל כאשר הגיע שבת קודש לעולם, מה נברא בשבת קודש? אמרו חז"ל מה היה העולם חסר, מנוחה בא שבת באה מנוחה לעולם (סנהדרין ל"ח), וגדר הדבר הוא כי שבת קודש מגלה את המדרגה של גולם את הכללות, 'ויכל - כל', ששת ימי המעשה בכל יום ויום נברא פרט, ובעומק ביום ראשון יש את הפנים של כלל, כמ"ש רש"י שהכל נברא ביום ראשון, בכל יום פרט, ושבת חזר וכלל. שזה מדרגת חיתוך איברים של כלל הבריאה כולה.

בלשון עמוקה, מבואר בדברי רבותינו (אבות דר' נתן פרק ל"א) שכל הבריאה כולה אינה אלא צורת אדם, וכל הנבראים הם חלקי צורת אדם, רק לא ניכר בהם הצורת האדם כי חתכו את הדבר ממקורו והוא

עומד כמציאות לעצמו, ולכן הוא מקבל את הצורה שהוא מקבל, אבל בעומק כל הבריאה כולה אינה אלא צורת אדם, זה נקרא חיתוך איברים, זה לא רק דוגמה בעלמא אלא באמת ששת ימי המעשה מה נברא בכל יום ויום זהו חיתוך איברים, זה מה שנברא, וכאשר מגיע שבת קודש, רזא דאחד (זוה"ק תרומה קל"ה), בה מתגלה כוח הכללות, וכשמתגלה בשבת קודש כוח הכללות, ממילא הבגדים שמתגלים מכאן ואילך בשבת הם לא רק מדרגת בגדים של ערב שבת בין השמשות, מבחינת לבוש לא בוש, ומבחינת ויעש להם כתנות עור בע', אלא מתגלה מכאן ואילך בגד של חכמה, חכמת אדם תאיר פניו כפי שדרשו חז"ל (ב"ר כ, כ"ט) בתורתו של ר"מ היה כתוב כתנות אור בא', כלומר כתנות עור בע' מסלקים את הבושה, הלבוש - לא בוש, כתנות אור בא' מגלים גלמי בבחינת גולם גלימא זה חכמה, חכמת אדם תאיר פניו (קהלת ח, א). א"כ בעומק יש את המדרגה של בגדים שעשה אדם הראשון זה היה בגדים של יום חול תואנה ואניה זה תאנה חגורות כמו שנתבאר, יש בגדים של ערב שבת בין השמשות, אבל בגדים של ער"ש בין השמשות הם עדיין לא בגדי שבת, עד לשבת עצמה שאז זוכים לבגד הגלימא שהוא בגד השבת בבחינת החכמה.

ו - גלימא בגד שלמעלה ממציאות של קלקול

בגדי ער"ש ביה"ש הוא זמן התשובה, משום שנפלו לקלקול לעשיו ונמרוד

ארבעה זמני תשובה כמו שמבואר בדברי רבותינו (שלה"ק שער האותיות אות ת') זמן תשובה בכל לילה, זמן תשובה בערב שבת, זמן תשובה בערב ראש חודש, זמן תשובה בערב ראש השנה וביום כיפור, ובכללות כל עשרת ימי תשובה, ובפרטות לענינו דידן זמן תשובה של ערב שבת בפניא דמעלי שבתא (שבת קי"ט. ועוד רבים) זה בין השמשות, זה בגדים של ערב שבת בין השמשות. בגדים של ער"ש בין השמשות לבסוף הם הגיעו לנמרוד הגיעו לעשו, הבגדים הללו גם הם נפלו, הבגדים הראשונים שהם בבחינת תאנה חגורות ודאי שהם נופלים, הם בגדי יום חול הם נמצאים במקום נפילתם, אבל אפילו הבגדים שנבראו עשרה דברים נבראו בע"ש, ויש אומרים שאחד מהם זה הבגדים של אדם הראשון, זה לא בגדים של שבת, זה בגדים של ער"ש בין השמשות. ערב שבת בין השמשות היא נקודת המעבר של יום חול ושבת קודש, בזה גופא יש עדיין מקום נפילה כמו שנתבאר, נמרוד ועשו ירשו את אותם בגדים, כאן חל נקודת המלחמה של אותם הבגדים, וזה כל סדר נפילות הבגדים שהוזכר לעיל, בבחינת יוסף יהודה וכו' במעשה דיעקב, אלו הם עדיין בגדים של ערב שבת בין השמשות.

בעומק, הגלימא לא נבראה, אלא בבחינת התלבשות של שורש הבריאה, עוטה אור כשלמה

למעלה מכך כמו שנתבאר בגד של שבת קודש הוא בבחינת גלימא, וכפי שנתבאר כי הגלימא נעשה מכך ויכל אלקים

כילה את מלאכתו. ולא מכח בגדי ער"ש ביה"ש, שעדיין לא כילה מלאכתו, משום שהרי עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות (עיין ב"ר י. י.). וביתר דקות הבגד שנקרא גלימא, הוא לא נברא, השורש של בגד שנקרא גלימא מאסתכל באורייתא וברא עלמא (ב"ר א. א. פרקי דר"א ג'), וברא הקב"ה את עולמו כדברי חז"ל (שמ"ד ג, א) התעטף הקב"ה בשלמה ומשם יצא הארה לעולם ומכך נברא העולם.

ביתר עומק, מבואר בדברי חז"ל שהבריאה נבראה בצורה של התלבשות, בלשון חז"ל כידוע מה שנהגו חלק גדול מכנסת ישראל לומר בפתח אליהו 'תיקן עשרה לבושים', והרי שהבריאה נבראה בצורה של לבושים, אבל זה לא לבוש במובן התחתון, זה לא לבוש מבחינת קור וחום כמו שהוזכר, זה לא לבוש בבחינת ערוה לא בוש לתקן את אותו מקום, אלא זהו לבוש בבחינת אסתכל באורייתא וברא עלמא, תורה אור, זה לבוש של מדרגת חכמה, ולא ממדרגת כתנור עור, ולמטה מכך ממדרגת תאנה חגורות, אלא ממדרגת הגלימא שהיא בבחינת גולם גימטריא חכמה כדברי הראב"ד שהוזכרו, החכמה עצמה היא הלבוש של האדם.

בגדי שבת מבחינת גלימא לאו בר תפירה, וממילא לאו בר קלקול ופרימה

לפי זה יש להבין עמוק מאוד, מה יותר גדול ממנה הלבוש מהמולבש או המולבש מהלובש, מבחינת הגודל של הבגד אורך רוחב פשוט שהלבוש גדול, שהרי אדם שילבש בגד שבדיוק כפי גופו הוא לא יכול ללבוש אותו, הבגד יקרע, כאשר האדם מת קורעין על מטתו

שני מדרגות הקלקול בבגדי התלמיד חכם שמתחייב מיתה, ברכב או ברבד על

בגדו

מצד המדרגות הללו הגמ' במסכת שבת (ק"ד.) דנה על בגדי תלמיד חכם

שיוצא במנעלים המטולאים וכו' (ויש עוד גמ' בב"ב (י"ג): על חלוק של תלמיד חכם עד לאיפה הוא מגיע), ונאמר שם 'אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן כל תלמיד חכם שנמצא רכב על בגדו חייב מיתה שנאמר כל משנאי אהבו מוות אל תיקרי משנאי אלא משנאי זה הוא משנאי, שמתגלה בהם מציאות שהם משנאים ח"ו את הברואים על התורה. רבינא אמר רבד, מה הוא רבד, אומר רש"י זהו שכבת זרע שבאדם מלשון מרבדים.

הרי שיש כאן שתי הבחנות של פסולת שמתגלה על תלמיד חכם, יש פסולת תחתונה שהיא בבחינת פליטה של ש"ז ח"ו, ויש את הצד העליון שהוא סתם לכלוך, הפליטה התחתונה שמתגלה, היא בהבחנה של תאנה והוא כנגד החגורות שעומדים על המקום התחתון מקום של חיגר כמו שהוזכר, שם בודאי שחייב מיתה, הבגד הזה הוא התגלה מששת ימי המעשה שעליהם נאמר כי ביום אכלכם ממנו מות תמות, על זה חל התיקון שעושים ח"י בגדים כמו שנתבאר, אבל הבגד הזה הוא בגד שדבק בו מוות.

הבגד היותר עליון גם אם יש רכב על בגדו חייב מיתה, בגד של ת"ח כל ענינו כמו שהוזכר, תלמיד חכם מלשון חכמה שהוא גמטריא גולם וכנ"ל, אם יש רכב הרי שהבגד לא חלק, זה העומק שהוא חייב מיתה, שהוא ההיפך מ'החכמה תחיה', שהרי כל החכמה היא בבחינת גולם, שהיא מקשה אחת כולל, אבל אם יש מציאות של רכב זה אומר שהדבר

של מת קריעה, ואילו באהרן ובניו בציווי אצל משה במיתת נדב ואביהוא בגדיהם אל יפרמו (ויקרא י, ו), היפך תופר, משום שכאשר מתגלה מיתה מתגלה פרימה, ביאור הדבר הוא כי יש בגדים שתלויים בתפירה ופרימה, כבגדי אדה"ר של יום חול, שנאמר בו ויתפרו להם עלה תאנה, אך על הקב"ה נאמר ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנור עור וילבישם לא כתוב שהוא "תפר", הוא "עשה" להם.

איפה נקודת ההבדל? דבר שתופרים אותו לאחר מכן יכול להיות בו פרימה, אבל דבר שהוא מקשה אחת הוא לא בר פרימה, זה ההבדל בין מדרגת הבגד שהוא במדרגת לא בוש, דהיינו שמדרגת הבגד הוא שעדיין יש בו צד מסויים של פחת, וזהו מציאות של ששת ימי חול, אבל אפילו בגד של ער"ש בין השמשות הוא עדיין לא במדרגה האחת הוא ממוצע בין ששת ימי המעשה לשבת, ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם, הכתנות עור הללו הם הממוצעים בין חגורות של עלה תאנה תפירה, לבין גלמי ראו עיניך בבחינת גולם מקשה אחת אין בו חיתוך, שהבגד הוא מקשה אחת, והוא בגד של שבת קודש, במדרגה של חכמה תחיה בעליה, לא רק במדרגה של ח"י בגדים של יום חול, שבאים לסלק את המוות ולגלות חיות, משום שסילוק המוות שמגלים חיות זה לא חיות גמורה כי זה חיות על גבי המוות, אז זה יכול לחזור ולחול על גבי אותו חיות מציאות של מוות, לכן את אותם ח"י בגדים כאשר האדם מת חל בהם דין של קריעה צריך לקרוע את הבגדים.

אבל כאשר מתגלה בגדי שבת קודש מתגלה שאלו הם הבגדים הפנימיים בשורש שמגלה שהכל אחד, גולם שמתגלה שהכל אחד, אז הוא לאו בר פרימה, הוא לאו בר מציאות של ביטול, זה שלימות מציאות הבגד.

כולו, וזה עומק מיתתו של התלמיד חכם מצד המדרגה העליונה שהוזכר גלמי ראו עיניך בבחינת גלימה בבחינת גולם כמו שנתבאר.

אינו שווה, זה העומק שאפילו רבב דבר קטן הוא חייב מיתה, ועומק נקודת הדבר כי הדבר הקטן הזה מגלה שהבגד עדיין אינו שווה

ז - סודרא כנגד בגדי המשכן, בבחינת החכמה שמתגלית בדצ"ח

אחד מהמקומות הגלויים שאין בהם מציאות של בגדים זה מקום צווארו של אדם, (מלבד כימות הקור כשקר מאוד לאדם אז הוא גם מכסה אותם).

וא"כ מדוע מתגלה שכלי המשכן שהוא בבחינת מקדש וכנ"ל, בבחינת 'צווארך' יש לו מציאות של בגדים? ויתר על כן הבגדים לכאורה נמצאים בקומת אדם, הבגדים לא נמצאים בבעל חי, צומח, ודומם, ומאידך מדרגת בית המקדש היא גופא מגלה שהבגדים הם לא נמצאים רק באדם, זה לא שבמקרה כי היה משכן ונשאו אותו ממקום למקום ולכך היה צריך לכסות ונשאו את בגדי הקודש שמשתמשים בהם למציאות של נשיאת הכלים. אלא מתגלה כאן עומק שיש לבוש גם למדרגה שנקראת דומם, וגם לכלים יש מציאות של לבוש.

בסודרא מתגלה הבחינה שמעל יצר את האדם בחכמה, אלא של 'כולם בחכמה עשית'

ביתר עומק, הגם שבגד נקרא בגד, אך פעמים הרבה הוא נקרא בלשון חז"ל 'כלים', ובמקדש מתגלה שיש בגדים לכלים עצמם. ועומק ההגדרה היא ברורה מאוד, עד עכשיו הוזכר מדרגות של בגדים באופן של מדרגות יומין דחול, וערב שבת בין השמשות, ומדרגת שבת קודש עצמה מצד כח החכמה, ובחכמה בפרטות מתגלה אשר יצר את האדם בחכמה. אבל במקדש מתגלה מדרגת 'כולם בחכמה עשית' (תהלים ק"ד, כ"ד) והרי כמו שבאדם מתגלה

הסודרא שבמקום צוואר האדם כנגד בחינת הבגדים שהיו למקדש

המדרגה העליונה ביותר שבבגדים נקראת סודרא, ומבואר בגמ' שם שנקרא כן על שם סוד ה' ליראיו, עד השתא נתבאר מדרגת בגדים של יומין דחול בבחינת תאנה חגורות, ובגדים של ערב שבת בין השמשות בבחינת ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם, והמדרגה היותר עליונה של בגדי שבת, זהו בבחינת גלימא, למעלה מכך יש מדרגה עליונה יותר של בגד, זו היא מדרגת סודרא סוד ה' ליראיו, ומבואר בגמ' (שם) כי הוא נמצא במקום צווארו של האדם.

עומק נקודת ההגדרה, בכך שהוא מכסה דווקא את המקום שאין מציאות של בגדים עליו מצד האדם, נתבונן, למה משמשים הבגדים, יש דומם צומח חי מדבר למי צריך בגדים? בפשטות רק לַמְדַּבֵּר יש לו בגדים. אבל כאשר בני ישראל הלכו במדבר אז חלק מקומת המסעות היה מציאות של בגדים לא רק לאדם, אלא בגדים לצורך כיסוי הכלים בזמן המסעות.

הסודרא שעל הצוואר כנגד הבגדים של בחינת הדומם

בית המקדש נקרא בלשון הפסוק צווארך (שה"ש ד, ז) מדרגת צוואר, ומקדש איקרי משכן ומשכן איקרי מקדש (עירובין ב:), והסודרא שנמצא על גבי צווארו של אדם, הוא במקום שהאדם לא רגיל ללבוש בו בגדים,

וזהו עומק הדבר, שעל הלבוש הראשון של אדה"ר היה בו ציור כל החיות, ומכוח כך הוא שלט על כל החיות, והגדרת הדבר הוא כי נמשך חכמה מהאדם לבעלי חיים, כל בעל חי ובחינת החכמה שמתגלה בה, אבל לעתיד לבוא יתגלה ה'כולם בחכמה עשית' זה הוא 'סוד הוי"ה ליראי', יתגלה כלל החכמה שמונח בכל הנבראים כולם הוא גופא מדרגת הסוד. וכשמתגלה א"כ מדרגת לבוש גם למדרגה שנקראת דומם, זהו הלבוש בבחינת דבש וחלב תחת לשונך (שה"ש ד, י"א), דבש חלב ראשי תיבות ח"ד, אחד א-חד, זה שלימות התיקון.

ב-ג-ד-ל'צריך הדצ"ח למדרגת הא' שהוא האדם והוא לבוש ה'סוד'

יש מדרגה של לבוש מהצד העליון, שמלביש את הסוד, זה הלבוש העליון, איזה סוד כמו שהוזכר הדומם כולו הוא מדרגת הסוד הגמור, שם זה נראה בעין הרואה שאין כלום, אבל אליבא דאמת כולם בחכמה עשית עומק חכמתו המתגלה שמה זה עומק הסוד. המדרגה הזו בעומק מגלה ששלשת המדרגות שנקרא בעל חי צומח ודומם נהפכים לאחד ומתאחדים עם האדם, זה עומק המדרגה שנקראת בגד בא-גד זה מצרף את הב' ואת הג' ואת הד'. מה הוא מצרף? הא' הוא הראשית, המדרגה העליונה של המדבר הוא אחד, ובו פשוט שמתגלה בו החכמה, אבל הבגד מצרף את המדרגה השניה בעל חי, המדרגה השלישית צומח, המדרגה הרביעית דומם, זה סוד הבגד שבא ג-ד - בא המשכה, ההמשכה העליונה היא ההמשכה של החכמה, זו היא החכמה הפנימית שמתגלה אפילו במציאות שנקראת דומם.

החכמה מצד הבגדים, כך כאשר מתגלה המדרגה היותר עליונה של כולם בחכמה עשית אז מתגלה שגם כל הבריאה כולה יצטרכו למציאות של בגדים. נתגלה המדרגה שכולם בחכמה עשית, שנתגלה במלאכת המשכן, אצל בצלאל שעליו נאמר יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ (ברכות נ"ה.), מכוח כך הוא עושה את המשכן, אז במשכן התגלה להדיא מקום של חכמה, ואמלא אותו בחכמה ובתבונה (שמות ל"א, ב) מכוח כך נעשה מלאכת המשכן, וממילא הכלים של המשכן היו הגילוי של הכולם בחכמה עשית, לא שרק הם נעשו בחכמה, אבל הם מקום הגילוי של החכמה, וזה הטעם שהגם ששאר הבריאה לא מתגלה אצלם החכמה ולכן לא נראה בהם מציאות של בגדים (מלבד אצל האדם), אך המשכן שנתגלה בו מציאות של חכמה ומגלה שהכל נעשה בחכמה, עליו חל מציאות של בגדים.

סוד הוי"ה ליראי - הם העשר לבושי החכמה שבהם תיקן העולם

ובגד הסודרא הוא הלבוש שמתלבש על הסוד הוי"ה ליראי, וכנ"ל מדברי הפתח אליהו שתיקן עשרה לבושים שבהם ברא העולם, מהו ה-סוד בה' הידיעה? החכמה שמתגלה את הכולם בחכמה עשית זה הסוד הנעלם בבריאה, עכשיו מתגלה רק בפרטות אשר יצר את האדם בחכמה, אבל כאשר יתגלה החכמה בבעל חי, בצומח, ובדומם עצמו, זו היא המדרגה דלעתיד לבוא, אשפוך רוחי (יזאל ג), השפיכה של רוחו חכמתו של בורא העולם תתגלה בכל דבר, "מלאה הארץ דעה", שמה מתגלה העומק שצריך הלבשה לא רק לאדם ולא רק לבעל חי ולא רק לצומח אלא אפילו לדומם.

שורש תיבת לבו"ש ל"ב חוטי הציצית דתיקון הבגדים, כנגד קלקול המ"ן בלשון הרע, שהפריד

המילה לבוש עצמה יש בה אותיות ל"ב, הגילוי של התיקון של הל"ב הוא, הבגדים דתיקון שיש בהם ארבע כנפות, ויש עליהם ציצית ל"ב חוטים, זה הל"ב שבלבוש דתיקון דציצית. אבל בפרטות יותר המילה לבוש ש'-לב שלש ל"ב, שעולה תשעים ושש, המדרגה של תשעים ושש בקלקול זה גימטריא המן, הרי המן ביקש שיביאו לבוש אשר לבש המלך וכתר המלך, כתר כלומר ענינו מדרגת הלבוש העליונה ביותר, זה נקרא לבוש דקלקול. לית ידיע לישנא בישא כהמן (מגילה י"ג:), הלשון נקרא לשון כדברי רבותינו מלשון לש מערב (ראב"ד גר"א ועוד) שעניינו שהוא מחבר את שלשתם, להיפך מלשון הרע שהורג שלשה מי שמדבר מי ששומע ומי שמדברים עליו (ערכין טו.), הגדרת הדבר, נעשה שלשה בכל מציאות של לשון, בלישנא בישא דקלקול זה הוא לשון הרע, בד-ג', נעשה הפרדה אדם נחש וחיה זה הלישנא בישא הראשון נחש.

לבוש דתיקון הוא כשהאדם מצרף הדצ"ח אליו, ולא להיפך שהורגם כעשיו

המדרגה שצריכה לצרף את כל השלש למדרגה של האחד, זה מדרגת ב'ג'ד', שלשת לבושים הללו התחתונים, לבוש - גלימא - סודרא. מפורש בדברי רבותינו שהבעל חי הצומח והדומם הם לבוש של האדם, הדברים מפורשים להדיא בדברי רבותינו, זה נקרא ג' לבושים. ובתיקון זהו מציאות של לבוש שהאדם מגלה שהבעל חי הצומח והדומם אינן אלא לבושו של האדם, זה שלמות הלש

דתיקון, זה הלבוש, לש, הוא מצרף הוא מעלה אותו למדרגת המשולש [ישנה הבחנה ב' לש, אפשר לפתוח את זה באופנים נוספים].

אבל היפך כך "ובגדים יסחו ממנה" (משלי ב, כ"ב) בוגדים זה מי שהבגד שלו הוא בגד דקלקול, זה בגדי עשו הרשע, עשו הרשע היה ציד הוא הורג את הבעל חי, הוא לא לבוש שלו אלא להיפך גמור. עומק ההגדרה ברורה לבוש דתיקון ענינו, הבעל חי הצומח והדומם הופכים להיות לבוש לאדם, וזה באמת סדר ברייתו של עולם, שהוא לובש מהשלשה התחתונים הללו בגדים, חקוק על אותו בגד כל הבעלי חיים דתיקון כי זה עומק הלבוש, אבל נמרוד ועשו מה שהם הורגים את הבעל חי כלומר הם מגלים שהאדם מבטל את הבעל חי הרי שהוא היפך ממצאות הלבוש שלו.

תמצית הדברים: דומם צומח וחי הם לבושים של האדם, ובעומק כלל כל הבריאה כולה אינה אלא לבוש אליו ית"ש, זו היא תיקון הבריאה השלם כאשר כל הבריאה נתגלה שאינה אלא לבוש וכדברי רבותינו כידוע לבוש אותיות שורש של המילה שביל אז מתגלה שכל העולם כולו אינו אלא שביל בלבד לגילוי מציאותו ית"ש.

(משלי 200 פרק ב פסוק כב בוגדים בגד)

מספר שיעור בקול הלשון #1128752

אוצרה אותיות בגדים של חול ושבת קודש

בגלל החששות השונים, אבל עצם המצווה זה למשש את עצם הבגדים.

בשבת קודש יש דין "וכבדתו" (ישעיה נח יג) שלא יהיו בגדיו של אדם בחול ובגדיו של אדם בשבת שווים, וגם מי שאין לו בגדים שונים צריך לעטות את הבגד באופן שונה. א"כ כתוב כאן ששונה יסוד הדין של בגדים ביום חול מיסוד הדין של בגדים בערב שבת, הבגדים ביום חול זה סוגיא נפרדת מהבגדים של שבת. הדין ללבוש בשבת בגד מיוחד זה לא רק דין שבשבת יהיה לאדם בגד יותר חשוב, ודאי שיש כאן גם דין כיבוד כפשוטו, אבל בעומק זה נובע מכך שסיבת הלבוש של הבגדים ביום חול ובשבת זה משני שורשים שונים.

יש שני שורשים ליסוד לבישת בגדים, הסיבה התחתונה היא מה שמפורש בקרא בקללת אדם וחווה שהקב"ה תפר להם בגדים - "ויעש ה' אלוקים לאדם ולאשתו כתנות עור" (בראשית ג כא), ובשורש הזה 'בגד' הוא מלשון בגידה כדברי חז"ל אל תקרי בגדייך אלא בוגדייך, והרי שהלבוש הוא העדות הנאמנה של החטא הקדמון. כביכול זה מקביל למה שנאמר אצל קין שהקב"ה שם לו אות על מצחו וזהו אות שעל פיו יודעים שהוא חוטא; וכיוצא בזה באדם הראשון כשהוא חטא ונקנס עליו מיתה, איפה ניכר החטא להדיא לעין כל? אז כמובן שיש לזה כמה פנים, עצם כך שהוא ירד ממדרגתו ונסתלק צלמו, "סר צלם מעליהם" (במדבר יד ט), אז צורת האדם שלו כבר

בגד של שבת לעומת בגד של חול

הגמ' בשבת אומרת (יא.) "לא יצא החייט במחטו סמוך לחשיכה שמא ישכח ויצא ולא הלבדר בקולמסו", ועל המשנה הזו אומרת הגמ' (יב.) "תניא חנניא אומר חייב אדם למשמש בבגדו ערב שבת עם חשיכה, אמר רב יוסף הלכתא רבתי לשבת", וברש"י שם "למשמש בבגדו שלא יהיה כרוך בשום דבר פן יוציאנו: הלכתא רבתי דבר גדול יש כאן להפרישו מאיסור שבת". נתבאר בדברי רש"י שהסיבה שצריך למשמש בבגדו זה משום איסור הוצאה, שלא יהיה לו שום דבר בבגדו פן יוציאנו, בין אם זה הוצאה גמורה לרה"ר או לכרמלית וכדומה (מחצית השקל), אבל המג"א (סימן רנ"ב) אומר שיש עוד טעם למשמש בכיסו גם אם אין חשש של הוצאה, והוא מטעם חשש שמא יש בו דבר שהוא מוקצה, ועל זה נאמר בדברי הגמ' "חייב אדם למשמש בבגדו ערב שבת עם חשיכה". בשו"ע נפסק שזה מצווה למשמש בבגדיו בערב שבת ולא חובה, ומ"מ אלו שני הטעמים מדוע צריך למשמש בבגדו בערב שבת, או משום חשש הוצאה, או משום חשש מוקצה.

א"כ נאמר כאן דין למשמש בבגדיו, בין אם זה חובה ובין אם זה מצווה, אז הסיבה החיצונית שבדבר היא שמא ישכח ויצא מרשות לרשות, או שמא יטלטל מוקצה. אבל בעומק הסיבה הפנימית שמונחת בדברי הגמ' היא, שיש 'עבודה' אצל האדם בערב שבת למשש את בגדו, המצווה הזאת אמנם נגרמת

המשמוש הזה בחטאים עבודתו בערב שבת דייקא, כמבואר בדברי רבותינו שישנם ארבעה זמני תשובה: בכל לילה, בערב שבת, בערב ראש חודש, ובזמני תשובה שזה חודש אלול ותשרי. מדוע ערב שבת הוא זמן של תשובה? הזכרנו רבות ש'שבת' נקראת שבת מלשון 'שב', הדבר שב לשורשו, זה העומק של השבת שכל הבריאה כולה שבה למקומה, ולכן עבודת האדם בערב שבת זה לשוב בתשובה, כי הזמן הזה הוא זמן שמשיב את הכל למציאות השורש. הרי כל תשובה היא תשובה מחטאים, התשובה היא תשובה מה'בגדים' משורש 'בוגד', על זה נאמר בעומק "חייב אדם למשמש בבגדו ערב שבת עם חשיכה", למשמש בבגדו במקום הבגידה, במעשיו דיליה שהם לא מתקנים, זה העומק של התשובה, "משמש במעשיו". בדקות מה שנאמר שטוב לו לאדם שלא נברא משנברא, הטוב לו שלא נברא זה מדרגת שבת שאז שבת מכל מלאכתו ולא עשה מלאכה, ועכשיו שנברא זה ששת ימי המעשה, ולכן אמרי לה ימשמש במעשיו בערב שבת, ואז הוא דבק בטוב לו שלא נברא שהיא מדרגת שבת, שבת מכל מלאכתו.

מציאות הזמן כלבוש

יתר על כן, מבואר בגר"א (בליקוטים) שהזמן נקרא הלבושים של האדם. דוגמא לדבר, את ברכת שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה מברכים על זמן-חג, וכך גם על בגד חדש וכדו', א"כ מברכים שהחיינו בין על בגדים ובין על זמן. מ"מ מבואר בדברי הגר"א שהגדר של הזמן זה שהוא הלבוש של האדם, האדם תמיד יש לו לבוש, בשעה שהאדם נמצא בהאי עלמא קודם החטא הגוף היה לבוש, ולאחר החטא בגדים ממש הם לבוש

לא מה שהיא הייתה קודם. אבל בחיצוניות שבדבר מהו האות לכך שאדם הראשון חטא וירד ממדרגתו הראשונה? הבגדים הם הסימן לכך. קודם החטא נאמר "ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבשו" (בראשית ב כה), ולאחר מכן נאמר "ויתפרו עלי תאנה" (בראשית ג ז), הרי ההופעה החיצונית הופכת להיות שונה, זה בגד מלשון בגידה, זה התפיסה של הבגדים דימין דחול.

אבל התפיסה העליונה של בגדים זה מה שנאמר בבגדי כהונה "לכבוד ולתפארת" (שמות כח ב), הצד העליון של 'בגדים' זה לא בגדים באופן של חטא אלא באופן של כבוד ותפארת, ואלו הם בגדי שבת. דין הכיבוד שנאמר בבגדי שבת "וכבדתו" זה לא רק שצריך ללבוש בגדים יותר מכובדים, אלא העומק של הדבר זה כמו שרב יהודה קרי ליה למאני מכבדותא, הבגדים שהם מדין שבת נקראים בגדי כבוד. לעומתם, הבגדים שהם מדין של יום חול הם לא משורש כבוד, אלא משורש קלקול מדין בגידה.

נתבונן, כשנאמר "חייב אדם למשמש בבגדו בערב שבת עם חשיכה", בפשטות אם הוא מחליף בגדים הוא לא צריך למשמש בבגדים המיוחדים לשבת, כי אין בהם אופן של דבר האסור, אלא אם כן יש חשש שהוא הניח בהם במוצ"ש וכדומה. אבל בעומק ההגדרה היא שאדם צריך למשמש בבגדו כלשון חז"ל (עירובין יג:) "נוח לו לאדם שלא נברא משנברא ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו ואמרי לה ימשמש במעשיו", כך נאמר על החטא שבאדם, שיפשפש במעשיו. א"כ כשנאמר בערב שבת חייב אדם למשמש בבגדו ערב שבת עם חשיכה, 'למשמש' הכוונה למשמש בבגידה שבו, במקום החטא שבו, זה עומק הדבר.

ואם הוא מפסיק בינתיים הרי שהזמן הזה נקטע, זאת המדרגה שתורתו נעשית קרעים קרעים.

א"כ הגדרנו שהזמן הוא הלבוש שנמצא בעולם העליון, ובעומק גם בהאי עלמא הזמן הוא לבוש, רק שהוא לבוש דק וזך שאינו נראה לעין, וזה הגורם לכך שצריך ללבוש מלבושים שונים לפי קדושת הזמן, בגדי יום חול ובגדי שבת וכדו', כלומר שהזמן יוצר מציאות של מלבוש, ולכן צריך מלבוש מתאים לכל זמן לפי עתו כי הזמן הוא המלבוש, ובעומק צריך להתאים את סוג הלבוש לסוג הזמן. לפי"ז ברור מדוע בערב שבת חייב אדם למשמש בבגדו, מחמת שיש כאן תהליך של שינוי בבגדים, יוצאים ממהלך הזמן של ששת ימי המעשה והבגדים המותאמים לימות החול, ונכנסים לזמן שהוא שבת קודש, ולכן הבגדים הם ג"כ במדרגה שונה. זה הסיבה לכך שחייב אדם למשמש בבגדו בערב שבת עם חשיכה, הוא חייב למשמש בבגדו מחמת שמדרגת הבגדים שהייתה עד עכשיו, ומדרגת הבגדים שיש מעכשיו זה לא אותו מדרגה של בגדים.

לפי"ז, כשאדם יוצא מהעולם והנשמה מתלבשת בזמן, באיזו מדרגה הבגדים של הנשמה? במדרגת בגדים של שבת. הבגדים של יומין דחול הם בגדים מתכלים, "כבגד יכלו עש יאכלם" (ישעיה נ ט), אין להם מציאות של קיום, משא"כ בגדים של שבת קודש שבמדרגת הזמן היא מעין עולם הבא, ויתר על כן שבת כפשוטו היא "יום שכולו שבת ומנוחה לחי העולמים, יום שכולו ארוך צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה". הבגדים של שב"ק הם בגדים מתמשכים שאינם מתכלים, והם הבגדים של הנשמה בעולם הבא.

האדם, אבל כאשר הנשמה יוצאת מהעולם, איזה לבוש יש לנשמה? אז הגוף עצמו נמצא בקבר ולבוש תכריכים, אבל הרי מבואר בחז"ל שגם בעולם הבא יש מלבוש, מה הלבוש שיש לנשמה שם? אומר הגר"א (ועוד מפרשים) שאצל אברהם אבינו נאמר "ואברהם זקן בא בימים" (בראשית כד א), אומרים רבותינו שהוא בא עם כל ימיו, וזהו עצם הלבוש שיש לנפש לעלמא דאתי, הזמן הוא הלבוש.

"שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה", קדושת הזמנים זה הלבושים דקדושה שיש לאדם. ישנם לבושים ששייכים לאדם מיומין דחול, ויש לבושים ששייכים לאדם מיום שבת קודש ושאר המועדים. הלבושים שיש לאדם מיומין דחול זה המדרגה של בגדים מלשון בגידה כמו שהוזכר, אלו חלקי המעשים הלא מתוקנים שהוא עשה; אבל הלבושים שמתגלים מכוח שבת קודש זה לבוש במדרגה של קדושה מעיקרא, או שהוא עשה תשובה על מעשיו, תשובה מאהבה שבה זדונות נהפכים לזכויות, אז נאצל לו לבוש שלם, זה נקרא לבוש של שבת קודש.

בשעה שהנפש יוצאת מהגוף מהו הלבוש שיש לה? הזמנים הם הלבושים שיש לאדם, ואם האדם ביטל את זמנו אז הלבושים שלו הופכים להיות לבושים של קרעים, זה עומק דברי חז"ל שכל מי שעוסק בתורה ושח בינתיים עושה תורתו קרעים קרעים. אז ודאי כפשוטו התורה עצמה איננה מצטרפת כי היא קרעים קרעים, כיון שהוא מבדיל בעסק התורה אבל בעניינא דידן עומק ההגדרה היא שהלבוש שלו נעשה קרעים קרעים. הרי ביחס לתורה נאמר "והגית בו יומם ולילה" (יהושע א ח), אז אמנם התורה היא למעלה מהזמן, אבל מכוח מדרגת גילוי הזמן שמתלבשת בה התורה, מכוחה נעשה לאדם לבוש של זמן,

מדרגת בגדים של שבת

ניתן את הדוגמה הברורה לכך, כשעם ישראל היו במדבר נאמר עליהם "שמלתך לא בלתה מעליך ... זה ארבעים שנה" (דברים ח ד), מה ביאור הדברים? אז כפשוטו הענן עצמו היה הגורם לכך שהבגדים יכלו לגדול יחד אתם והם לא בלו, בעצם יש כאן שני ניסים, הראשון שהם יצאו ממצרים בגיל מסוים עם בגדים במידה שלהם, וכשהם גדלו במדבר והבגדים גדלו ביחד איתם; והנס השני הוא שהרי דרך בגד לבלות, ועל זה נאמר "שמלתך לא בלתה מעליך". בעומק מדוע הבגדים שלהם לא בלו? כשבני ישראל יצאו ממצרים הם נמצאים במדרגת זמן לעצמה, דור המדבר היה דור דעה, וזה מה שגרם לכך ש"שמלתך לא בלתה מעליך", כי מדרגת הבגדים הם לא במדרגת הזמן של ימי חול שבהם נאמר "כבגד יבלו יאכלם עש", אלא במדרגת יציאה ממצרים שהיא מעין מדרגת שבת, וזהו הביאור לכך שהבגדים לא בלו, כי הבגדים שלהם היו במדרגת שבת והם לא מתבלים כדביארנו לעיל.

כל מהלך היציאה ממצרים הייתה במדרגת שבת, ספירת העומר זה זמן שהוא במדרגת שבת, "וספרתם לכם ממחרת השבת" (ויקרא כג טו); מתן תורה לכו"ע היה בשבת; תורה לא ניתנה אלא לאוכלי המן, ושבת היא תמיד במדרגה של מן, אז בעצם כל היציאה ממצרים זה מעין מדרגה של שבת קודש. דוגמא נוספת לדבר, מעין האיסור מלאכה שיש בשבת שנאמר "לא תעשה כל מלאכה" (שמות כ י), שורש הל"ט מלאכות היה במשכן, בלכתם במדבר, ומשאר מלאכות הם היו בטלים עד שבאו לארץ ישראל, זה מעין שבת. ודאי שזה לא שבת ממש, כי הרי היה ל"ט מלאכות של

מלאכת המשכן, אבל זה מעין מדרגת שבת, זה מדרגת "לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה ארבעים שנה" (ירמיה ב ב). א"כ כשהולכים במדבר ארבעים שנה "שמלתך לא בלתה מעליך" כי זה בגדים של שבת, זה לא בגדים של יום חול.

יתר על כן הרי מפורש בחז"ל שהבגדים גדלו ביחד איתם, מה כוונת הדבר? כפשוטו ודאי שזה מעשה ניסים, אבל בעומק רק כאשר הבגדים מגיעים משורש בגידה הם לא גדלים איתו, כי הם בעצם בוגדים באדם; אבל כאשר הבגדים הם משורש דקדושה של "לכבוד ולתפארת", בגד של שבת הוא לא בגד שמלבישים אותו כפשוטו על האדם אלא הוא בגד שמראה את הפנימיות של האדם כלפי חוץ, ולכן הוא גדל עם האדם, זהו שיעור הגידול של מדרגת הבגדים של שב"ק. נחדה, איך עושים בגדים של יומין דחול? לוקחים עור או צמר של בהמה ומלבישים אותו על האדם, זה דבר שבא מבחוץ לאדם, ולכן זה באמת מעין בגידה. עיקרי הבגדים עשויים מבעלי חיים, על זה נאמר "נמשל כבהמות נדמו" (תהילים מט יג), אחד מהגילויים של זה הוא כמה שאדם לוקח לעצמו בגדים מבעלי חיים. כמו כן בבגד שעשוי מכוח עצים האדם נופל לצומח במדרגת "ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגורות" (בראשית ג ז), כל אלו הם מדרגות שבהם האדם נופל ממדרגת אדם לתתא, זה עיקרם של בגדים של חול. אבל הבגדים שמתגלים בשבת הם הבגדים של כבוד ותפארת כמו שנתבאר, שהם הלבושים של הנפש.

הנשמה נקראת כבוד, כך מבואר בדברי רבותינו (בעל המאור ועוד) "למען יזמרך כבוד" (תהילים ל יג) זה הנשמה שנקראת כבוד, "כבוד חכמים ינחלו" (משלי ג לה). כידוע בשבת

מצד כך מבואר בדברי רבותינו שבשעה שהאדם לובש את בגדי השבת הוא יכול להרגיש את קדושת השבת, כי הקדושה של השבת מתלבשת בבגדים עצמם בנשמה יתירה. היה פעם מעשה בתלמידים של החוזה מלובלין שניסו לבדוק האם מה שהם מרגישים שבת קודש זה מחמת האוירה בחוץ, ורק בגלל האוירה הם מרגישים את השבת, פעם אחת כולם התלבשו עם בגדים של שבת ועשו הכל כאילו עכשיו זה שבת, עם קבלת שבת ותפילת שבת וכן הלאה, וכולם הרגישו באמת שבת, אז הם הלכו לחוזה מלובלין ואמרו לו שיש להם עדות נאמנה שכל עבודתם אינו אלא מעלמא דדמיון, כי כל הקדושה שהם מרגישים זה מה שהמנורות דולקים יותר יפה, הבגדים של האדם, שולחן ערוך, וכן על זה הדרך, זה הקדושת שבת שיש לאדם ותו לא. ענה להם החוזה שמה שהם עשו זה לא מבחן אמיתי, מדוע? כי בבגדים של שבת כשלושים אותם בשבת חל בהם קדושת שבת, ומכוח כך גם אם אדם לובש אותם ביום חול הוא יכול להרגיש קדושה של שבת. אולי זה לא עד כדי כך, אבל מ"מ רואים כאן שהבגדים של שבת יש להם אור מיוחד, האור של הנשמה יתירה שמתגלה בלבוש בשעה שהאדם לובש את אותו מציאות של 'בגדים של שבת'.

חיבור הנפש לבגדים

אם ניקח את זה לעלמא דידן, אנחנו רואים שככל שהאדם נמוך יותר החשיבות שלו נמדדת לפי הבגדים שהוא לובש, אבל ככל שהאדם פנימי יותר אז הפנים שלו הוא זה שיוצא לחוץ. אבל על מנת להגיע למדרגה הזו צריך להפשיט את התפיסה התחתונה של הבגדים. התפיסה התחתונה של הבגדים נמצאת בין אצל קטנים ובין אצל גדולים, כל

יש לאדם נשמה יתירה, אז בחיצוניות זה מתגלה בלב רחב למאכל ולמשתה, ובאופן נוסף מתגלה שהנשמה שנקראת כבוד מתפשטת לחוץ, וזה עומק הבגדים שנאמר בהם "וכבדתו", שהבגדים של שבת קודש יהיו במדרגת "לכבוד ולתפארת". א"כ 'בגדים של שבת' הם לא בגדים כפשוטו שהאדם לוקח מבחוץ ומלביש על גופו, אלא הבגדים של שב"ק זה ההתגלות של מציאותו של האדם, של נשמתו של האדם שנקראת כבוד שיוצאת מהפנים לחוץ, זה מדרגת הבגדים שמתגלה בשבת קודש.

מצד כך הבגדים והאדם זה לא שני דברים שונים, אלא הפנימיות של האדם מתגלה בבגדים. בלשון חז"ל במדרש זה נקרא כידוע "כהדין קמצא דלבושיה מיניה וביה", 'קמצא' הוא סוג של בעל חי, בימי החול הבגדים באים על דרך כלל מהבעל חי, זה בגדים שבאים מהצומח או משאר דברים אחרים; אבל הבגדים שמתגלים בשב"ק זה האור של הכבוד של הנשמה שנמצאת בפנימיותו של האדם בגילוייה כלפי חוץ, הגילוי הזה הופך להיות מציאות של בגדים, זה מדרגת הבגדים של שבת קודש. זה בגדי הקודש שנאמר עליהם "לכבוד ולתפארת", ועל הבגדים האלה לא נאמר "כבד יבלו עש יאכלם" מפני שהם לא בגדים שבאו מהנקודה התחתונה והחיצונית דקלקול, אלא זה בגדים שבאו ממעמקי מציאות הנשמה שיוצאת מהכוח אל הפועל, מהפנים שלה היא יוצאת למציאות של חוץ, ושמה מתגלה המדרגה של בגדים שנקראים בגים של שבת. זה אחד מהגילויים של הנשמה יתירה שיש אצל האדם בשבת, שבת וינפש זה מלשון יתר, נפיש, ולכן האור של הנשמה מאיר שהוא מתפשט גם בבגדים הגשמיים של האדם.

אלא שורש הבגדים האלה זה שהמציאות של הבגידה הפכה להיות אצלו חביבה בעיניו. מעין כך אמרו חז"ל על יוסף שהיה מסלסל בשערו, כיון שאדם מסלסל בשערו וכדו' היצר הרע אומר הדין דילי הוא, הוא שייך לי, כי כל כוח הבגידה מחבר את האדם לאותו מקום.

אבל בשעה שהאדם בז ביזיון אמיתי לכל מה שהעולם מצהיר, לכל מה שהעולם חושק אחריו, ולדידיה מציאות הבגדים כשלעצמה אין לה שום מקום מהצד התחתון שבו, אלא רק באופן של גדר צניעות וענוה, אז הוא מפשיט את עצמו מהתפיסה של הבגדים של יומין דחול. בדורנו זו עבודה, וזו עבודה לא קטנה, מחמת שבני אדם גדלים בדור שבו האדם נמדד לפי היוקר והחשיבות של הבגדים שהוא לובש. העבודה הזו היא לעקור מעצמנו את התפיסה הנקראת 'בגדים של חול', זה מה שנאמר חייב אדם למשמש בבגדו בערב שבת.

למשמש בבגדו היינו לבדוק כמה חיבור יש לו לאותו מציאות של בגדים, כפשוטו ודאי שיש כאן סוגיא של מוקצה, אבל יש כאן סוגיא שהוא ממשמש בבגדו לבדוק כמה הוא מחובר לסוגיא שנקראת בגדים. אצל נשים זה סוגיא אחרת, יש בבגדי צבעונין דין של שמחה. אבל אצל אנשים המציאות של אותם בגדים צריכה להיות באופן כזה שחייב אדם למשמש בבגדו ערב שבת עם חשכה, ועל זה נאמר "אמר רב יוסף הלכתא רבתי לשבתא", מה הגדר של ה'הלכתא רבתי'? כאן מונח בעצם ההעתק מיומין דחול לכניסה לשבת קודש, האדם צריך לעקור את עצמו ממדרגת יומין דחול ומהלבוש דחול, והמשמוש בערב שבת בבגדיו מה הוא? למשמש כמה הוא מחובר לבגדים האלה מהצד התחתון שבו.

אחד לפי ערכו. כל אדם כשהוא לבוש בצורה מסוימת אז ההרגשה של הנפש שלו היא אחת, וכשהוא לבוש בצורה אחרת אז ההרגשה של הנפש שלו משתנה, עד כדי כך שיש כאלה שחלק לא קטן מחייהם מסתובב סביב הבגדים, באופן שהדעת נמצאת בתוך הבגדים, הממון הרב נמצא בתוך הבגדים. הרי כל העולם כולו מלא בצורת חיים הזו שהחשיבות, המציאות, הכבוד וההשתייכות של האדם, הכל נבנה לפי הבגדים, התפיסה הזו של בגדים היא תפיסה שבאה ממקום הבגידה, היא באה מאותו מקום שהאדם כל כך חושק כבר בחטא, בבחינת 'כלב שב אל קיאו', הוא חושק באותה נקודת הקלקול שמה שהיה אופן של קלקול של תפירת בגדים הופך להיות החביב בעיניו, ושם הוא משקיע את כל דעתו וחשיבותו.

כל זמן שהאדם מרגיש חשיבות לבגדים מהצד החיצוני שבהם, מהצד התחתון שבהם, מהיומין דחול שבהם, החיבור שלו לבגדים של שבת לא יכול להתגלות בצורה שלמה. על אף שבחיצוניות יש לו בגדי שבת, והוא מקיים את הדין של "וכבדתו" שבגדי השבת שלו באמת יהיו שונים מבגדי היום חול, אבל מכיוון שמדרגת נפשו מחוברת למקום של בגדים משורש בגידה, לא יתכן שקדושת השבת שלו תוכל להתגלות בצורה הנכונה. באופן כזה לא ייתכן שהאור של הנשמה יתירה שבו יתפשט מהפנים לחוץ ויתגלה בבגדים שלו, ואז במקום שהאור יתגלה הנשמה הולכת והופכת להיות גחלת לוחשות, או פחות מכך עוממות, והאור הולך ונעלם ומכוסה. כל זמן שהאדם מקושר לבגדים של יומין דחול, אז הם לא רק ענין של תאוה, וזה לא רק ענין של כבוד חיצוני, וכמו"כ זה לא רק ענין שנראה שהוא משתייך לאנשי החוץ, שזה ודאי נכון אבל לא זה עיקר השורש של הבגדים האלה,

מקום רב, יש צורך בעומק גדול באדם ע"מ להתנתק מכל אותה מציאות. הגילוי הגמור של אותו ניתוק הוא כאשר יש אופן של צרה, "שק ואפר יצע לרבים" (אסתר ד ג), זה הביטול הגמור של מציאות של בגדים, זהו תיקון השק כמו שמבואר בדברי רבותינו.

וככל שהנפש מגיעה לאותו מקום שהבגדים הם אינם לבינו כלום, כאן נעשה הנעתקות מהיומין דחול, והאדם נכנס למדרגה של שב"ק, ואז הבגדים שהוא לובש בשבת קודש מתגלה בהם הקדושה של שבת, ומהפנים מתגלה למציאותו של חוץ. אז מתקיים באדם "מבית ומחוץ תצפנו" (שמות כה יא), מבית בפנים זהו אור הנשמה, ומחוץ אלו הבגדים של שבת קודש, ואז מה שנמצא בתוכו זה האדם הקדוש בקדושתה של השבת.

ככל שהמשמוש הזה הוא משמוש אמיתי והאדם באמת מתנתק מהלבושין של יומין דחול, אזי האדם מקבל את התואר 'תלמיד חכם'. יש בגד מיוחד לחכמים, חלוקא דרבנן כמו שאומרת הגמ' בב"ב, הזכרנו פעמים רבות שתלמיד חכם איקרי שבת, וא"כ אצלו הבגדים זה הגילוי של ה'פנים' שיוצא למציאות של חול, שזה סוגיא בפני עצמה, אבל כל זה כמובן רק במידה והוא קיים את האמרה "חייב אדם למשמש בבגדו בערב שבת".

כיון שהכוח הזה של חיבור לבגדים נטוע עמוק בכל הדורות, אבל בדור דידן בפרט, ובפרט בימי הנעורים שהכוח הזה נקשר לאדם עמוק מאוד בנפש, ויתר על כן כאשר האדם בונה בית הסוגיא של בגדים תופסת

שאלות ותשובות

של קלקול כמו שאמרתם, אבל יש גם צד הפוך שהחלוקא דרבנן שהוא ה"מדו בד" של דרבנן יאיר בו את אותה נקודה. אבל הני מילי אם זה יהיה נקודת פתח של צוהר שהתעורר ואז הוא יכיר שזה אינו שלו, ויחזור למקומו הראוי לו ויתעלה לפי זה ממדרגתו, אבל אם הוא ימשיך ללבוש את זה כסדר אינו אלא נפילה וכמעט לא הועיל שום דבר.

שאלה: מה שבגד חדש מכובד משמח זה גם לא משהו חיובי?

תשובה: מה שאתם אומרים מורכב משתי נקודות, ונחדד, יש מה שדבר חדש משמח את האדם בכלל ולא דווקא מציאות של בגדים, לכן אנחנו מברכים שהחיינו על כל דבר של חידוש, גם על כלים וכדומה, אבל זה דק מאוד כי כשהאדם למשל קונה שולחן חדש או אכל פרי חדש, יש מה שהוא שמח בעצם נקודת החידוש שבדבר, ויש את ההלבשה במה שהוא שמח, אדם שמברך שהחיינו על

שאלה: הגמ' מספרת ששמו לו חלוקא דרבנן בשביל שהוא יתחיל ללמוד, לכאורה זה אמור לגרום הפוך כי הוא לא בדרגה הזו?

תשובה: מה שאתם מציירים זו דוגמה שלוקחים דבר שהוא למעלה ממדרגתו של האדם, ובאופן כזה יוצרים לו חיבור למקום יותר עליון מהם. ניתן את הדוגמה הפשוטה לכך, לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיום הכיפורים שבנות ישראל יוצאות בבגדי לבן שאולים, מהם בגדי לבן שאולים? בכל בגד נאמר "מדו בד" שתהא כמדתו, זה נאמר בבגדי כהונה, אז כל בגד צריך שזה יהיה כמידתו, מה קורה כשראובן שואל משמעון בגד? אז כפשוטו הבגד שייך לשמעון וראובן שאל את אותו בגד, אבל בעומק כיון שהבגד הזה הוא כמידתו של שמעון וראובן שואל אותו, אז הוא מקבל את מידתו של שמעון שהתלבש אצלו. אז כשמלבישים חלוקא דרבנן למי שאינו שייך לשם כמובן יש כאן צד מסוים

תשובה: זה סוגיא קשה מה שאתם אומרים, למעשה נפסק שאדם שיש לו בגד חדש צריך לברך, אדם שאין לו שום חיבור לעולם הזה, כשהוא לובש בגד חדש הוא צריך לברך או לא צריך לברך? הרי מעשים בכל יום שהאדם אוכל כל שנה פרי חדש והוא לא כל כך שמח בפרי חדש, ולדידיה אם היו מביאים פרי אחר היינו הך, אבל עכשיו הגישו לו על השלחן את הפרי הזה אז הוא אוכל את הפרי הזה, על זה מברכים שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה? זה בעצם אדם שנמצא לא פה ולא שם, הוא לא נמצא לא בעוה"ז ואין לו חיבור לפנימיות, אין לו את השמחה מהנקודה החיצונית וגם אין לו את השמחה מכוח עצם כוח ההתחדשות שנמצא כאן. אז האדם החיצוני שמח בנקודה החיצונית הפרי החדש והבגד החדש, ואדם פנימי שמח בעצם נקודת החידוש, אבל אדם שלא מחובר לא לפנים ולא לחיצוניות אז הוא תלוש מכאן ותלוש משם, ושם באמת נמצא עומק נקודת הקושי שאתם אומרים. לדינא זה שאלה למעשה, אם לשמוח על מה שבני אדם שמחים עליו, ועל אף שהוא עצמו לא שמח מברכים.

שאלה: מדוע מסלסל בשערו של יוסף שער זה ענין של בגדים, הרי לכאורה זה חלק מגופו של האדם?

תשובה: כל סוגיית השערות אצל קומת האדם זה סוגיא רחבה עד למאוד, יש לה כמה וכמה פנים, סוגייה אחת של קומת אדם בשערות שזה הנקודה הכי גבוהה באדם, וסוגיא נוספת באדם היא שנקודת ההתחדשות שבאדם באיתגליא נמצאת בשתי נקודת גלויות, או בשערות או בצפרניים. יש עוד קומה אחת שנמצאת בשערו של האדם, היופי שנמצא במקום השערות, מסלסל בשערו, יש אופן שמסלסל בשערו מחמת שזה הנקודה הכי עליונה והוא נותן אותה ליצירה"ר. יש את הנקודה שמסלסל בשערו שנקודת החידוש שבו הופכת להיות נקודה ששייכת למציאות של היצר הרע, ויש

זה שיש לו עכשיו פרי חדש והוא שמח בפרי החדש, אז אם עיקר השמחה שלו היא בפרי אז הוא נפל, הוא חי חומר של פרי, אולם אם עיקר השמחה שלו הוא בחידוש שבדבר שם זה הצורה האמיתית שעל זה בעומק נאמר שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה. מה זה שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה? אדם נמצא עכשיו בגיל חמישים ונותנים לו בגד חדש, והוא חושב שחמישים שנה הקב"ה החיה אותו בשביל שהוא יקבל את אותו בגד? הרי הדעת לא סובלת כזה דבר, אלא ביאור הדבר הוא שהחיינו וקיימנו לזמן הזה שיש לו נקודה של התחדשות, יש מחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית שזה בשורש האוריינת, ויש את ההתגלות של החידושים שמתגלים בעולם זעיר פה זעיר שם, ועל זה מברכים בעומק שהחיינו. אז אם האדם מחובר בעיקר לנקודת החידוש החיצונית שבדבר זה שורש לנפילה, אבל יש את עומק תשוקת החידוש שבנפש שמכוח כך זה מתלבש בכל מיני דברים. החידוש הזה הוא חלק מטבע יצירתו של האדם מצד שלימותו, כמובן שזה צריך להיות שעיקר חידושו יהיה בשורש של הרוחניות, אבל סוף כל סוף הוא בעל חומר וגם שמה האדם צריך איזה שהוא נקודה של חידוש.

שאלה: האם גם בכיבוס יש נקודה של חידוש?

תשובה: יש נקודה מצד הנוחות שיש לגוף בדבר מצד מה שהבגד נקי. מצד נקודת החידוש, יש מצד הבגד שבבגד, ויש מצד נקודת הנקיות. שאלתם מעיקרא מצד חידוש ומצד מכובס, בדקות כל כיבוס יש לו צד מסוים של חידוש, אבל ההגדרה הפשוטה היא שגם נקיות מסוימת מביאה לידי נקודה של שמחה, בדקות יש בזה איזה שהוא צד של חידוש.

שאלה: אחד יש לו בגד חדש והוא לא נהנה ממנו, הוא ג"כ מברך שהחיינו כי יש חידוש?

יתר על כן יש בן אדם שלזמן מסוים הוא מבטל את נפשו והוא הופך את נפשו ל"נפשי כעפר לכל תהיה", אז לזמן מסוים הוא משתמש ג"כ באותה צורה של בגדים מרופטים, אבל הדברים האלה הם עדינים מאוד בנפש, הרבה פעמים האדם משייך נקודה שכתובה בדברי רבותינו למעליותא, נניח בדוגמה מסוימת ללכת בבגדים בכזה צורה, והוא משייך את זה למעלתו העליונה, ובאמת זה אינו אלא נקודות חלשות בנפש שהתלבשו על אותו דבר והוא רואה את זה למעליותא.

שאלה: מה הפשט שהזמן זה הלבושים, האם זה המעשים?

תשובה: יש מעשים ויש זמן, זמן הוא מציאות לפני מציאות של מעשים. ניתן את הדוגמה הפשוטה שאתם מציירים כנקודת חילוק בהירה, יש את ששת ימי המעשה ויש את שבת קודש, בששת ימי המעשה הגדרת הדבר זה ששת ימי ה'מעשה', מצד כך באה עומק ההגדרה שלכם שאתם מחברים שזמן נתפס עם מעשה. מאיפה התפיסה הזו נובעת? זה נקרא ששת ימי המעשה, כל דבר נאמר בו "ויאמר", "ויעש", נברא ביום הראשון נברא ביום שני וכן על זה הדרך, זו תפיסה שנובעת שכל זמן הוא באופן של מעשה, אבל מה מתגלה בשבת קודש? "כי בו שבת מכל מלאכתו אשר עשה", אז מתגלה זמן שאין בו מעשה, כאן מתגלה סגולת הזמן כמציאות של זמן לעצמו. בתפיסה החיצונית של הנפש כל זמן נתפס כנקודה של איך עושים ומה עושים, קדושת שבת מגלה שהזמן עצמו יש בו סגולה, אין כוונת הדבר שלכן האדם לא ילמד תורה, רק הזמן עצמו מונח בו מציאות של כח לעצמו.

כל זמן בעצם נקרא זמן מלשון שהדבר מזומן, יש מזומן לקדושה ויש מזומן לקלקול, מזומן לבית הכסא וכן להיפך, מה כוונת הדבר זמן? יש שס"ה ימים בימות החמה ושנ"ד ימים של שנת הלבנה, מה הגדרת הדבר? כל יום ויום יש בו הארה אחת מסוימת שבאותה יום היא

את הנקודה של היופי כפשוטו ששם זה בודאי שייך ליצר הרע, זה בקצרה שלש פנים לסוגיא.

שאלה: יש את הסוגיא של לבישת שק, אדם שלובש בגדים קצת מרופטים זה בעצם שק?

תשובה: בימי השובבי"ם אחד מהתיקונים שנתבארו בדברי רבותינו זה 'תיקון השק', יש את סגולת השק מצד נקודת שלימותו שזה כבר סוגיא של ארבע מאות כמו שמבואר בדברי רבותינו. יש הבחנה מסוימת שכל דבר שיש בו נקודה מסוימת של ביטול של בגדים שלמים זה מקצת של אותו דבר. אבל עוד פעם יש סגולה מיוחדת בלבוש שק, שק ואפר יוצע לרבים, לובשים שק זה סוגיא בתענית ועוד, ויש עדיין את הסוגיא של הפקעת מציאות הבגדים שכל לבוש שאינו שלם זה מעין שק.

אם נגדיר בצורה יותר בהירה, יש בני אדם שהסיבה שהם לובשים בגדים בזויים זה מחמת שהנפש שלהם נמצאת במדרגת נפש הבהמית שהיא שפלה בתוך עצמה, זה לא נובע מרוב מעלתם שהם דבוקים ברוחניות והחיבור לעולם הזה טפל אצלם, אלא מחמת שכל מציאותם הפנימית בלתי מתוקנת, ומציאותם החיצונית בלתי מסודרת, ולכן לא איכפת להם ללבוש בגדים קרועים מלוכלכים וכן על זה הדרך. זה סוגיא אחרת לגמרי לגמרי, מצד כך מבואר בדברי רבותינו שהבגדים מחד הוזכר שהם במדרגה של זמן לאדם, אבל מאידך הוזכר שהם במדרגה של שמירה, הדוגמה הפשוטה יש את הגמ' בר' יוחנן שקרא למאני מכבדותא, אבל מצד שני האי מעלה ארוכה והאי לא מעלה ארוכה הם שומרים את האדם, וכאשר האדם לובש בגדים שאינם מתוקנים זה יכול גם ליצור לו פגם בנפש. חלק מבני האדם שלובשים בגדים שאינם מתוקנים זה מחמת דקדוקי עניות שזה סוגיא נוספת, אבל לפעמים זה נובע לא מכוח מדרגה אלא מכוח כך שהאדם נמצא במקום נפש בהמית בלתי מסודרת בלתי נקיה, מצד כך הוא צריך להתרגל ללבוש בגדים מסודרים ופשוטים.

עצמו לאותו דבר, כמו שכל מעשיו של האדם הם על מנת שהוא יביא את עצמו להיות מזומן לחיי העולם הבא, אז כל עבודת האדם מה היא? דבר ראשון להגיע למדרגת הזמן, להגיע למדרגת הזמן כלומר שהוא מזומן לאותו דבר, מי שמזומן לאותו דבר אז כל הקדושות מצד מדרגת הזמן משפיעים עליו.

שאלה: מי שלמטה מן הזמן אז אין לו את קדושת הזמן?

תשובה: מי שלמטה מן הזמן זה רוב רובם המוחלט של בני אדם, ורוב רובם המוחלט של בני אדם כשמגיעה שבת קודש והם מתעוררים בבוקר הם צריכים להיזכר איזה יום הוא לפי כל מיני סימנא מילתא שיש להם, ואם הם קצת מתבלבלים הם יכולים ח"ו לעבור איסור דאורייתא עד שהם קולטים איזה יום זה, וזה מחמת שאין להם קדושת הזמן בנפש. אלא מאי? סוף כל סוף אע"ג דאיהו לא חזי מזליה חזי, אז יש איזה שהוא הארת הזמן שבוקעת משורש הנשמה ומשתלשלת בצורה מסוימת לאדם.

המשך שאלה: מה העבודה שלו בשבת, רק דברים חיצוניים של שבת?

תשובה: בודאי שהוא צריך לנסות להיכנס לתחילת הנקודה הפנימית של מציאות של שבת קודש.

המשך שאלה: זה דרגה פנימית, זה לא ביום אחד, אפשר להתעלות לדרגה שהוא לא שם?

תשובה: כל אדם מהמקום שבו בדיוק הוא נמצא צריך להתקדם ולעבוד בדיוק על השלב הבא מאותו מקום שבו הוא נמצא.

המשך שאלה: אם אחרי שהוא התעלה הוא מרגיש שהוא לא הגיע למדרגת זמן?

תשובה: אז לאיפה הוא התעלה.

המשך שאלה: הוא עשה את מה שהוא יכול לעשות והוא לא הגיע למדרגת זמן?

מזומנת להאיר, זה נקרא זמן. בלשון רבותינו (בג"א ועוד) זמן זה בגימטריא 'אדם' ו'בהמה' זמן ענינו הארה עליונה בקומה תחתונה, זה נקרא זמן. אין לך יום דומה לרעהו, אין לך שעה דומה לחברתה כלשון רבותינו, לכל זמן וזמן יש הארה אחת שמאירה באותו זמן, וככל שהאדם זך יותר אז הזמן מאיר בו את אותו מציאות של הארה. זה נקרא קדושת השבת, וזה נקרא קדושת המועדים, עיקר גילוי הזמן באופן של הארה גמורה מתגלה בימים טובים, בשבת וימים טובים, אבל זה תפיסה שכל מדרגת הזמנים זה מציאות של הארה, ועוד פעם, היא נקראת זמן מאותו לשון שעכשיו האור הזה מזומן לדבר, מעין מה שנאמר מזומן לחיי העוה"ב, כלומר הוא עומד במצב שהוא מוכן לעולם הבא, כך בזמן הדבר מזומן לאותו מציאות של הארתו.

אלא מאי? רוב בני האדם לא נמצאים במדרגה של זמן, יש מדרגה שלמטה מהזמן, יש מדרגה של זמן, ויש מדרגה שלמעלה מהזמן, למעלה מהזמן זה כבר למעלה מעל גבוה מעל שומר, אבל גם מי שנמצא במדרגה של זמן אצלו קדושת שבת היא פשוטה, קדושת מועדים היא פשוטה, כאדם שנכנס לחדר שפשוט לו שהוא נמצא בחדר, כך כשהוא נכנס לזמן אז הוא גם היה מרגיש את קדושת שבת. למה רוב בני האדם לא מרגישים קדושת שבת? כי הם לא נמצאים במדרגה של זמן, הם נמצאים במדרגה ששאלתם בהתחלה באופן שזמן זה מעשה, כמו ששת ימי המעשה, ואם כל זמן נתפס אצלם כמעשה אז מה קורה כשמגיע קדושת שבת? עכשיו זה לא נתפס כמעשה, שם זה קדושה כמציאות לעצמה, אז האדם מחפש בשבת מה לעשות, אם זה רק לחפש מה לעשות אז זה לא שבת. אם זה גם מה לעשות זה עוד סוגיא של שבת, לעבדה ולשמרה בצד העליון, אבל קדושת הזמן היא קדושה כמציאות לעצמה. בעומק ההגדרה היא שכל המעשים שהאדם עושה נקראים תיקון הזמן. בלשון ברורה הוא מתקן את עצמו להזמין את

תשובה: ניתן את הדוגמה בעלמא, אדם נמצא ביום ראשון בשבת והוא רוצה להגיע מחר לשבת קודש, מחר זה יום שני, מחר זה לא שבת, אז יש את הזמן שהוא יגיע לשם.

המשך שאלה: אם בשבת הוא מנסה להרגיש את הזמן והוא לא מרגיש?

תשובה: אצל רוב בני אדם לנסות להרגיש את הזמן זה להיכנס לדמיונות. הרי הוא לא נמצא במדרגה של זמן אז איך הוא ירגיש את מציאות הזמן? אדם נמצא כאן בחדר והוא מנסה להרגיש חידקים, אם זה לא במציאות של הגבולות שבו הוא נמצא עכשיו זה לא יעזור לו שהוא ינסה להרגיש דבר, הוא צריך להגיע לדקות המסוימת שזה אותה נקודה תיקלט אצלו בנפשו. זה שיש קדושת שבת דברי חכמים נאמנים, וזה שזה משפיע בשורש הנשמה זה גם דברי חכמים נאמנים, אבל אם הוא לא נמצא במדרגת הזמן אז הוא לא מרגיש את קדושת הזמן. הוא יכול לפעול לעבוד באותה נקודה שבה הוא נמצא עכשיו ולהתקדם עוד שלב מסוים לקדושת השבת. להרגיש את קדושת השבת עכשיו זה לא בחלק של הבחירה שלו, זה החלק שלמעלה מבחירתו.

המשך שאלה: איך זה מתבטא השלבים של עד להרגיש את הזמן?

תשובה: מאוד קשה לענות על מה שאתם אומרים, כי הרי ריבוי מדרגות של בני אדם זה עד אין קץ, וכל אחד בדיוק מאותה נקודה שבו הוא נמצא הוא צריך להיכנס לשלב הבא, אז אי אפשר לענות על שאלה שתלויה איפה כל בן אדם נמצא, באיזה יחס בדיוק הוא יתקרב יותר לקדושת השבת. אם נעמיד סולם של אדם מסוים במקום מסוים יהיה אפשר לענות על כזו שאלה.

המשך שאלה: באיזה נקודת עבודה זה שייך, האם יש נקודה מסוימת שעל ידי זה מגיעים לבחינת הזמן?

תשובה: אני יחדד את מה שנאמר קודם רק טיפה יותר בהרחבה, הגדרה של זמן כמו שהוזכר ענינו שהאדם מזומן ועומד לאותו דבר, זה ההגדרה שנקראת זמן. ניתן את הדוגמה הפשוטה והשורשית ומכאן ואילך "אידך זיל גמור". מצות תלמוד תורה נאמר בה "והגית בו יומם ולילה", אז יש אדם שבעצם המצב של הנפש שלו הוא שהוא לא לומד, אלא מאי? קבעת עתים לתורה אז הוא יושב ולומד, מעין ק"ש שחרית וערבית, אז האם הוא מזומן בכל רגע לתלמוד תורה? התשובה היא לא, רק הוא מזמן את עצמו לעתים מסוימים. מה עומק ההגדרה של "והגית בו יומם ולילה" לעניינא דידך? יומם ולילה זה לשון של זמן, כלומר שהוא כל רגע מזומן לעסק התורה, זמן ענינו כאשר האדם הגיע למדרגה שהוא לא צריך הכנה לאותו דבר. יש מעשה עם החפץ חיים בכנסיה הגדולה שהתכוונו להתחיל מנחה והחפץ חיים הסתובב לרגע אחד ומיד התחיל מנחה בלי להתכוון בכלל, והרי החסידים הראשונים שוהים שעה אחת? אז הרב פינקוס אמר שלפי הבנתו זה המעשה הכי גדול בעולם שהוא שמע על החפץ חיים, כי אם החפץ חיים לא היה במדרגה שהוא מזומן מיד להתפלל הוא היה מכין את עצמו, ואם הוא לא הכין את עצמו כלום זה אומר שהוא עומד ומוכן כל רגע לדבר עם בוראו, זה נקרא אדם שנמצא במדרגה של קדושת זמן. יכול להיות שזה קדושת זמן של תורה, וזה יכול להיות בקדושת זמן של תפילה, כל אחד לפי מדרגתו, במדרגה שהאדם נמצא בזמן, כלומר שהוא מזומן לדבר כפי שהוא ולא נצרך לו מציאות של הכנה, ואידך זיל וגמור על כל העניינים כולם איפה נקודת הזמן ששייכת לכל ענין וענין בפרטות.

(בשבת קודש 012 בגדים של חול וש"ק - שבת יב עמוד א)

מספר שיעור בקול הלשון #1132691

סוגיות במחשבה

בגד

יט) וז"ל, בא גד היא (בגימט') עשר, וכו', בגד, ט' חסד אחד, גד גימ"ל דל"ת, גמול דלים, ואילו היה בארץ, היה חייב בלקט שכחה ופאה שהם לעניים, שנאמר (ויקרא, יט, י) לעני ולגר תעזוב אותם, כשהלך בחוץ לארץ חסר, עכ"ל.

ועיקר בחינת גד יתגלה באחרית הימים בשני פנים, כמ"ש בפנים יפות (שם) וז"ל, יגוד עקב, שזכות המתחיל לגמול דלים שבסוף הדורות יהא הוא המסיים לגמול דלים, והיינו דאמר והוא יגוד עקב. עי"ל ע"ד שכתוב בב"ר (עא, יב) בפסוק בא גד, שבא מי שעתיד לגדד משתיתן של אוה"ע, ומנו זה, אליהו וכו', וניבא עליו יעקב שיתעלה להיות כמלאכי האש שנאמר בהם ה' מספר לגדודיו. וז"ש גדוד יגודנו, שיתחבר וימשך עם גדודי אש (היפך מים, עיין ערכים בקבלה), ובאחרית הימים יבוא לבשר את ישראל, וז"ש והוא יגוד עקב, שבסוף הימים יתגלה וימשך עם ישראל לבשר אותם על הגאולה וכו', עכ"ל. ומכוחו יעשה בגדים למלך המשיח.

כתיב (בראשית, ל, יא) ותאמר לאה בגד (בא - גד), ותקרא את שמו גד. וזהו בגד, ב-גד, בא-גד. וביאר רש"י על אתר וז"ל, בא מזל טוב, עכ"ל. ובפרטות אמרו (שבת, קד, ע"א) ג-ד, גמול דלים. וכתב בספורנו (שם, ט) וז"ל, וגד הוא סימן ומזל טוב שיזיל בנים אחרים, עכ"ל. וזהו גומל דלים, טוב ומיטיב לאחרים, שעל ידו נוזלים בנים אחרים.

וכן נתפשט ע"י גד הארת גדי, למעבר הירדן. וכמ"ש בצרור המור (בראשית, ל, כב) וז"ל, שהמן היה כזרע גד, מגיד עתידות. ואולי על זה קראתו לאה גד, ואמרה בא גד, לפי שהיה עתיד לישאר בחוצה לארץ (ובעומק נכנס להילחם והמשיך קדושת א"י למעבר לירדן), וכמ"ש (זוה"ק, ח"ג, קנה, ע"ב) והוא כזרע גד לבן, מה זרע גד לא עבר לארץ, אף המן לא עבר לארץ, דכתיב (במדבר, טז, לה) את המן אכלו עד בואם אל ארץ נושבת אל קצה ארץ כנען, עכ"ל. ובעומק, רצונו להיקבר עם משה, ועי"ז יושלם בחינת אות א' שנחסר במילת בגד, בא-גד. עיין זוה"ק (ח"א, רמד, ע"ב)

אולם מה שלא זכה להיכנס לארץ ישראל, יש בכך חסרון, וכמ"ש בשפתי כהן (בראשית, מט,

מדור
רל"א
שערים

צירוף
ב-ג ♦ ב-ד ♦ ד-ג

מדור רל"א שערים

ב-ג • ב-ד • ג-ד

ב - ג

פרוד של מעלה ומטה. והוא בחינת גבול, גב-ול, כי כל אחד עומד על עמדו בגבולו, לכדו.

והיפך מגבול נעשה גיבול, גבל, גב-ל, לשון ערוב, גיבל את עפרו, מגבל, ועי"ז נעשה צרוף של הנפרדים, כח ג' מצרף הב' כנ"ל. והוא עומק המדרגה הנקראת גבור, גב-ור, כי בפשטות כח הגבורה, תוקף וחזק נלחם ומפריד. אולם בעומק איזהו גיבור הכובש את יצרו, והן הן גבורותיו ששומע ושותק (כמ"ש ביומא סט ע"ב). והיינו שכח הגבורה בפנימיותו הוא לחבר שני דברים נפרדים והוא תיקון הפרוד מיניה וביה, כי שורש הפרוד גבורה, והשורש לתקנם ולאחדם נגד טבעם הקלוקל, אף הוא ע"י גבורה.

והוא אפוא מדרגת בגר - בוגרת, גב-ר. כי היפך בוגר, קטן. הקטן תפיסתו כל דבר בקטנותו, ולכך אצלו הכל נפרד, כי אם יתאחד יהא גדול. לעומתו הבוגר מאחד. ויתר על כן, ככל שהדבר נמוך יותר כן נפרד יותר וככל שעליון יותר, מאוחד יותר, שזהו סוד עולם עליון, בני עליה. וזהו לשון גובה גב-וה. כי להגביה דבר היינו לאחדו. ובדקות יותר להפוך את גבו לפנים. ולכך הלבוש שע"ג הראש נקרא מגבעת, מלשון גובה. וכן גביע נקרא כך מלשון כוס ישועות אשא, שנאמר להגביה את הכוס. גביע - גבוה. וכן העליון יותר מחבירו נקרא גביר, הוה גביר לאחיק (בראשית כז, כט). וכן גבירה, מפני שרי גברתי (שם טז, ח). והוא בחינת אבני אלגביש, כמ"ש בברכות, שעמדו "על גב" איש. והוא בחינת שגב, אשגבהו, ש-גב. כי דבר נשגב מהותו עליון בערכו ואינו רואים את פניו אלא את גבו, בבחינת אחורי יראו פני

והבן שמהות ב' ענינו ב' קצות ימין ושמאל, שאינם מחוברים יחדיו, בחינת שנאה, מלשון שנים. ומהות ג' כח אמצע המחברם. וכאשר גובר ב' על ג' זהו מקור הפרוד. והוא בחינת בגד מלשון בגידה, כי הבוגד מפריד הדבקים ובוגד בנקודת אמצע המחברם. וכן כאשר מחבר ב' שאינם בר צרוף, מעשה זנות נקרא עגבה, עגב, ע-גב. כי בין איש ואשה יש שכינה ביניהם המצרפם, אולם מעשה זנות זהו שנים ללא כח שלישי המצרפם.

וזהו בחינת גב של אדם, כי צרוף של ב' באופן שלם הוא בחינת פנים בפנים, אולם כאשר הצרוף אינו שלם הוא בבחינת אחור, כמ"ש (בבבורות ח ע"א) הכל משמשים פנים כנגד עורף חוץ משלשה שמשמשים פנים כנגד פנים ואלו הן, דג ואדם ונחש, ומ"ש הני תלתא, כי אתא רב דימי אמר, אמרי במערבא הואיל ודברה עמהם שכינה. והרי שכולם אין להם צרוף שלם. ויתר על כן אמרו שם, גמל אחור כנגד אחור. גמל אות גימ"ל ששלט בה פרוד של ב', ולכך הוא דיקא אחור באחור. וע"ש כן נקרא החגב, מלשון ח-גב, כולו גב.

והוא בחינת גנב, גב-נ. כי גנב עשה אוזן של מעלה כאילו אינה שומעת, ועין של מעלה כאילו אינה רואה, היפך מדרגת צדיק דאחיד בשמיא וארעא, מחברם, הגנב מבדילם. כי איתא בגר"א, שמים ארץ, ואדם המחברם, אולם גנב הוא המבדיל, בחינת רקיע המבדיל בין עליונים לתחתונים. והרי שאצל הגנב נעשה ב' נפרדים. והבן שיש פרוד של ימין ושמאל, ויש פרוד של פנים ואחור, ויש

גבל, גבול, גבור, גבע, גביע, גגר, גבעון, גגב, גבח, גביר, גבן, גבריאל, גברת, גרב, נגב, שגב, גבינה, חגב, מגבעת, עוגב, עגבים.

לא יראו. והבן שהעליון בערך עצמו מאוחד כולו פנים. ובערך התחתון שאינו משיגו כולו גב, נשגב.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אביגל, אבישג, אלגביש, ארגב, שגב, בגד, בג, גבה, גב,

ב - ד

הכבד עומד לעצמו ורחוק מן הצרופ. וכן אבר הכבד באדם, כולו דם, מקום הנפש, כי הנפש הוא האדם, נפש שיתופא דגופא, ששורשה מן העפר, פרור, פרוד. משא"כ הרוח שנוטה לצרופ, ויתר על כן הנשמה, שהויתה דבקות. ומצד הרוח, "רוח ממללא", כאשר אינו בתיקונו נצרך לדובב שפתי ישנים. דובב, בד-בו. והבן שמצד מדרגת הרוח, "רוח ממללא", ישנו כח הדיבור, דבר, בד-ר, וזהו כאשר זהו דיבור של קלקול לשה"ר, מפריד בין הדבקים, הורג שלשה, מדבר שומע ומי שמדברים עליו, היפך איחוד ג', כנ"ל. וכאשר זהו דיבור של טוב, הוא זיווג, חיבור, ראוה מדברת. ויתר על כן "ודבק באשתו", דבק, בד-ק. כי מתחלה צריך לבדוק באחיה שהנושא אשה צריך לבדוק באחיה, בדק בד-ק, ובודק האם היא ראויה לצרופ, או לבדידות. וכאשר מברר שראויה לצרופ דבק בה כדבילה, שדרכם להתדבק זה בזה. דבלה, בד-לה. והוא בחינת זבולון, שנאמר (בראשית ל, ט) זבדני אלקים אתי זבד טוב. זבד ז-בד, לשון של מתנה, שע"י המתנה מצורפים יחדיו. והוא בחינת נדב, נ-בד. שע"י נדבה, נתינה מצורפים כנ"ל. וביתר שאת הוא בחינת אבינדב. כי מחד יש בו אותיות אבד, שורש הלכד כנ"ל, אולם מתקנו ונהפך לנדב. מאבד לנדב. ונתהפך מעוקץ של דבורה, פרוד, דבורה בד-ורה, לדבש שלה, דבש, בד-ש, כי טבע הדבש להתדבק היטב. וכן דבש תמרים, שיש באילנו של לולב, לב אחד כמ"ש בסוכה.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: כבד, אבד, אבידן, אבינדב, אביעד, בגד, בד, דבש, בדק, כדד, בודד, כלאדן, בלעדי, בעד, כרד, דב, דבורה, דבר, דביר, דבק, דבלה, דובב, דיבון, כבוד, כדל, דאבון, זבד, נבוכדנצר, נדב, עמינדב, רביד, עבד, לבד, בדק.

שורש הבדידות. לבד, ל-בד. וכן בדל, ל-בד. וזהו בחינת אבד, א-בד. כי כאשר נאבד דבר, נפרד הנאבד מן האובד, וכל אחד מהם נמצא לבדו. וזהו עומק מהותו של בגד. כמ"ש הוא בבגדו והיא בבגדה, יוציא ויתן כתובה. כי מתחלה כתיב, על כן יעזב איש את אביו ואמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד. אולם כאשר חל תוקפו של החטא, נתחדשו בגדים, ועי"כ הוא בבגדו והיא בבגדה, נעשה בגד דבר המבדיל בינו לבינה. בגד, ג-בד. כי כאשר מצורפים הוא בבחינת זכו שכינה ביניהם, חיבור של ג'. וכאשר נעשה הפרדה, נפרדו שלשתם כל אחד לבדו. בד-ג.

והוא בחינת עבד, ע-בד. כי עבד מצורף לאשה הנקראת שפחה. ומה שאצל כל אדם ישנה בחינת ודבק באשתו, בעבד אינו כן, שהרי אשתו אינו קנינו כאשה הנקנת לבעלה, שאף היא שפחה, ואף הוא עצמו שייך לאדונו. ולכך חיבורם אינו חיבור גמור, וכל אחד במדת מה עומד לבדו. וזהו בחינת דאב, דאבון, א-בד. כי במקום שיהא א-אחד, נעשה בד, לבד, וזהו עצם הדאבון.

והוא כחו של נבוכדנצר, שאותיות בד בקרבו, כי הוא שורש גלות בבל, גלות ראשונה. כי כאשר ישראל על אדמתם וארצם, היא מצרפתם לאחד, ככלי המצרף את העיסה, אולם כאשר גולים, בחינת פזורינו בארבע כנפות הארץ, זהו היות כל אחד לבדו. והוא הוא מהות הגלות. ויתר על כן מכת דבר בגלות מצרים שמהותו מיתה כמ"ש התרגום. כי מהות המות הפרדה, "כי המות יפריד. דבר, בד-ר.

וזהו בחינת כבד לשון כבדות, כי הדבר הקל קרוב יותר לצרופ לזולתו, משא"כ

ב - ד

והגדר גודר וגודע את הריבוי. וזהו בחינת גיד, שהרי שס"ה גידין באדם, כנגד שס"ה מצוות לא תעשה. ורמ"ח אברים כנגד רמ"ח מצוות עשה, כנודע. והיינו שכח ההתפשטות באדם גנוז באברים, עשה. וכח הגבול והגבורה גנוז בגידים, לא תעשה, והם כח הגדר שבאדם.

ומאידך לשון גד לשון המשכה והתפשטות, בא-גד, בא מזל. וזהו לשון גדל, גד-ל, שמהות הגדילה, התפשטות לעילא. וכך נקראים דברי אגדה, גד-אה, כי נאמרים בנועם ובמרוצה. והיפך כח הגד החותך ומבדיל בין בנ"א, בחינת גלמוד, כנ"ל, נעשה אגד, לשון חיבור וצירוף של בנ"א או של חפצים. כי כאשר הוסר כח המבדיל ומפריד, גד דהפרדה, מתגלה גד של אחדות. וחיצוניותו איגוד חיצוני כלולב בעי אגד, אולם בעומק אוגדו ממינו, והיינו שהאגד מתגלה מתוך עצמות הדבר שמתפשט ומתרחב ומחבר את כולם. וכן הוא בחינת גדיש, שגודשים את כל החלקים יחדיו.

והוא בחינת דגן, גד-ן. שהוא שורש השפע,

"רב דגן ותירוש" ואמרו (שבת קב, ע"א)

ג-ד, גומל דלים. וגד ר"ת גס-דק. כי הגס יש לו ריבוי ומשפיע לדק החסר, או שהדק שורש ההשפעה לעילא, ולתתא נעשה גס. והשפע הנשפע הוא בבחינת כדונג נמסו, דונג, גד-ון, שפע הנוזל מן הגומל לדל. ואזי המקבל סוגד למשפיע סגד, ס-גד. ואופן המשכה ע"י שביל הנקרא בגד, ב-גד. שיש בו ב' בחינות א. לשון בגידה נגד. ב. לשון המשכה, לבוש-שביל, ושורשם חד. והיינו שהמקבל נעשה לבוש למשפיע, ועי"ז מקבל ממנו, כנודע, שכל תחתון עולה להיות לבוש לעליון.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: גבע, אגד, גדל, דאג, דואג, הגדה, בגד, גדוד, גלעד, דג, גבר, גד, גביש, גדעון, גיד, גלמוד, גמד, דגל, דגן, דונג, מדרגה, נגיד, סגד, מגד, נגד, גד.

גד בסוד דבר והיפוכו, מחד לשון המשכה והתפשטות, ומאידך לשון חיתוך והפסקה.

ומצינו שורשי גד לשון חיתוך והפסקה, כגון גדע, גד-ע. כי צורת ההתפשטות שורשית כדוגמת כנס"י, אחד - אברהם, אחד קראתיו. שלש - אין קוראים אבות אלא לשלושה. י"ב - י"ב שבטים. שבעים יוצאי ירך יעקב. ומתפשט לששים ריבוא. וגדע ענינו, לגדוע ההתפשטות במדרגת ע', גד-ע, שלא יתפשט יותר.

וזהו בחינת נגד, גד-נ. כי גדיעת כל דבר הוא ע"י כח המתנגד לו, מפני שטבע כל דבר להתפשט ללא גבול, כי כח הפועל בנפעל, והפועל אין לו סוף, ולכך אף הנפעל כטבעו מתפשט ללא גבול כמ"ש בפ"ג דחגיגה, "שמחתילה היה העולם מתפשט עד שגער בעולמו ואמר לו די". והדי נעשה ע"י כח המתנגד. די אותיות יד. יד ימין מתפשטת, ויד שמאל מתנגדת ומונעת התפשטותה, שמאל דוחה.

וזהו בחינת גמד, שקומתו וגודלו קטן ביחס לראוי לו. גד-מ. כי כל אדם שורש יצירתו במ' יום במעי אמו, ואח"כ גודל עוד ועוד. והגמד, יונק את עיקר שיעור קומתו מארבעים יום הללו, אולם המשך גידולו מכאן ואילך לוקה בחסר. וזהו בחינת גלמוד, גד-מול. כי כל הויה יש לה הויה כנגדה מולה, זה מול זה, והגלמוד נגדע ה"מול" שלו. ולכך נמצא לבדו, נחסר לו העזר כנגדו. ואזי נעשה דאג, א-דג שדואג על העדר ההתפשטות. וזהו בחינת גוף, גד-ף. שענינו קללה, מלשון דבר קל. כי טבעו של עולם שדבר כבד יורד למטה ודבר קל עולה למעלה. אולם מהות הקללה שדבר קל יורד למטה. וזהו גוף, גד-ף. אות פ' שורש של פל, נפילה. והמגדף מתנגד לזולתו ומפילו לתתא. (והיפוכו דגל שעולה מתתא לעילא. דגל, גד-ל) וזהו בחינת גדר, גד-ר. ר' לשון ריבוי.

מדור קבלה

בלבביפדיה קבלה
בגד

מילון ערכים בקבלה
בגד

בלבביפדיה קבלה

בגד

אור א"ס

א - אור א"ס. אותיות אחרי ב-ג-ד, וזהו המשכת אור א"ס, שנתלבש בנבראים, בבחינת ותקנית להו עשרה לבושים. ועיין זוה"ק (ח"א, רמד, ע"ב) א"ר יצחק, אלמלא דהוי גד מבני השפחות, שעתא קיימא ליה לאשלמא יתיר מכלא, הה"ד (בראשית, ל, יא) בא גד, וכתוב בגד חסר אל"ף, דהא שעתא קיימא בשלימו ואסתלק מיניה, הה"ד (איוב, ו, טו) אחי בגדו כמו נחל, בגין דההוא נהר דנגיד אסתלק בההיא שעתא, וכתוב בגד חסר אל"ף, ועל דא לא זכה בארעא קדישא. והשורש, עולם המלבוש, ודו"ק היטב.

צמצום

מחיצות. ואמרו (זבחים, צד, ע"ב) בגד שיצא חוץ לקלעים נכנס ומכבסו במקום קדוש.

בבגד שיש בו מראה נגע כתיב (ויקרא, יג, מט) והיה הנגע ירקרק או אדמדם בבגד וגו', והסגיר את הנגע שבעת ימים וגו', ואם יראה הכהן והנה לא פשה הנגע בבגד וגו', וצוה הכהן וכבסו את אשר בו הנגע והסגירו שבעת ימים שנית.

בגד שיש בו כלאים (ויקרא, יט, יט). לשון כלוא, מיצר.

חלל הפנוי, בחינת חילול השם, כנודע. ואמרו (ברכות, יט, ע"ב) א"ר יהודה אמר רב, המוצא כלאים בבגדו פושטן אפילו בשוק, מ"ט (משלי, כא, ל) אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה', כל מקום שיש חלול השם אין חולקין כבוד לרב. וכן אמרו (שבת, קה, ע"ב) המקרע בגדיו בחמתו וכו' יהא בעיניך כעובד ע"ז.

קו

בחינת חוט - קו. ואמרו (שבת, קד, ע"ב) ארג חוט אחד והשלימה לבגד חייב.

ואמרו (יומא, עב, ע"ב) בגדי כהונה אין עושין אותן מעשה מחט (חוט - מחט), אלא מעשה אורג, עיי"ש שקאי על בית יד, ושאר הבגד מעשה מחט.

עיגולים

הבגדים סביב לאדם, ובפרט אבנט, צורת עיגול סביב האדם. ואמרו (מנחות, מג, ע"ב) ת"ר, חביבין ישראל "שסיבבן" הקב"ה במצות וכו', וציצית בבגדיהן. ומצד הקלקול, עיין רמ"ז (דברים) וז"ל, הקליפה הסוכבת את החשמל (גימט' מלבוש, כנודע) נקראת בגד בוגדים, עכ"ל.

יושר

ג' קוים. ואמרו (שבת, כו, ע"ב) דתניא, בגד, אין לי אלא בגד, שלש על שלש מנין, ת"ל והבגד. ויש שלש לרוחב, ויש לאורך. ושלש לאורך, בחינת "שלשלת", כמ"ש (שבת, קיג, ע"ב) ואם אין לו להחליף (בגדים לשבת) ישלשל בבגדיו.

שערות

עשו איש שעיר. ועל שרו כתיב (ישעיה, סג, א) חמוץ בגדים מבצרה. ועיין זוה"ק (ח"א, רלח, ע"ב). וכתוב (בראשית, כז, טו) ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמדת אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן. והבן, יעקב צורת אדם, צורת א"ק. אולם עשו שורשו רק בלבוש א"ק, ותחלת הלבשת א"ק, שערות ראשו. ושורש עשו בבגד, כי הבגד עשוי שתי וערב, כמ"ש (ויקרא, יג, מט). עשו, ר"ת שתי וערב. ושורשו בבגדו של אדה"ר, כמ"ש חז"ל. ועיין פסחים נד, ע"ב) שי"א שבגדו של אדה"ר נברא בע"ש בין

עתיק

עיין שער הכוונות (דרושי ר"ה, דרושו, קצת כוונות התפילות של ר"ה) וז"ל, ולפי שהם בעתיקא, לכן הם בגדי לבן, כנגד לבושה כתלג חיוור הנאמר בעתיקא (ועיין שער עתיק, פ"ד, בספקות עתיק, וצד אחד בהם כשעולים אורות הפנים בגופא דעתיק, וסימנם בג"ד, עיי"ש, ובאיפה שלמה שם. ועיין אדיר במרום, ח"א, ד"ה רעותא דז"א לקבלא ההוא רעותא) ענין בגדי כהונה מה הם, כי הם אורות הנצרכין ממש לצורך עבודה, ונמשכין מן החסד דעתיק יומין, עכ"ל, עיי"ש. ועיין חמדת ימים (פורים, פ"ב) וז"ל, ויקרע מרדכי את בגדיו, מלשון בוגדים בגדו, שהפריד מעליו, אלא שהוצרך להמשיך אור דעתיקא קדישא כדי להפריד הבוגדים, עכ"ל.

אריך

מתיקוני אריך, י"ג תיקוני דיקנא, ובהם "המזלות", נוצר ונקח. וכתוב (בראשית, ל, יא) ותאמר לאה בגד ותקרא את שמו גד. בגד, בא-גד, בא מזל. וזהו שורש לבוש העליון לשון שביל, כנודע, המשכת שפע עליון בתחתון, ע"י שמתלבש בו. והשורש מזל, מלשון ז-ל, ר"ת זהב - לבן, שהם שורשי בגדי כהונה, ששורשם בתרי מזלין. מזל עליון לבן, מזל תחתון זהב. והוא שורש השפע. ואמרו (יזמא, עב, ע"א) אלמלא בגדי כהונה לא נשתייר משונאיהן של ישראל שריד ופליט. ועיין גר"א (ספד, צ, פ"א, ד"ה ואמר לבושין דיקר).

אבא

עיין קהלת יעקב (ערך בגד) וז"ל, האל"ף רומז על האין, אריך, והוא נעלם בתוך הבגד הזה, שהן אבא ואמא ז"א ונוק' שמלבישים אותו, על כן הקרי בא-גד, באל"ף, רומז על אריך שהוא מולבש ונעלם בתוך הבגד הזה, והכתיב בגד, אינו אלא בגד, שאין תפיסה והשגה באריך, עכ"ל. ועיין גר"א (תקו"ז, תיקון סט) וז"ל, והנה באבא ח' תיקונין דכהנא רבא ע"פ מדותיו ח' בגדים, עכ"ל, עיי"ש.

השמשות, וכן נבראו בו המזיקים, ולכך שלטו המזיקים בבגדיו, והבן.

וכתיב במטהר עצמו, במצורע (ויקרא, יד, ח) וכבס המטהר את בגדיו וגלח את שערו, ודו"ק.

ועיין ברכות (כד, ע"א) א"ל רב מרי לרב פפא, שער יוצא בבגדו מהו, קרא עליה שער שער. ועיי"ש (מג, ע"ב) ושערו כבגדו דמי. ועיין מו"ק (טו, ע"א) הקיש בגד לשער, ששניהם חוץ לגופו. ועיין זבחים (יט, ע"א) יצא שערו בבגדו. ועיין עמק המלך (שער טז, פרק כז).

אזן

היה דרכם של בעלי מלאכה לתת בגד צבוע באזנם, לשאול לבנ"א באיזה צבע הם רוצים. עיין שבת (יא, ע"ב) "ולא צבע בדוגמא".

וכן צואת האוזן מסירה בתפלה ע"י בגד. עיין או"ח (סימן צב, ס"ז).

חוטם

ריח. וכתוב (בראשית, כז, כז) וירח את ריח בגדיו. והוא השורש שבגדי כהונה מכפרים על חרון אף. ועיין מו"ק (כח, ע"א) א"ר אלעזר, למה נסמכה מיתת אהרן לבגדי כהונה, מה בגדי כהונה מכפרין, אף מיתתן של צדיקים מכפרת. ועיין זבחים (פח, ע"ב) למה נסמכת פרשת קורבנות לפרשת בגדי כהונה, לומר לך מה קורבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין, עיי"ש.

פה

כתיב (בראשית, לט, יח) ויהי כהרימי קולי ואקרא ויעזב בגדו אצלי וינס החוצה. ובזכות כך זכה יוסף למש"כ (שם, מא, מ) על פיך ישק כל עמי.

עיין שבת (קכז, ע"ב) שמא ניתזה צינורא מפיה על בגדיו. ועיין יזמא (מז, ע"א), ונדה (לג, ע"ב).

אמא

תשובה. ואמרו (שבת, קנב, ע"א) ישוב היום שמא ימות למחר, ונמצא כל ימיו בתשובה, ואף שלמה אמר בחכמתו (קהלת ט, ח) בכל עת יהיו בגדיך לבנים.

ובדיני קריעה מצינו (מו"ק, כו, ע"ב) עד היכן קורע, עד טיבורו (סוף התפשות אורות הפה), וי"א עד לבו (סוף הארת אמא, יסוד דאמא בלב, בחוזה. וכן שם סוף התפשות אורות החוטם), עיי"ש.

ז"א

נעשה מרה"ר רה"י, כנודע, מו"ק נעשה פרצוף אחד. ואמרו (שבת, יא, ע"ב) לא יצא החייט במחטו התחובה לו בבגדו.

טלית קטן, בחינת ז"א (עיין שבת, פט, ע"ב, ועוד). וכן בגד קטן, עיין חולין (קלה, ע"א).

נוק'

כאשר יש יחוד בין זו"ן, יש בגדים, כמ"ש (בראשית, כד, נג) ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבה. ולהיפך אמרו (כתובות, מח, ע"א) הוא בבגדו והיא בביגדו ויצא ויתן כתובה.

וכאשר אין יחוד כתיב (שם, לח, יד) ותסר בגדי אלמנותה מעליה ותתכס בצעיף. וכתיב (דברים, כד, יז) ולא תחבל בגד אלמנה. ועיין רקאנטי (שם) בסוד לא תבא פעמים צרה.

ונוק' שנפלה, בחינת שפחה. וכתיב (שמות, כא, ח) לא ימשל למכרה בבגדו בה. ושם לשון בגידה. עיין קידושין (יח, ע"א). וכתיב (ויקרא, טו, כא) וכל הנגע במשכבה יכבס בגדיו.

כלי. ויש בגדים לכלי המקדש, כמ"ש (במדבר, ד, ה, ואילך).

בגדי נשים. ועיין פסחים (קט, ע"א) בבבל בבגדי צבעונין, ובא"י בבגדי פשתן מגוהצין, בזה איכא שמחת החג.

כתר

יוה"כ, הארת כתר כנודע. ויש לכהן גדול בגדים של לבן ליום זה. בגדים ששורשם בלבנונית שהעליונה, בכתר. ועיין שבת (קנב, ע"א) על מקרא בכל עת יהיו בגדיך לבנים. וזהו סוד בג"ד כפר"ת, ודו"ק.

כללות ההפכים. בחינת פרה אדומה כנודע. ושורף הפרה מטמא בגדים. עיין יומא (סח, ע"א).

חכמה

כבוד חכמים ינחלו. וכתיב (שמות, כח, ד) ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך "לכבוד". וחכמה אקרי קודש, וזהו "בגדי קודש". וזהו שורש מדרגת בגדי ת"ח, וחלוקא דרבנן. ולהיפך, בגדי עם הארץ (עיין לדוגמא בשבת, טו, ע"ב).

בינה

יין, מזיגת הכוס. ואיכא בגדים למזיגת הכוס לרבו. עיין שבת (קיד, ע"א).

דעת

כאשר מתגלה דעת דקלקול בבגד, הוא כח דעת המחברת, והוא חיבור של שעטנז, כמ"ש (ויקרא, יט, יט) ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך. ועיין שבת (כו, ע"ב). הואיל ונאמרו בגדים בתורה סתם ופרט לך הכתוב באחד מהם צמר ופשתים, ואף כל צמר ופשתים. ועיין נדה (סא, ע"ב) בדין בגד שאבד בו כלאים.

ובדעת דתיקון, משה, אמרו (ברכות, לב, ע"א) אמר ר' אבהו, אלמלא מקרא כתוב א"א לאומרו, מלמד שתפסו משה להקב"ה כאדם שהוא תופס את חבריו בבגדו ואמר לפניו, רבש"ע אין אני מניחך עד שתמחול ותסלח להם.

חסד

לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת. ועיין מגילה (יב, ע"א).

וכן בגדי צבעונין, בחינת תפארת. ועיין חמדת ימים (שב"ק, פ"ה) וז"ל, ועולם היצירה הנקרא בגד תפארת, עכ"ל. ועיין מגלה עמוקות (וישב).

בגד בא"ת ב"ש, שקר. עיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן קיד). וכתבי רמ"מ משקלוב (ביאורי זוהר, דף קפה). ועיין זוה"ק (ח"ג, קעה, ע"א) ובגד בוגדים בגדו, לבושא דלהון בלא ציצית, אקרי בגד בוגדים, לבושא דאינון בוגדים דבגדו, "דמשקרי" וסהדין סהדותא דשקרא בכל יומא, וכו', ועלייהו כתיב (תהלים, קא, ז) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. ועיין עוד כתבי רמ"מ משקלוב (תמונת האותיות, דף רצג).

נצח

אמרו (ברכות, נח, ע"א) והנצח, זו מפלתה של רומי, וכן הוא אומר (ישעיה, סג, ג) ויז נצחם על בגדי.

הוד

אהרן. וכתבי (במדבר, כ, כח) ויפשט משה את אהרן את בגדיו.

יסוד

יוסף. וכתבי (בראשית, לט, יב) ותתפסהו בבגדו לאמר שכבה עמי ויעזב בגדו בידה וינס ויצא החוצה וגו'. ומצד כך זכה ל"וילבש אתו בגדי שש" (שם, מא, מב). ועיין יומא (לה, ע"ב).

וכתיב (ויקרא, טו, יז) וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע וגו'. ועיין יבמות (עו, ע"א) מעבירין קמיה בגדי צבעונין. ועיין שער הפסוקים (מטות) וז"ל, ותאמר לאה בגד וגו', וזה הנחל היה בו בגידה, כי לא קבלה טפת הזרע מנקב הזרע של הדעת אלא מנקב המים, עכ"ל.

כהן איש חסידך, וזהו בגדי "כהונה". ועיין דין יתור בגדים בעירובין (קג, ע"ב). ואמרו (זבחים, יז, ע"ב) בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם, אין בגדיהם עליהם, אין כהונתם עליהם.

מים. וכאשר נטמא הבגד או נתלכלך כיבוסו במים.

ועיין רמח"ל (נביאים) וז"ל, כי הליבשני בגדי ישע וכו', סוד הענין, מלכות היא צדק, ובחסדים שמשפיע לה הזכר נעשית צדקה, והוא כמו בגד שלובש אדם על גופו שהוא דבר חוץ מן הגוף, ואינו שייך לגוף, כך הם החסדים בנוק'. לפי שהיא דין בסוד ב"ן, והחסדים הם בסוד זכר ולא בסוד נקבא, ונקראים כמו בגד לפי שהוא דבר חוץ מגופה, עכ"ל.

גבורה

דם. וכתבי (שמות, כט, כא) ולקחת מן הדם וגו', והזית על אהרן ועל בגדיו ועל בניו ועל בגדי בניו וקדש הוא ובגדיו ובניו ובגדי בניו אתו. ועיין זבחים (ע"א, ע"ב) דם חטאת שנתו על הבגד, ה"ז טעון כבוס. ועיין שם (צח, ע"ב) דם על בגדו חוצץ.

אש. ובבגד שיש בו צרעת כתיב (ויקרא, יג, נב) ושרף את הבגד. וכן בגד להדלקה, כמ"ש (שבת, כח, ע"ב) פתילת הבגד שקיפלה ולא הבהבה, ועוד. ועיין יבמות (קג, ע"א) אפילו בשעת שריפה קרוי בגד.

זהב. בגדי זהב. מלחמה. וזהו בגדי כהן משוח מלחמה. עיין יומא (עב, ע"ב).

תפארת

יעקב. וכתבי (בראשית, כח, כ) וידר יעקב נדר לאמר וגו' ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש. ובבגדי כהונה כתיב (שמות, כח, ב) ועשית בגדי קדש

רוח

רוח, מקום ההרגש באדם. ואמרו (שבת, יב, ע"א) תניא, חנינא אומר, חייב אדם למשמש בבגדו ערב שבת עם חשכה.

ואמרו (ערכין, טז, ע"ב) עד היכן תכלית יסורין, א"ר אליעזר, כל שארגו לו בגד ללבוש ואין מתקבל עליו. ובזה"ק אמרו, וכד מטנף רוח אתי צרעת בבגד.

ועיין גיטין (לא, ע"ב) אימתי בגדיך חמים, בשעה שהשקיט ארץ מדרום, שבשעה שמנשבת משתקת כל הרוחות מפניה.

נשמה

עיין רמ"ז (זוהר, ויקרא, אמור) וז"ל, ואלו המלכושים נקראים בגדי ישע ומעיל צדקה. בגדי ישע לנשמה ורוח, ומעיל צדקה לנפש, עכ"ל.

ובענין לבוש הנשמה, עיין בהרחבה עבודת הקדש (ח"ב, פכ"ה). וכן המצוות לבוש הנשמה, עיין חסד לאברהם (מעין ב, נהר סח). ועיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן סב) וז"ל, שהלבוש של הנשמה, הוא אלוה, עכ"ל, עיי"ש. ושורש דבריו בשער הכוונות (דרושי ברכת השחר, מסבא דמשפטים, צו, ע"ב) שהלבוש שם אל, נמשך לז"א ונוק' שהם ו"ה.

חיה

חיה שורה בבגדים, כנודע.

יחידה

שורש בדידות דקדושה - יחידה. וכתוב (ויקרא, ו, ג) ולבש הכהן מדו "בד". וכפשוטו שתהא כמידתו. והיינו שאין מדה זו דומה לחברתה. ובעומק לכך נקרא בד, כי כל אחד יש לו מדה לעצמו שאין לזולתו. ושלמות זו מתגלה בעיקר בכהן גדול ביוה"כ שנכנס "לבד" לקודש הקדשים.

ועיין מצת שימורים (שער הציצית) וז"ל, נודע, כי לעולם היסוד דמלכות נקרא בגד ולבוש, עכ"ל.

מלכות

צדקה. וכתוב (ישעיה, נט, יז) וילבש צדקה כשרין. ועיין זוה"ק (האזינו, רצו, ע"א) אמר ר' יצחק, וילבש צדקה בזמנא דישראל זכאין, לא זכו וילבש בגד נקם.

בית. וכתוב (ויקרא, יד, מז) והשוכב בבית יכבס את בגדיו, והאוכל בבית יכבס בגדיו.

דוד, בגדי מלכות, כתיב ביה (מלכים, א, א, א) והמלך דוד זקן בא בימים ויכסוהו בבגדים ולא יחס לו. ועיין ברכות (סב, ע"ב) א"ר יוסי בר חנינא, כל המבזה את הבגדים אינו נהנה מהם.

עניא דלית לה מגרמה כלום. והיא בחינת בגדי עניים. ולהיפך מדת מלכות, בגדי עשירים. עיין שבת (מז, ע"א) בגדי עניים לעניים, בגדי עשירים לעשירים.

שבת. בגדי שבת. כנף הבגד, מלכות - כנף. והוא מלכות שבמלכות. מלכות - בגד, כמ"ש בפרדס. וכנף, מלכות דמלכות.

נפש

מעשה. וכתוב (שמות, לט, א) בגדי שרד לשרת בקדש.

ואמרו (ברכות, נח, ע"א) וכמה יגיעות יגע אדה"ר עד שמצא בגד ללבוש, גזו וליבן וניפץ וטווה וארג, ואח"כ מצא בגד ללבוש.

ואמרו (שבת, קנב, ע"ב) משל למלך וכו', שחלק בגדי מלכות לעבדיו, פקחין שבהן קיפלום והניחום בקופסא, טפשים שבהן הלכו ועשו מלאכה וכו'.

מילון ערכים בקבלה

בגד

בוגדים דבגדו, דמשקרי וסהדין סהדותא (ק"ש)
דשקרא בכל יומא.

ושורש הקלקול של בגידה שנעשה בגד, נתבאר
בשער ההקדמות (ד, ע"א) וז"ל, יש דעת
עליון בין חכמה ובינה דז"א, המזווגם. ויש בו
ב' נקבים, אחד יוצא הזרע, ואחד יוצא המים.
ולפעמים יוצאת טפת הזרע דרך נקב המים
ונמוח שם, כי הוא צינור המותרות היוצא אל
החיצונים. ולפעמים בינה לוקחת הטפה דרך
נקב ההוא, וזו בחינת ראובן. גם ביסוד תחתון,
ב' נקבים הנזכרים, ורחל לוקחת הטפה דרך
צנור המים לפעמים, וזו בחינת גד. וזהו פחז
כמים וגו' דראובן, ובגד אחי בגדו כמו נחל,
שהיא נחל עליון בינה, אלף בינה החסרה מן
בגד, כי בגדה, ולקחה מהצנור של המים. וגם
נוק' דז"א בגדה בגד, כמו נחל עליון דראובן,
עכ"ל. ולכך נטלו ראובן וגד נחלה שניהם יחד
בעבר הירדן.

ויש בגד אלמנה, ובביאורו עיין ספר
הליקוטים (וישב, פרק לב, פ' ויגד להמור בגדי
אלמנותה).

בגד, הן כפשוטו ולבוש, והן מלשון בגידה. והשורש
לכך, אותיות בג"ד כפר"ת, שהם אותיות
כפולות, דגושות ורפויות. ועיין זוהר הרקיע
(משפטים, על הפסוק והפדה, ד"ה ולתרין סטרין).

ושורש בגד מלשון בגידה, נגלה בעשו, בגדי עשו
החמודות. אולם ניצוץ של בגידה זו
נגלה אף ביעקב, בזרעו, גד, כמ"ש (זוה"ק, ח"א,
רמד, ע"ב) א"ר יצחק, אלמלא דהוי גד מבני
השפחות, שעתא קיימא ליה לאשלמא יתיר
מכלא, הה"ד (בראשית, ל, יא) בא גדי קרי, וכתוב
בגד חסר אל"ף, דהא שעתא קיימא בשלימו,
ואסתליק מניה, הה"ד (איו, ו, טו) אחי בגדו כמו
נחל, בגין דההוא נהר דנגיד אסתלק בההיא
שעתא, וכתוב בגד חסר אל"ף, ועל דא לא זכה
בארעא קדישא ואסתלק מינה. והפגם בחסרון
האל"ף גורם שיש פירוד בין הגימ"ל לדל"ת,
כמ"ש שם, גימ"ל יהיב ודל"ת לקיט, עיי"ש.
ועי"ז נעשה שורש לצרעת בגדים (ויקרא, יג, נט),
ועי"ז מצות ציצית בבגד, מתקן בגד דקלקול של
בגידה, ונעשה בגד של המשכה. וכמ"ש (זוה"ק,
ח"ג, קעה, ע"א) ובגד בוגדים בגדו, לבושא דלהון
בלא ציצית, אקרי בגד בוגדים, לבושא דאינון

מדור ארמית

מילון ערכים בארמית
בגד - בג

מילון ערכים בארמית

בגד – בג

בגד, בג-ד. וכתב רש"י (דניאל, א, ה) וז"ל, מפת בג, הוא שם מאכל המלך בלשון כשדים, ויש פותרים פת בג לחם, ואין נראה וכו', עכ"ל. ובאבן עזרא (שם) כתב וז"ל, ופירוש בג, מאכל, וכתוב במקרא ונתתיך לבג וקרי לבז, והטעם קרוב, אולי טעם בג הבשר המבושל, עכ"ל. וכתב הרד"ק (יחזקאל, כה, ז) וז"ל, ונתתיך לבג לגויים, לבג כתיב, וענינו מאכל כמו פת בג, וקרי לבז. והענין אחד, כי המאכל הוא משל על הבזה, והגימ"ל והזי"ן מתחלפים באלפא ביתא א"ט ב"ח, עכ"ל.

בגד, בג-ד. וכתב רש"י (דניאל, א, ה) וז"ל, מפת בג, הוא שם מאכל המלך בלשון כשדים, ויש פותרים פת בג לחם, ואין נראה וכו', עכ"ל. ובאבן עזרא (שם) כתב וז"ל, ופירוש בג, מאכל, וכתוב במקרא ונתתיך לבג וקרי לבז, והטעם קרוב, אולי טעם בג הבשר המבושל, עכ"ל. וכתב הרד"ק (יחזקאל, כה, ז) וז"ל, ונתתיך לבג לגויים, לבג כתיב, וענינו מאכל כמו פת בג, וקרי לבז. והענין אחד, כי המאכל הוא משל על הבזה, והגימ"ל והזי"ן מתחלפים באלפא ביתא א"ט ב"ח, עכ"ל.

ופת בג, נקראת גואל, כמ"ש (דניאל, א, ח) וישם דניאל אל לבו אשר לא יתגאל בפת בג המלך. וכתבו רבותינו (רמ"ק, מדרש תלפיות, ועוד) ב"ג, ר"ת בשר חלב. וזהו מאכל המלך דקלקול, בשר וחלב יחדיו.

והנה אמרו בזוה"ק (ח"א, רמד, ע"ב) גד גדוד יגודנו והוא יגוד עקב וכו', בכל אתר גימ"ל דל"ת, חילין ומשריין נפקי מנייהו, דהא גימ"ל יהיב, דל"ת לקיט וכו'. א"ר יצחק, אלמלא דהוי גד מבני שפחות שעתא קיימא ליה לאשלמא יתיר מכלא וכו', ואסתלק מיניה, הה"ד (איוב, ו, טו) אחי בגדו כמו נחל, בגין דההוא נהר דנגיד

ולהנ"ל מבואר היטב, שגד, שנאמר בו בגד (בא-גד) נפגם, והפגם שורשו במה שחסר אות א', במקום בא-גד, נעשה בגד. וחסרון נוסף שמתפשט מכך הוא שנעשה בגד, בג-ד, והיינו בגידה ב"בג", והיינו שנעשה פת בג, פת מלך דקלקול, פת מגואל, והתיקון נעשה באשר, שביה כתיב מאשר שמנה לחמו, והוא יתן מעדני מלך. היפך פת דקלקול, פת בג, נעשה והוא יתן מעדני מלך דתיקון, ודו"ק.

ובקלקול זה בג-גב, והיינו גב מלשון אחור. ובתיקון נעשה גב מלשון גובה, והבן. וזהו שם התנא הנקרא בן בג בג, והיינו שהעלה את בג דקלקול, מאכל מלך מגואל, בחינת גב - אחור, למדרגת מעדני מלך דתיקון, בחינת גובה.

מדור ליקוטים

עבודה
מחשבה
קבלה

עבודה

אבנט שורש הבגדים, - כח הצירוף שמהפכם מ'בגידה' ל'כבוד ותפארת'

אבנט, - אחד מבגדי כהונה. בכללות ממש, כמו שאומרת הגמ', בגדים מכפרים, - "כשם שקרבנות מכפרים כך בגדים מכפרים", כי שורש מציאות החטא, כמו שדורשים חז"ל, הוא בבחינת "בוגדיך" - "בגדיך", כל בגד נקרא בגד, - מהצד התחתון שבו, מלשון של בגידה. ובגדי כהונה שהם "לכבוד ולתפארת", הם מתהפכים מהצד התחתון שהוא בגידה לאופן של התיקון של "לכבוד ולתפארת".

זה נאמר בכללות על כל הבגדים, בגדי כהן הדיוט, בגדי כהן גדול, אבל השורש של הדבר הוא באבנט, הוא נקרא אבנט מלשון אב-נטיה, שורש לכל הנטיות כולם, הוא האב לכל הנטיות כולם.

והרי בתולדת החטא הראשון של אדם הראשון וחוה, כמו שמפורש בקרא, שעשו להם חגורות - אבנטים, - "וידעו כי ערומים הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגורות", זהו הבגד שנאמר להדיא שהם עשו לעצמם. החגורות שהם המציאות של אבנט, זה שורש כל הבגדים כולם.

ובהגדרה המדויקת יותר, יש את הבגדים, ויש את הצירוף של הבגדים לאדם, - האבנט, מחבר, מקשר, מצרף, - מהדק את הבגדים לאדם.

וכל זאת למה - מכיון שיסוד הבגדים באו באופן של בגידה, ממילא הם היפך מציאות הצירוף לאדם, וכידוע מאד, כל מצוה נקראת מצוה מלשון צוותא, וכל עבירה נקראת עבירה מלשון "תרי עברי דנהרא". הפרדה, ותולדת העבירה, - תולדת החטא שהיא בגדים, אז כאשר האדם לובש בגדים, מצד טבע הבגדים

צריך להיות, שהבגדים לא יצטרפו לאדם, כי יסודם בעבירה, היפך ה'צוותא' של המצוה, - האבנט הוא אור המצוה, כלומר הוא מצרף את הבגדים למציאותו של האדם.

אז מהצד התחתון, זה באופן של קשירה, בבחינת 'בית האסורים', - קושר ומתיר, שזה בחינת 'אוסר', כלשון של 'מתיר אסורים', - "אוזר ישראל בגבורה".

אבל מהצד העליון, האבנט מגלה את שורש הכבוד והתפארת שמתגלה בבגדים.

(מתוך בלביפדיה עבודת השם 'אבנט')

מספר שיעור בקול הלשון 1132885 #

עומק נקודת השינוי בין בגדי חול לשבת

פשוט שמה שכל עסקה של שבת 'כפול', זהו מהשורש של ההכפלה שיש באותיות, שהרי "לכו"ע בשבת ניתנה תורה". וכן הדין של "שלא יהא לבושך בחול כלבושך בשבת" נקודת השינוי של לבושין דחול מהלבושין דשבת הוא ב"אמרי חלוקו" ששם מקום ההכפלה.

כמו שאומרת הגמ' שתלמיד חכם שאין לו בגד מיוחד לשבת הוא משלשל את הבגד לכבוד שבת, כלומר, שמה שעד עכשיו היה בגד 'אמרי חלוקו' שזה היה סוף מציאות הבגד, הוא משלשל אותו יותר למטה, זה עומק השינוי.

(מתוך בלביפדיה עבודת השם 'אמר')

מספר שיעור בקול הלשון 31487178 #

לזה' שבברית דהר גריזים והר עיבל. ומצד כך, הערגה שבאריגה היא ה'חמידו דאורייתא' שב'חמדה גנוזה לך תתקע' ד דורות' וגילוי האריגה כפשוטו הוא בחיבור נקודות וקווים של אותיות התורה, ושורשם בתורה שקדמה לעולם שהיתה 'אש שחורה [-ערב] ע"ג אש לבנה [-שתי]'.¹

וזה הגילוי שהיה צריך שיהא באכילה מעץ החיים, אבל האכילה בעץ הדעת פגמה הן ב'שתי' בתשתית של הבריאה. והן ב'ערב' ע"י שורש התערובת טוב ורע שבעץ הדעת, ומכח כך, כל תפיסת עשיית הבגדים שמציאותם התחדשה מהחטא ואילך ב'זיתפרו עלה תאנה' וגו', מונח בהם אופן של שתי וערב דקלוקל, והם הם 'בגדי עשו [ר"ת - שתי וערב] החמודות' ששורש אריגתם מכח ערגה וחמדה דקלוקל. - וזה משתלשל עד אופן של תערובת איסור בפועל של 'צמר ופשתים יחדיו' ששורשו הוא בקין והבל במה שקין הביא קרבן מן הפשתן והבל מן הצאן בבחינת צמר, ומכח כך הם אינם מתקיימים יחד וקין קם על הבל והורגו.

(מתוך בלביפדיה מחשבה 'ארג')

מספר שיעור בקול הלשון #30434003

דרכו של היצה"ר לתפוס בבגדים - בחיצוניות

ענין שתפשה בבגדו (בראשית לט, יב). עיין זוה"ק, שרמז על יצה"ר. וזה דרכו של יצה"ר שתופס בבגד, סוד חיצוניות.

(מתוך ספר 'תורת הרמז')

עניין הבגדים - כבוד

מבואר בגמרא (ב"ק צא ע"ב), ש"רבי יוחנן קרי למאני מכבדותא" - הוא קרא לבגדים כבוד, הם מכבדים את האדם הלושב אותם.

והנה, קודם החטא לא היו לאדם בגדים. "ויהיו שניהם ערומים ולא יתבוששו" (בראשית ב, כה), לא

כח הקלוקל המונח בבגדים נתקן ע"י בגדי כהונה

הרי בקללת אדם הראשון נאמר "זיתפרו להם עלי תאנה ויעשו להם חגורות" (בראשית ג, ז) שנעשה בגדים דקלוקל בבחינת בגדים מלשון בגידה כמו שדורשים חז"ל על "וירח את ריח בגדיו" - 'אל תיקרי בגדיו אלא בוגדיו', אבל בבגדי כהונה הבגדים הם לכבוד ולתפארת והם מתקנים את כח הקלוקל בבחינת "מאני מכבדותא", זה עומק התיקון של בגדי כהונה.

ובפרטות החושן ואפוד מכלל הבגדי כהונה באים לתקן את הבגידה - והרי במילה בגד יש את האותיות גב שזה עומק הבגידה במה שנופל למדרגת ה'גב', והגב הזה נתקלקל ונעשה דל זהו בגד - גב-דל שמציאות הגב נעשה דל ונתקטן.

אבל כאשר מתגלה מהלך התיקון של החושן והאפוד, שם נעשה מהלכי התיקון שהבגדים נתקנים והחושן שהוא אותיות נחש נתקן, ועי"כ מתגלה האופן שכמו שיש בגדי כהונה בפנים כך יש בגדי כהונה באחור (בגדי כהונה שמתגלים גם באחור - 'גב'), זה עומק מדרגת הבגדי כהונה.

(מתוך בלביפדיה עבודת השם 'אפוד')

מספר שיעור בקול הלשון #32480593

שורש מלאכת ארגת הבגדים בתיקון ובקלוקל

מלאכת אריגה מורכבת מנתינת חוטי שתי שעליהם מושתת הבגד, ועל גביהם ניתנים חוטי הערב שבמה שהם מתערבים עם חוטי השתי. כך נארג הבגד.

שורש השתי - ההשתתה של העולם הוא ה'איסתכל באורייתא' ולכן ניתנה התורה ב'יום השישי' שהוא שית בארמית, ובחינת ה'ערב' מתגלה במתיקות ועריבות טוב התורה שנגלה במתן תורה שהיו הדברים שמחים ומאירים, ובכח של 'כל ישראל עריבין זה

פנימי יותר במצות כיבוד אב ואם?! הלא דבר מפליא הוא!

זאת ועוד, אם מעשהו של עשיו לשמש את אביו בבגדי מלכות היתה מעלה כה עצומה, מדוע יעקב לא עשה זאת?

והנה, מצד ההתגלות הפשוטה, עשיו היה בכור, ויעקב קנה מעשיו את הבכורה. כלומר, אותה בכורה שהיתה לעשיו - זה מה שקנה יעקב.

אבל בעומק, ברור שזה לא כך. עשיו גילה בכורה מצד כבוד, ולכן כאשר הוא בא למכור את הבכורה, הכל היה אצלו סוגיא של כבוד. "ויבז בעיניו", מלשון בזיון, בוש. בכור יש לו דין של ראשית, יש בו דין של כבוד. זוהי סוגיית הבכורה שהיתה בידי עשיו, בבחינת דבר והיפוכו, כבוד ובזיון. ולכך כאשר ביזה את הבכורה - נסתלק ממנה, כי כל חיבורו אל הבכורה היה מכח הכבוד שבה.

יעקב הוא בבחינת עֶקֶב, המקום המושפל, והוא לא מגלה את מדרגת הכבוד. כאשר הוא מגלה גילוי של בכורה - הוא מגלה אותה בראשית שלמעלה מהכבוד. לא זו הבכורה שמכר לו עשיו. עומק מכירת עשיו ליעקב הוא, שהבכורה יצאה מהיותה בכורה במדרגת כבוד - למדרגת בכורה שהיא הראשית שלמעלה מהכבוד, שזהו סוד תיקון החטא.

מצינו שרביקה אומר ליעקב: "עלי קללתך בני" (בראשית כז, יג). הרי שיעקב לא הביא לאמו כבוד. אדרבה, הוא הביא לה קללה. החיבור של יעקב לאביו ואמו היה למעלה ממדרגת הכבוד. אלא שבודאי הוצרך להתלבש גם במדרגת הכבוד, אבל מדרגת הכבוד בעצמותה מתגלה אצל עשיו שהיה משמש את אביו בבגדי מלכות. משא"כ השימוש של יעקב את אביו, הוא למעלה ממדרגת הכבוד.

לכן רבן שמעון בן גמליאל שימש את אביו בבגדים מלוכלכים. בשורש העמוק זהו החיבור שלמעלה מסוגיית הכבוד, ורק כאשר

היתה להם בושה כי הם היו למעלה מהמושג כבוד.

כבוד ובושה הם שני הפכים זה לזה. במקום שאין כבוד - יש בושה, במקום שיש בושה אין כבוד. קודם החטא, אדם וחווה "לא יתבוששו". ובעומק, טעם הדבר כי הם היו למעלה ממדרגת הכבוד ולמעלה ממדרגת הבושה, כמו שלעתיד לבא נקודת הדבקות בבורא תהיה למעלה מהכבוד.

אחרי החטא שהחטיאם הנחש, ירדו אדם וחווה למדרגת הכבוד, "מאני מכבודתא", ולכן מעתה התדבקותם בבוראם היא דרך מדרגת הכבוד.

נמצא, שהגורם לכך שנצרכים לאדם בגדים, הוא הנחש. לכן, מים ששתה מהם הנחש, הגם שסכנת הארס כבר נסתלקה מהם, אין לך בזיון גמור יותר מהקרבנות לפני הבורא, כי הנחש הינו שורש הגילוי שיש בושה ויש כבוד.

(מתוך פירוש בלבבי משכן אבנה על ספר מס"י פרק יט
בבאור חלקי החסידות)

בגדי כבוד ולמעלה מהכבוד

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בראשית רבה סה) עַל הַפְּסוּק 'בְּגָדֵי עֶשָׂו בָּנָה הַגְּדוֹל הַחֲמוּדוֹת' (בראשית כז, טו) - 'אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: אֲנִי שִׁמְשֵׁתִי אֶת אָבִי בְּבָגְדִים מְלֻכָּלְכִים, וְכִשְׁהֵיְתִי יוֹצֵא לְדֶרֶךְ, הֵיְתִי יוֹצֵא בְּבָגְדִים נְקִיִּים. אֲבָל עֶשָׂו - כִּשְׁהֵי מְשַׁמֵּשׁ אֶת אָבִיו, לֹא הָיָה מְשַׁמֵּשׁ אֶלָּא בְּבָגְדֵי מְלָכוֹת'.

קשה להבין, מדוע באמת רבן שמעון בן גמליאל שימש את אביו בבגדים מלוכלכים, הן אמרו חז"ל: "בגדים שבישל בהן קדירה לרבו - אל ימזוג בהן כוס לרבו" (שבת קיד ע"א). כיצד יתכן אפוא שרשב"ג לא הקפיד על כך?

והנה יש להתבונן, איך יתכן שאת המצוה הזו לשמש את אביו בבגדים נאים לומדים מעשיו? דוקא עשיו הרשע - הוא זה שגילה לנו עומק

מהו ההבדל בין בגדי התפילה לבגדי השבת?
הלא לכאורה שני הבגדים הללו נועדו לצורך
כבוד?

אמנם, שני סוגי בגדים הם: בתפילה התחתון
פונה לעליון, ואז הוא מתלבש בבגדים -
בכבוד - בכדי לעלות למעלה, בבחינת כסא
הכבוד שעל ידי כן הוא מתעלה למעלה.

בגדים של שבת, לעומת זאת, הם מעילא
לתתא, כמו שאומרת הגמרא (שבת ק"ג ע"א) שאם
אין לו בגדים להחליף, שישלשל את בגדיו.

שבת קביעא וקיימא, היא יומו של הקב"ה, ומצד
כך ההתלבשות בבגדים היא מצד שהקב"ה
שבת מכל מלאכתו. אלו בגדים שכביכול בורא
העולם מתלבש בהם, כמו שאמרו חז"ל (ב"ד ג,
ד): "מהיכן נבראת האורה? - מלמד שנתעטף
בה הקב"ה כשִׁלְמָה והבהיק זיו הדרו מסוף
העולם ועד סופו", ועוד לשונות מעין אלו
בדברי חז"ל. הרי שאלו כביכול בגדים שבורא
העולם מתלבש בהם.

אלו הם בגדי השבת - בגדים מעילא לתתא,
לא בגדים שהתחתון מתלבש בהם.

הרי הכבוד, כמו שאמרנו, הוא נקודת המפגש
והחיבור בין הבורא לאדם. אם כן, האדם
מתלבש בכבוד וכביכול בורא העולם מתלבש
בכבוד, ושם הם נפגשים. התפילה היא מה
שהאדם מתלבש בכבוד, ושבת היא בבחינת
מה שבורא עולם מלביש את הבגדים.

(מתוך פירוש בלבי משכן אבנה על ספר מס"י פרק יט

בבאור הקלף החסידות)

היה יוצא לדרך, לחוץ - היה יוצא בבגדים
נקיים.

והנה, אם כן לבָּשָׁר וְדָם, קָל וְחֹמֶר לְמַלְאָךְ מַלְכֵי
הַמַּלְאָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהָעוֹמֵד לְפָנָיו
לְהִתְפַּלֵּל, רָאוּי הוּא שִׁילְבֵּשׁ בְּגָדֵי כְבוֹד וְיֵשֵׁב
לְפָנָיו כְּמוֹ שְׂיוֹשֵׁב לְפָנֵי מַלְאָךְ גָּדוֹל.

בעומק, צריך להיות לאדם חיבור לבוראו הן
מצד מדרגת הכבוד והן מצד המדרגה שלמעלה
מן הכבוד. אם החיבור הוא רק מצד מדרגת
הכבוד, הרי שאין לו נגיעה בעומק הפנימי של
מעמד הר סיני, של קודם החטא ושל אחרית
הימים. ואם ינסה להתחבר רק מצד המדרגה
שלמעלה מהכבוד, הרי שהוא כופר במציאות
הקיימת שחיים אנו לאחר החטא.

לכן נצרכים לאדם שני החיבורים הללו
לבוראו: מחד - חיבור לבוראו מצד מדרגת
קודם החטא שהיא למעלה מהכבוד, ובמקביל
חיבור לבוראו גם מצד הזמן שלאחר החטא,
בהגדרה של כבוד. ואם האדם מרגיש שנקודת
הלמעלה מן הכבוד חזקה אצלו יותר ולכן אינו
מכבד - זוהי טעות, והוא חייב להתלבש גם
במדרגת הכבוד.

והנה בכלל זה יש כְּבוֹד הַשְּׁפָתוֹת וְיָמִים טוֹבִים,
שֶׁכָּל הַמִּרְבֶּה לְכַבֶּדָם וְדָאֵי עוֹשֶׂה נֶחֱת רִוַּח
לְיוֹצְרוֹ, שֶׁכֵּן צֻוְּנוּ: 'וְכַבֵּדְתוּ' (ישעיה נח, יג).

עד כאן דיברנו על כבוד המצוות בכללות.
עתה עוסק הרמח"ל בענין כבוד הזמן - שבתות
וימים טובים.

יש דין כבוד שבת, כמו שאומרת הגמרא:
"וכבדתו - שלא יהא מלבושך של שבת
כמלבושך של חול" (שבת ק"ג ע"א). ישנם בגדים
שהם בבחינת בגדי יום חול, וישנם בגדים שהם
בבחינת בגדי שבת. לעיל נתבאר עוד, שלאדם
צריך שיהיו בגדים מיוחדים לתפילה, משום
"הכון לקראת אלקיך".

מחשבה

דורות, אבנט - ראש וסוף בבגדים

המשנה (חולין קלה א) אומרת, לגבי מצות ראשית הגז:

"וכמה נותנין לו, משקל חמש סלעים ביהודה, שהן עשר סלעים בגליל ... כדי לעשות ממנו בגד קטן".

ואומרת הגמרא (שם קלח ע"א) "מאי ניהו (בגד קטן), אבנט"

הנה, שיעור זה של חמשה סלעים מראה על מכנה משותף בין ראשית הגז לבכור אדם, שגם הוא נפדה בחמשה סלעים. כמו שהבכור הוא הראשית (בבחינת אדם, וכן בכור בהמה הוא הראשית בבחינת בהמה), כך ראשית הגז הוא הבכור בבחינת בגד דים, וכן, היות שיעורו כשיעור האבנט מורה על כך שגם האבנט, כראשית הגז, נבחן כבכור.

ומאיידך, הוא נקרא בלשון המשנה "בגד קטן", לשון המורה על הבחינה ההפוכה מבחינת הב-כורה.

בזאת, מתגלה עומק בחינת האבנט, שבה הראשית והאחרית מתחברים; בבחינת העיגול, שנעוץ סופו בתחילתו ותחילתו בסופו.

(מתוך בלבביפדיה מחשבה 'אבנט')

מספר שיעור בקול הלשון #1132717

קר בא"ת ב"ש גד

כתוב (בראשית ל"א) "ותאמר לאה לבגד". ובספורנו, זה בא במקרה. שורש של מקרה, קר, בא"ת ב"ש, גד.

(מתוך ספר 'תורת הרמז')

שייכות בגדים ליוסף - כבוד

ליוסף עשו כתונת פסים, ואת זה שלחו לאביו, וגם אח"כ במצרים תפסה אותו בבגדו, ואח"כ

הלבישו אותו בגדי המלכות. וענין שייכות בגדים ליוסף, יוסף נקרא ע"ש 'אסף ה' את חר-פתי'. ופרש"י, שע"כ נסתלק בושה מאמו, ור' יוחנן קרא לבגדיו 'מכבדותא' וזה ענין יוסף, כבוד. ולכך הוה מלך, סוד כבוד מלכות, בגדים, והבן.

(מתוך ספר 'תורת הרמז')

בגדי שש שלבש יוסף

נאמר בפסוק (בראשית מא, מב) 'וילבש אותו בגדי שש'. יוסף בחינת יסוד, 'כל' כי דוע, כולל הכל. ולכך זכה למלכות. ולכך הלבישוו בגדי שש, מדה שישית.

(מתוך ספר 'תורת הרמז')

שמונה בגדים של כה"ג

כה"ג לובש ח' בגדים, משום שאין לו שייכות לעוה"ז, אלא ללעת"ל. לכך נאסר בו אלמנה, שכל מהות זו, דבר זמני, עד עת תוחזר לשורשה.

(מתוך ספר 'תורת הרמז')

קריעת בגדים בעת צרה

"ויקרא מרדכי את בגדיו וילבש שק ואפר". הענין. מה שמתראה מן האדם כלפי חוץ הוא הבגד, והוא בחינת מלכות, כמ"ש "בגדי מלכות". וכשיש צרה, מלכות - שכינתא בצער. ולכך קרע בגדיו כנגד השכינה. וז"ש "כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק". כל ענין מלכות, בגדים יפים, וממילא אין לעשות ההיפך.

(מתוך ספר 'תורת הרמז')

לומדים בגדי שבת מרות

במדרש רבה לומדים מרות שנצרך בגד מיוחד לשבת. הענין. כל המגילה בחינת דוד, מלכות. ולכך ילפינן בגד לשבת, בחינת מלכות.

(מתוך ספר 'תורת הרמז')

בגד בא"ת ב"ש שקר

"בגדו בה", שורש בגד, בא"ת ב"ש שקר.

(מתוך ספר 'תורת הרמז')

בגדים בתחילת וסוף התורה

מצינו בחז"ל (סוטה יד ע"א) "דרש ר' שמלאי: תורה- תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים. תחילתה גמילות חסדים, דכתיב- 'ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו פֶּתִיחוֹת עוֹר וילִבְּשֵׁם' (בראשית ג, כא), וסופה גמילות חסדים, דכתיב- 'ויקבר אותו בְּגִי' (חזקת הברכה לד, ו). נת- בונן בדברים.

ראשיתה של תורה- גמילות חסדים: שהלבישם כתנות, בגדי כבוד (תרגום). הרי קודם החטא - "ויהיו שניהם ערומים... ולא יתבֹּשְׁשׁוּ" (בראשית ב, כה) שלא היתה בושה, החטא- הוליד בושה, והבגדים- ביטלו את הבושה.

בושה - היא בחינת 'מיתה'. הרי אמרו חז"ל "חכמת אדם תאיר פניו" (קהלת ח, א), והבושה מסלקת את אור הפנים (ב"מ נח ע"ב), את בחינת החיות, שכאשר מביישים את האדם מסתלקין חייו, ולכן- זה מאבזריהו דרציחה, שעל כן אמרו (שם נט ע"א): "נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים". הרי, שהכח שהתחדש לאחר החטא- מחמת שחסרון הבגדים הוליד בהם בושה, והבושה היא בחינה של מיתה- ה'ויעש... פֶּתִיחוֹת עוֹר וילִבְּשֵׁם' הוא ביטול ה'מיתה' וכח קיום ה'חיים'! זוהי ראשי- תה של תורה.

אחריתה של תורה - "ויקבר אותו בְּגִי": הרי שיש כאן קבורת מת שהוא משה רבנו עליו השלום, ואף זה גם כן בחינה של 'לבוש' למת, שזו הקבורה של גופו, שלא יהיה מוטל בבזיון (סנהדרין מז ע"א).

(מתוך בלבבי משכן אבנה על חומש כרך במדבר - דברים)

בגדי גבריאל - 'כהדין קמצא דלבושיה מיניה וביה'

בשורש העליון מדרגת של גבריאל שנקרא "לבוש הבדים", זהו לא כפשוטו ככהן גדול שפושט ולובש את הבגדים, אלא במדרגת 'כהדין קמצא דלבושיה מיניה וביה'. הרי מאן דלביש ברמשא לא לביש בצפרא, אז לכאורה גבריאל מחליף בגדים. אולם בעומק הוא לא מחליף את הבגדים כפשוטו, אלא הוא מחליף רק את צורת הבגד.

הדוגמה שהגמ' מזכירה, שהוא לובש את הבגד הפוך. כלומר זה אותו בגד, רק הוא לובש אותו הפוך. אבל בשורש העליון (באותיות) פירוש הדבר, הוא לא מחליף את האותיות בעלמא, אלא הוא מחליף את סדר האותיות.

אז מצד אחד זה נקרא 'מאן דלביש ברמשא לא לביש בצפרא' - שיש החלפת בגדים. אבל מהצד השני הוא לא מוריד מעולם את בגדו, אלא רק משנה את סדרו. ולכן שייך שעל אף שהבגד לא יכול לרדת מגופו כי הוא חלק מגור- פו, ואפילו הכי הוא יכול להחליף את הבגד.

ההגדרה הברורה שמונח בגבריאל, שהוא מח- ליף את סדרי האותיות, ההחלפה של סדרי האותיות מצד אחד זה החלפה של בגד, מצד שני זה 'כהדין קמצא דלבושיה מיניה וביה' שאין צורך להפשיט דבר, אלא הוא ממשיך ללבוש את אותו לבוש רק הוא משנה את סדרו.

הבגד העליון הוא במדרגת 'לבוש הבדים', שזה לבוש במדרגת אותיות שמלכישות, שזה נקרא לבושו של הקב"ה. בלשון חז"ל "נתע- טף הקב"ה בשמלה ומשם יצא אורה לעולם", ואומרים חז"ל מה הוא נתעטף הקב"ה בשמ- לה, הוא נתעטף באותיות.

ההתעטפות באותיות זו היא המדרגה העליונה של לבושו של גבריאל, במדרגה הזו לא שייך שיהיה מציאות של פירוד, כי הבגדים הם מי- ניה וביה 'כהדין קמצא דלבושיה מיניה וביה'.

נמצא שמדין המהות העצמית של יוהכ"פ עיי-
קרו בגדי לבן. א"כ איך ומתי יתכפר המגדף?
שהרי הציץ מכפר עליו, וציץ הוא אחד משמו-
נה בגדים לא מארבעה בגדים.

אלא ההארה הזו של השמונה בגדים מאירה
בעיקר בימי הפורים.

מדרגת יום הכיפורים היא במדרגת 'לבן',
כלשון הפסוק "אם יהיו חטאיכם כשני כשלג
ילבינו" אבל כנגדו נמצא יום הפורים שעי-
קרו בשמונה בגדים, וזה השורש של הכפרה
שמתגלה "ומרדכי יצא מלפני המלך", -שורש
כפרה של גידוף המתגלה ביום הפורים.

(מתוך בלביפדיה מחשבה 'גדף')

מספר שיעור בקול הלשון #3861846

וזו מדרגתו של גבריאל שהוא שורש תחית
המתים, כי הצירוף שיש בידינו השתא זה לבוש
של מדרגת גוף, במדרגת לבוש אבל פושט
ולובש - זה שורש מציאות המוות. אבל מצד
המדרגה העליונה של התחית המתים שהיא
משורש "החכמה תחיה את בעליה", משורש
תיו חיים שהתוה גבריאל, אז הצירוף הוא
צירוף שכולו במדרגת האותיות. וזהו השורש
העליון של מדרגת הלבושים, האיש לבוש הב-
דים כהדין קמצא דלבושיה מיניה וביה.

(מתוך בלביפדיה מחשבה 'גבריאל')

מספר שיעור בקול הלשון #3727642

עיקר הכפרה מדין ה'שמונה בגדים' מאיר ביום
הפורים

עיקר עבודת כהן גדול ביום הכיפורים הם
בבגדי לבן ולא בגדי זהב, שהרי עיקרו של
עבודת היום - לפני ולפנים, נעשה בבגדי לבן.
אלא שחלק מהזמן ההכה"ג גם לובש בגדי זהב.

קבלה

יושר

ואבנט, כנגד הלב. שני מלכים שבאדם מח ולב. ועיקר מדרגת הלבושים מן אמא, בינה, לב. ולכך דקדקו להביא רק קרא של אבנט אע"פ שודאי הדרשא מן הסיפא. (ובדקות האבנט אינו לבוש גמור, אלא מקיים את הלבושים, ופעמים אף הוא לבוש, כגון שנעשה לבני).

ועוד איתא בנצוצי שמשון (מהר"ש אוסטפולר) שאמכ"ם לשון אם שלכם, ר"ת ד' בגדים: אבנט, מכנסים, כתנת, מצנפת.

ז"א

כתיב (שמות לט, כט) ואת האבנט שש משור. בחינת ו"ק, שש, כיתנא, ותכלת אמרא. וכאשר נופל מדרגת שש, בחינת וירא העם כי בשש משה לבא, בא - שש. נופל הכיתנא ונעשה כות' נות. כמ"ש בחטא אדה"ר (בראשית ג, כא) ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כותנות עור וילבשם. ובבגדי כהונה שמכפר על בגידה, הוא ע"י בג' דים שמצרפים תכלת, אמרא.

כתר

כתר בחינת גולגלת. ואמרו (יומא סט ע"א) בגדי כהונה קשין הן וכו' פושטין ומקפלין ומניחין תחת ראשיהם. ועיין בעל המאור (ביצה ז ע"א) שקאי על אבנט שקשה. וללשון אחר שם אמרו שמניחין כנגד ראשיהן.

חכמה

איתא (חולין קלה ע"א) ראשית הגז וכו'. וכמה נות' ניין לו, משקל ה' סלעים, וכו', כדי לעשות ממנו בגד קטן. ושם (קלח ע"א) מאי ניהו, אבנט. והרי שראשית הגז, חכמה, ראשית שיעורו אבנט.

איתא (עדייות פ"ג מ"ד) הקליעות (חוטין מעשה עבות), טהורות, (שאינן חשובין אריג, ואין זה בגד). חוץ משל גל' גילון, (הקליעות של אבנט שחוגרים בו, שבגד הוא חשוב. רע"ב שם). קליעות אלו, הם בחינת ג' קוים שקלועים זב"ז. בחינת חבל נחלתו. וכמ"ש בתפא"י (סוכה פ"ה מ"ג אות יב, יכין) שמאבנט היו עושים פתילות לשואבה. קלועים זב"ז. ועיין מאירי (יומא ע"א ע"ב ד"ה אמר המאירי) ולמדת שהאבנט הוא של פשתים, ורקום בשלשה מיני צמר.

עתיק

זבחים (יח ע"ב) בגד כהונה. מרושלין - ארוכים עד הקרקע - רש"י. כשרין, שסילקן ע"י אבנט, ואבנט מיגז גיז. והאבנט מקצר את הארוך. וזה כחו של עתיק שמעתיק את ב"ן ומ"ה דא"ק ומעתיקו לעילא וניתן פרסא מן חזה בפניו עד טבור מאחוריו לבל ירדו. והוא בחינת אבנט

(ועיין מלבי"ם ישעי' כג, י, שזה יקרא מזוח).

אבא

בשבירה נה"י דכתר נפגמו, אחוריהם של או"א נפלו לז"ת דאצילות וז"ת נפלו ונשברו. ועיין ר"י מלוניל (על הרי"ף מו"ק יד ע"א מדפי הרי"ף) ולפי שלא יפלו הבגדים, יקשור ויחגור אותם בא' בנט היטב.

אמא

סנהדרין (פג ע"ב) א"ר אבהו אמר ר"י, ומטו בה משמיה דראב"ש, וחגרת אתם אבנט, בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם, אין בגדים עליהם, והוו להו זרים. ובזבחים (ז ע"ב) סיימו את המשך הפסוק וחבשת להם מגבעות והיתה להם כהונת עולם. ומשמע שדוקא (בשורש הפני' מיות) ילפינן מאבנט. ובדקות מגבעות, ראש.

דעת

מלכות

עיינ תפא"י (כללי בגדי קודש של כהונה) וביוסיפון לרר' מים (ספר ג', פ"ח) שהיה משוח מלחמה ובקי בבגדי כהונה, כתב שהאבנט היה אזור רחב ד' אצבעות וכו'. סוד ג' קווים (כנ"ל ערך יושר) וכלי המקבלים ד'.

ועוד (עיינ ירושלמי ספ"ג דיומא, ורמב"ם פ"ח מכלי המקדש) שכל חוט שבו כפול מכ"ד מצמר ופשתים יחדיו. ושורשו ד' אותיות בונות כ"ד בתים. ועיינ תורת המנחה (תצוה דרשה כח ד"ה ותפרש) וחוט האבנט כפול לכ"ד, כנגד כ"ד מתנות כהונה, וכ"ד ספרים של כתבי הקודש שכל החכמות והסודות נכללים ונחשבים בהם, כשם שהאבנט חובש כל האדם ומסבכו ואובק בגדיו לכשרו.

(מתוך כתב בלביפדיה קבלה 'אבנט')

יושר

ועיינ הכתב והקבלה (חקת פי"ט, פכ"א) ולי נראה, שנקרא בגד לשון אגד, שחוטי הטווי והארוג אגודים ואחוזים יחדיו.

ז"א

ועיינ הכתב והקבלה (חקת פי"ט, פכ"א) והנה שם בגד שהוראתו מלבוש הוא מורכב מן בא-גד, לשון אגד, שמאגד ומקשר יחד חוליות הגוף ופרקיו.

(מתוך כתב בלביפדיה קבלה 'אגד')

יומא (עא ע"ב) כהן גדול משמש בשמונה בגדים, וההדיוט בארבעה. בכותונות ומכנסים ומצנפת ואבנט. ומוסיף עליו כה"ג, חשן ואפוד ומעיל וציץ. ונחלקו שם (יב ע"א) אם אבנטו של כה"ג זה הוא אבנטו של כהן הדיוט. ובאמת אבנט ממצע בין בגדי כה"ג לכהן הדיוט, ולכך לחד מ"ד זהו אבנטו של כה"ג וכהן הדיוט, שזהו הצד של צרוף הכה"ג להדיוט ע"י אבנט. ולחד מ"ד אינו אותו אבנט זהו הצד שמצורף לעליון לכה"ג. והוא מש"כ כי שפתי כהן ישמרו דעת, כה"ג, דעת שמצרפת כה"ג וכהן הדיוט ע"י אבנט.

גבורה

ירושלמי (עירובין פ"י ה"ג) על דעתיה דר' חנינה, אי זהו יתור בגדים, שתי כתנות, שתי מצנפות, שני מכנסים, שני אבנטים. כהן שלקה באמצעו, כל שם אבנט פוסל, או אינו פוסל אלא מלבוש. לקה באצבעו, בחינת אצבע אלקים היא. בחינת אזור ישראל בגבורה. ועיינ בעל המאור (ביצה ז' ע"א) ואבנטים של כה"ג ושל כהן הדיוט היו קשין, מפני שהיו חוגרים בהם מתניהם (ועיינ ראב"ד שם).

תפארת

עיינ תפא"י (כללי בגדי קודש של כהונה) וע"י צבעים השונים, ולבן, היה כעור נחש מנומר. בחינת תפארת בגונו. וכן נגד נחש דקלקול, ת"ת, קו אמצע מברית מן הקצה אל הקצה.

רשימת שיעורים הקשורים לערך בבל

- ◆ פרקי אבות 130 פרק א משנה יג - מספר שיעור בקול הלשון #1131894
- ◆ פרשת השבוע תשע"ד 038 בהר - מספר שיעור בקול הלשון #1131234
- ◆ ראש חודש שבט 006 אלול שבט גד - מספר שיעור בקול הלשון #1132643
- ◆ משלי 113 פרק א פסוק כב - מספר שיעור בקול הלשון #1128668
- ◆ בלבביפדיה מחשבה 'גד' - מספר שיעור בקול הלשון #37377937
- ◆ שו"ע או"ח הלכות שבת (ס'שב) דיני מלבן בבגדים -
מספר שיעור בקול הלשון #1131349
- ◆ פירוש הרב שליט"א על פי פשט וסוד על שו"ע או"ח דיני לבישת בגדים

